

Jaarverslag 2024

Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A.

“Vol
vertrouwen
vooruit”

Inhoudsopgave

Profiel	4
Kerncijfers	8
Klaverblad in de maatschappij Duurzaam	11
Verslag van de directie	16
Klaverblad in de maatschappij Samen maken we het verschil	20
Duurzaamheid	23
Onze medewerkers	33
Duurzaam vermogensbeheer	38
Financiële prestaties	52
Governance en risicomanagement	59
Risicobeheersing	72
Solvabiliteit	78
Bericht van de raad van commissarissen	83
Geconsolideerde jaarrekening 2024	88
Geconsolideerde balans	90
Geconsolideerde resultatenrekening	92
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	94
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	102
Toelichting op de geconsolideerde balans	108
Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening	124
Enkelvoudige jaarrekening 2024	134
Enkelvoudige balans	136
Enkelvoudige resultatenrekening	137
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	138
Toelichting op de enkelvoudige balans	139
Overige gegevens	147
Statutaire regeling omtrent de bestemming van het resultaat	147
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	150
Personalia	160
Functie en nevenfuncties raad van commissarissen	161
Functie en nevenfuncties directie	162
Colofon	163

Profiel - Al sinds 1850 helpen we mensen

Al 175 jaar doen we waar we goed in zijn: mensen helpen als het echt nodig is. In 1850 richtte notaris Adriaan Montijn, samen met zijn zoon, de basis van onze organisatie op. Ze zagen hoe boeren alles konden verliezen door brand en boden een oplossing: verzekeringen die zekerheid gaven. Zo konden mensen hun leven en werk voortzetten, zonder constante zorgen over onverwachte risico's.

De wereld is sindsdien enorm veranderd. Van paard en wagen naar auto's, van postduiven naar smartphones. Maar wat altijd bleef, is ons doel: bijdragen aan de samenleving door financiële risico's over te nemen die mensen zelf niet kunnen dragen.

We zijn trots op onze unieke, onafhankelijke positie. Met gezonde groei, klantgerichte producten en moderne processen zorgen we dat we klaar zijn voor de toekomst. Zo blijven we doen wat we altijd hebben gedaan: mensen helpen als ze het echt nodig hebben.

Onze missie, visie en filosofie

Onze missie - De reden van ons bestaan

Klaverblad levert een belangrijke bijdrage aan het goed functioneren van de samenleving. Via onze verzekeringen dragen we eraan bij dat mensen prettig en onbezorgd kunnen leven.

Sinds 1850 doen wij dat al op onze eigen wijze via een consistent en voorspelbaar beleid gericht op de lange termijn. Als zelfstandige coöperatieve verzekeringsmaatschappij willen wij ons hierbij onderscheiden door een afgewogen combinatie te bieden van een ruime dekking, een reële prijs en een ongewoon goede service.

Verzekeren = vertrouwen. Verbinding tussen mensen is een basisvoorwaarde voor echt vertrouwen. Verbinding tussen mensen ontstaat door verbinden op het 'waarom' van Klaverblad. Mensen moeten zich dus herkennen in en kunnen verbinden met onze Klaverblad-missie.

Visie - Toekomstbeeld 2025

Trends

De maatschappij individualiseert. Mensen zijn minder betrokken bij elkaar. Ongelijkheid neemt toe. Winstbejag lijkt voor veel bedrijven het belangrijkste doel. Goed werkgeverschap en zorg voor de klant raakt steeds meer op de achtergrond. Klaverblad wil tegenwicht bieden aan deze ontwikkelingen, op haar eigen, unieke wijze.

Onze visie

Verzekeren gaat altijd om mensen. Mensen willen genieten van het leven, mensen willen ondernemen. Wij helpen daarbij door financiële risico's over te nemen die mensen zelf niet kunnen dragen. Verzekeren is een manier om mensen te helpen. Te helpen op een moment dat hij of zij dat echt nodig heeft.

Helpen is iets wat we als mensen graag doen. Mensen helpen geeft ons een goed gevoel en maakt ons gelukkig. Wij zijn mensen die mensen helpen. Er voor een ander zijn, hoort bij de essentie van wie wij als mensen zijn. Dat is voor ons de kern van verzekeren. Dat is eigenlijk heel gewoon.

Wij verzekeren consumenten, zzp'ers, MKB en agrariërs via onze adviseurs door een compleet palet aan verzekeringsproducten aan te bieden dat hun behoeftes dekt en maatschappelijk algemeen aanvaard is.

Verzekeren bestaat niet alleen uit het overnemen van risico's. Met name de kwaliteit van de dienstverlening is van het grootste belang. Wij helpen iedere klant persoonlijk vanuit onze waarden. We realiseren dit door continu onze dienstverlening te monitoren en te verbeteren.

Filosofie - Onze belangrijkste uitgangspunten

Verzekeren van reële risico's

Klaverblad biedt alleen verzekeringen die écht nodig zijn, inclusief minder standaard risico's, zolang ze een werkelijke behoefte dekken en maatschappelijk aanvaard blijven.

Ongewoon goede service

Ongewoon goede service houdt in:

1. De mens staat centraal

We staan in verbinding met de mensen met wie we zakendoen: persoonlijk contact, gezichten bij de mensen, inzicht in de betekenis van ons handelen voor klanten, verzekeringsadviseurs, collega's en anderen met wie wij samenwerken.

2. Elk contact voegt waarde toe

Bij elk contact dat wij met een ander hebben, binnen en buiten Klaverblad, zorgen we ervoor dat de ander het contact nuttig en efficiënt vindt.

3. De processen en de informatie zijn duidelijk en voorspelbaar

Het is mensen met wie we zakendoen duidelijk wat we doen, waarom we het doen en hoe we het doen. Ons handelen is voorspelbaar.

Maatschappelijk en verzekeringstechnisch verantwoord handelen

Klaverblad handelt verantwoord, zowel maatschappelijk als verzekeringstechnisch. We houden rekening met mens en milieu, streven naar balans tussen mens, milieu en economie, en rekenen een eerlijke premie voor duurzame continuïteit.

Onafhankelijkheid

Klaverblad wil op haar eigen manier haar lange termijn missie, -visie en -strategie realiseren. Wij zien het zelfstandig voortbestaan als de enige manier om dit zeker te stellen. Om onze zelfstandigheid te waarborgen zijn voldoende groei en rendement noodzakelijk.

Onze waarden

Klaverblad heeft vijf waarden: fair, vakkundig, oprecht, ondernemend en attent. Deze vijf waarden geven de identiteit van Klaverblad weer en geven richting aan ons handelen.

Onze rol in de maatschappij

Duurzaamheid

Bij Klaverblad draait het om mensen. We helpen hen onbezorgd te leven en dragen bij aan een betere samenleving. Duurzaamheid is vanzelfsprekend in wat we doen, van verzekeringen en beleggingen tot onze bedrijfsvoering, met vijf pijlers als basis voor onze duurzaamheidsdoelen.

1. Duurzaam beleggen

Klaverblad beheert voor honderden miljoenen euro's aan vermogen. Als verzekeraar vinden we het logisch dat we de premies op een duurzame en maatschappelijk verantwoorde manier beleggen.

2. Duurzame producten en diensten

We zijn bezig met het verduurzamen van onze producten en diensten. Bijvoorbeeld door het standaard meeverzekeren van zonnepanelen en sedumdaken bij klanten, het digitaliseren van onze polisbladen, polisvoorwaarden, schadeformulieren en het sponsoren van duurzame initiatieven.

3. Duurzaam inkopen

Bij de inkoop van producten en diensten houden wij rekening met duurzaamheid. Het afgelopen jaar is de verbruikte grijze energie volledig gecompenseerd door aanschaf van Garantie van

Oorsprong (GvO). Aan nieuwe potentiële leveranciers vragen wij wat zij doen aan maatschappelijk verantwoord ondernemen, dit nemen wij mee in ons inkoopproces.

4. Duurzame gebouwen en faciliteiten

In ons kantoorgebouw maken we steeds meer duurzame keuzes. Zo heeft ons pand bijvoorbeeld energielabel A, liggen er zonnepanelen op het dak en recyclen we afval op een milieuvriendelijke manier.

5. Betrokken medewerkers

Enthousiaste medewerkers zijn nodig om klanten goed te kunnen helpen en om ervoor te zorgen dat we ook echt duurzaam kunnen ondernemen. Daarvoor is duurzaam werkgeverschap nodig. We stimuleren binnen onze organisatie hybride werken, persoonlijke ontwikkeling, vitaliteit en inclusiviteit. Bijvoorbeeld via trainingen en ons leerplatform. Verder stimuleren we duurzamer gedrag van onze medewerkers, bijvoorbeeld met een duurzaam mobiliteitsbeleid.

In het onderdeel Duurzaam van dit verslag gaan we dieper in op onze duurzaamheidsvisie, -activiteiten en -resultaten.

Sponsoring

Ook door sponsoring dragen we graag bij aan een prettige samenleving. Zo sponsoren we met veel plezier 40 lokale verenigingen in heel Nederland. Van korfbalclub tot klaverjasvereniging. We kiezen daarbij heel bewust voor het lokale verenigingsleven. Juist deze verenigingen vervullen namelijk een belangrijke maatschappelijke rol. Ze zorgen voor samenhang en verbinding, door alle lagen van de samenleving heen. En daar hebben veel mensen plezier van. De keuze voor lokale verenigingen geeft ons bovendien de ruimte om op onze eigen manier sponsor te zijn: persoonlijk en met aandacht. •

“Bij Klaverblad draait het om mensen. We helpen hen onbezorgd te leven en dragen bij aan een betere samenleving.”

Kerncijfers

SCR - ratio

265%

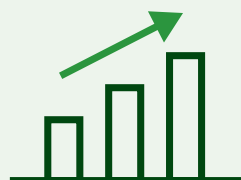
solvabiliteit
van Klaverblad groep

| **270%**
in 2023

Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V.

148% (159% in 2023)

netto resultaat

€ -8,3

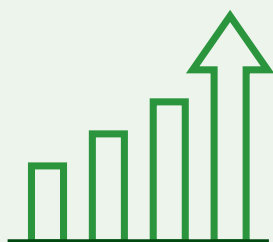
miljoen

| **€ -24,8 mln**
in 2023

combined ratio schadeverzekeringen

95% (114% in 2023)

brutopremies

€ 253

miljoen

| **€ 241 mln**
in 2023

vermogen

€ 497

miljoen

| **€ 506 mln**
in 2023

eigen vermogen

belegd vermogen

€ 755 mln (€ 728 mln in 2023)

klanttevredenheid

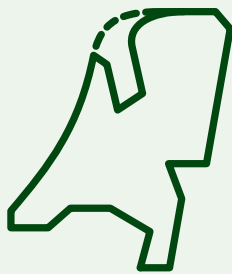
verzekerings-
adviseursklanten
+55 in 2023

uitgekeerde schade

€ 147 | **€ 130 mln**
miljoen | in 2023

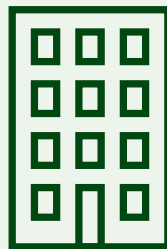
trotse hoofdsponsor

40 | **40**
in 2023

verenigingen met
Klaverblad als trotse
hoofdsponsor

samenwerking

2.715 | **2.808**
in 2023

verzekeringsadviseurs
met wie we
samenwerken

website

273.974

bezoekers op
www.klaverblad.nl
473.992 in 2023

Kerncijfers medewerkers

De medewerkers van Klaverblad hebben een belangrijke rol. Iedereen draagt op zijn of haar plek bij aan de doelstellingen van Klaverblad. De verbondenheid met Klaverblad en met elkaar is groot. Hoe ziet het personeelsbestand van Klaverblad eruit? We kijken naar de situatie per 31 december 2024 en laten gedetacheerden, uitzendkrachten en stagiaires buiten beschouwing.

medewerkers

397
werknemers
370 fte (363 in 2023)
medewerkersbevlogenheid **7,2**
(7,1 in 2023)

386
in 2023

beloning

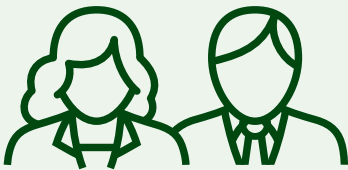
6,0 | **6,0**
in 2023
verhouding hoogste en
laagste/gemiddelde salaris

mannen en vrouwen

180 in 2023 (47%)	192 vrouw (48%)	205 man (52%)	206 in 2023 (53%)
--------------------------------	------------------------------	----------------------------	--------------------------------

mannen en vrouwen in leidinggevende functies

16 in 2023 (47%)	17 vrouw (41%)	24 man (59%)	18 in 2023 (53%)
-------------------------------	-----------------------------	---------------------------	-------------------------------

voltijd en deeltijd dienstverbanden

48 vrouw
25%
24% in 2023

190
voltijd
(202 in 2023)

142 man
75%
76% in 2023

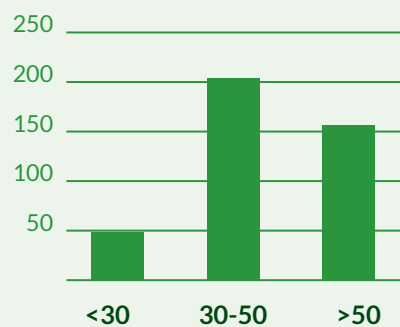
144 vrouw
70%
70% in 2023

207
deeltijd
(188 in 2023)

63 man
30%
30% in 2023

leeftijdsgroep (in jaren)

De gemiddelde leeftijd is 45 jaar.

Duurzaam

Dichtbij beginnen en inspireren

Bijdragen aan een prettige samenleving, dat is voor ons vanzelfsprekend. Voor een leefbare omgeving is er een gezond evenwicht nodig tussen mens en natuur. We hebben dan ook duidelijke doelen, die we met ons duurzaam beleggingsbeleid en in onze bedrijfsvoering willen bereiken.

Eén van die doelen: een klimaatneutrale bedrijfsvoering in 2050. Iris Mardi, Manager Duurzaamheid, vertelt hoe.

Naar een klimaatneutrale bedrijfsvoering

“In 2050 willen we klimaatneutraal zijn in onze eigen bedrijfsvoering. Dat betekent dat we werken aan 6% CO₂-reductie per jaar. Om daar te komen, grijpen we eerst de kansen die dichtbij huis liggen. Zo inspireren we ook anderen, zoals verzekeringsadviseurs of de verenigingen die we sponsoren.”

Iris noemt een aantal voorbeelden. “In ons eigen pand plaatsen we zoveel mogelijk zonnepanelen en sedumdaken. We kopen energie groen in of compenseren wat we niet groen inkopen. De gevelreclame gaat 's nachts uit. Nu we intern een grote verbouwing laten uitvoeren, zorgen we bijvoorbeeld voor een efficiënt lichtplan, zodat het licht niet onnodig lang aan staat. En we zijn begonnen met het meten van het woon-werkverkeer. Daar liggen nog kansen: hoe kunnen we collega's stimuleren om vaker met het OV te gaan?”

Zo zijn er nog vele initiatieven te noemen. Van de overgang naar een volledig elektrisch wagenpark tot alles doen om de klant te verleiden om voor digitale post te kiezen en zo steeds minder te hoeven printen. Van minder vlees en meer met de seizoenen mee-eten in het bedrijfsrestaurant tot een volledig vegetarische nieuwjaarsbijeenkomst. “Wat we uitdragen verwerken we zo in de dagelijkse praktijk” geeft Iris aan.

De bewustwording groeit

Aandacht is er ook voor de interne bewustwording. “De interne Beweging Duurzaam is gegroeid en inmiddels zijn alle onderdelen van het bedrijf vertegenwoordigd. Dat is echt uniek. Je ziet dat de *awareness* groeit. Het afgelopen jaar richtten we een Klaverblad Duurzaam Academie in op onze leeromgeving en startten we een interne campagne met GreenHabits. Met challenges dagen we alle collega’s uit om op z’n minst na te denken over de keuzes die ze maken en inspireren we om duurzame keuzes te maken. Zo hebben we volgens een schatting van GreenHabits al meer dan 300.000 kg CO₂ bespaard met z’n allen” aldus Iris. Ter vergelijking: een ton CO₂ stoot je uit als je met een gemiddelde auto zo’n 5.800 km rijdt en elke ton CO₂-uitstoot zorgt ervoor dat 3 m³ poolijs smelt. Dat hebben we dus drie keer bespaard.

“In 2050 willen we klimaat-neutraal zijn in onze eigen bedrijfsvoering.”

Aan het denken gezet

Een concrete actie in het afgelopen jaar was ook het stoppen met het uitdelen van goodies aan de (sport)verenigingen waarvan we hoofdsponsor zijn. Sponsormanager Angela van Dalen vertelt daarover: “We letten er altijd al op dat de goodies zo functioneel mogelijk waren, maar toch ging het ons steeds meer tegenstaan om goodies te bestellen.” Vaak gaat het om producten met veel plastic, waar mensen niet per se op zitten te wachten. Die moe-

ten geproduceerd worden, naar ons verscheept en van ons weer naar de verenigingen. We zijn ermee gestopt en via een nieuwsbrief hebben we de verenigingen laten weten dat we goodies in het kader van duurzaam ondernemen niet meer verantwoord vonden.

“Een concrete actie in het afgelopen jaar was ook het stoppen met het uitdelen van goodies aan de (sport)verenigingen.”

Wat levert dat nou op? “GreenHabits schat de CO₂-reductie op ruim 43.000 kg. Dat is best de moeite! Maar het mooiste is dat de reacties van de verenigingen eigenlijk alleen maar positief waren. De meeste verenigingen gaven aan dat ze zelf ook eens goed zouden gaan kijken naar wat ze zoal uitdelen. Dus we hebben een aanzet gegeven om er kritisch naar te kijken, mooi toch!” •

Verslag van de directie

Algemeen

2024 was een jaar van verandering en vooruitgang. We verwelkomden nieuwe gezichten, bouwden voort op onze sterke dienstverlening en zetten belangrijke stappen richting de toekomst. In juni trad Sharon van Herel aan als onze nieuwe Algemeen directeur, en in september werd Stijn Réz benoemd tot Commercieel directeur.

Onze klanten en verzekeringsadviseurs konden ook dit jaar rekenen op onze uitstekende dienstverlening. Dat zij dit waarderen, blijkt uit verschillende onderzoeken. Klaverblad bereikte met AOV en Schade Zakelijk het hoogste podium in de IG&H Performance Monitor. Een prestatie waar we trots op zijn!

Onze positie in de verzekeringsmarkt blijft sterk. Onze naamsbekendheid bleef stabiel op 75%, de Net Promotor Score (NPS) kwam uit op +51, en het intermediair waardeerde ons met een 7,8.

Groei en kostenbeheersing waren belangrijke thema's in 2024, en dat blijven ze de komende jaren. Onze toetreding tot de volmachtmarkt markeert een belangrijke groeikans. Tegelijkertijd werken we aan verdere winstgevendheid en operationele efficiëntie.

Financiële ontwikkelingen

We behaalden een interne combined ratio van 95% op onze schadeverzekeringen, een resultaat binnen onze doelstellingen. Hoewel onze solvabiliteit iets daalde, blijft deze ruim binnen de norm, wat ons een solide basis geeft om te investeren in groei en een toekomstbestendige verzekeringsadministratie.

In 2024 is opvolging gegeven aan vragen van De Nederlandsche Bank naar aanleiding van het uitgevoerde benchmarkonderzoek naar de toepassing van toekomstige managementacties (FMA) in de kapitaalsberekeningen voor AOV. Klaverblad blijft gevoelig voor regelgeving en interpretaties daarvan rondom de waardering van AOV-verplichtingen.

We kijken met gemengde gevoelens terug op de financiële resultaten. De schadeverzekeringen presteerden goed en het uitloopresultaat bleef onder controle. Toch noteren we een verlies van € 8 miljoen, veroorzaakt door een eenmalige last vanwege een schattingswijziging bij AOV. Ondanks dit verlies blijven de onderliggende resultaten van Klaverblad sterk.

Operationele verbeteringen

Om de kwaliteit van onze schadeafhandeling te verbeteren, voerden we extra kwaliteitscontroles door in de brandportefeuille. Dit leidde tot een aanzienlijke verbetering van de schadelast. Waar extra reserveringen bij letselschades in 2023 nog een negatieve impact hadden, kregen we dit in 2024 beter onder controle.

Daarnaast zetten we belangrijke stappen in de standaardisatie van onze verzekeringsadministratie. We selecteerden een nieuw verzekeringsplatform, Axon, waarmee we efficiënter kunnen werken. De gefaseerde implementatie start in 2025, waarbij we eerst de particuliere portefeuille migreren, later gevolgd door de zakelijke portefeuille en AOV.

Toekomstbestendige verzekeraar

Onze ambitie blijft helder: een zelfstandige verzekeraar blijven die goede verzekeringen biedt aan klanten. Daarom lag onze focus in 2024 op groei en een robuuste bedrijfsvoering.

Een belangrijk onderdeel hiervan is de introductie van ons vernieuwde control framework waarmee we de kwaliteit van onze interne beheersing verder verbeteren. Daarnaast namen we maatregelen om te voldoen aan de nieuwe Europese wetgeving voor digitale weerbaarheid (DORA), die per 17 januari 2025 van kracht werd.

Commercie en productontwikkeling

Onze samenwerking met ruim 2.700 verzekeringsadviseurs blijft een sterke pijler onder ons succes. Hun waardering voor onze producten en dienstver-

lening motiveert ons om continu te innoveren. In 2024 introduceerden we een nieuwe autoverzekering, wat bijdroeg aan een groei van 11% in onze autoportefeuille. Ook vernieuwden we onze aansprakelijkheidsverzekering voor bedrijven, waarmee we aantrekkelijker werden voor het mkb. Daarnaast voegden we een Module Mobiele elektronica toe aan onze inboedelverzekering en bleef ons maatwerk voor agrarische verzekeringen hoog gewaardeerd en onderscheidend in de markt.

Met onze toetreding tot de volmachtmarkt eind november spelen we in op nieuwe groeikansen. Voor 2025 verwachten we een sterke toename binnen dit segment.

Medewerkers en cultuur

Het jaarlijkse medewerkersonderzoek, uitgevoerd door Effectory, liet mooie resultaten zien. De tevredenheid steeg van 7,1 naar 7,2 en de deelname aan het onderzoek nam toe tot 81%, wat de betrokkenheid van onze medewerkers onderstreept.

Die betrokkenheid bleek ook uit de vele georganiseerde evenementen, van een pubquiz en bingo tot een vitaliteitsweek en sportieve activiteiten. Daarnaast startten we met de herinrichting van ons kantoorgebouw, zodat onze werkomgeving beter aansluit op moderne samenwerkingsvormen en het werkplezier vergroot.

Om een aantrekkelijke werkgever te blijven, zeker in deze krappe arbeidsmarkt, ontwikkelden we een nieuwe employer value proposition. De bijbehorende campagne wordt in 2025 gelanceerd.

“In 2025 werken we aan verdere groei en efficiëntie. Het wordt het jaar van focus.”

Duurzaamheid

Duurzaamheid is voor ons geen trend, maar een bewuste keuze die diep verankerd is in onze bedrijfsvoering en ons beleggingsbeleid. We investeren in bedrijven en initiatieven die bijdragen aan een toekomstbestendige economie en werken binnen onze organisatie actief aan inclusiviteit en verantwoord ondernemen. In het hoofdstuk Duurzaamheid leest u meer over onze concrete stappen en resultaten op dit gebied.

Vooruitblik

In 2024 hebben we belangrijke stappen gezet richting een zelfstandige en toekomstbestendige verzekeraar. We bedanken al onze medewerkers voor hun inzet en bijdrage aan dit resultaat.

In 2025 richten we ons op verdere groei en efficiëntie, met een verscherpte focus op de implementatie van Axon en de ontwikkeling van een nieuwe middellange termijnstrategie. Bovendien vieren we een bijzonder kroonjaar: onze 175ste verjaardag.

Met vertrouwen kijken we vooruit naar 2025 en de jaren daarna, waarin we blijven bouwen aan sterke producten en een dienstverlening die onze verzekeringsadviseurs en klanten mogen verwachten. •

Wij gaan voor een ongewoon goede service

Samen maken we het verschil

Eind november 2024 vierden we een mijlpaal: de eerste volmachtovereenkomst werd getekend en daarmee traden we officieel toe tot de volmachtmarkt.

Onze Manager Volmacht Tom Baken vertelt waarom dit voor ons een belangrijke stap is: “De provinciale markt consolideert en de volmachtmarkt groeit. Voor de verdere bouw aan een toekomstbestendige organisatie, is aansluiting zoeken op deze ontwikkeling een logische en belangrijke stap voor Klaverblad. Vanaf 2023 hebben we hard gewerkt om een volmachtafdeling binnen onze organisatie op te zetten. We zijn er trots op dat we de eerste volmachtovereenkomsten hebben kunnen tekenen.”

André Verhagen, Accountmanager Volmacht, geeft aan waarom het voor een gevolmachtigd agent interessant is om met ons samen te werken. André merkt dat we er goed op staan: “We hebben een

goede naam en zijn een vertrouwd Nederlands merk. Veel klanten kennen onze naam inmiddels en vinden het dus positief dat de naam Klaverblad straks onderaan hun polis staat. In de samenwerking met de gevolmachtigd agent kunnen we het verschil maken in het persoonlijk contact. We willen dat die merkt: “Mijn accountmanager en Klaverblad nemen me serieus. Klaverblad denkt mee en houdt me continu op de hoogte”. Dat ze merken dat wij een partij zijn die voor de lange termijn gaat en dat we elkaar respecteren.

Bovendien hebben we ruime limieten voor acceptatie en schadebehandeling en dat geeft de volmachten veel autonomie. Ze willen ons zo weinig mogelijk nodig hebben, maar als ze ons nodig hebben, dan zijn we snel en makkelijk bereikbaar. Het draait uiteindelijk allemaal om vertrouwen en ik merk dat ze dat al hebben.” •

“De provinciale markt consolideert en de volmachtmarkt groeit.”

Duurzaamheid

Missie en duurzaamheidsvisie

Wij zijn intrinsiek gemotiveerd om mensen te helpen. En dus ook om bij te dragen aan een prettige samenleving. In onze missie, duurzaamheidsvisie en sociaal-ethische principes ligt het fundament. Die zijn gebaseerd op internationale richtlijnen en verdragen, zoals de Sustainable Development Goals (SDG's), de Principles for Responsible Investment (PRI), de Global Impact van de Verenigde Naties en de OESO-richtlijnen.

In 2019, na de ondertekening van het commitment aan de klimaatdoelen, stelden we ons eerste beleid voor duurzaam en verantwoord beleggen op. In 2022 volgde een vernieuwde versie, en breidden we ons beleid uit met een duurzaamheidsstrategie voor heel Klaverblad. In 2023 werd duurzaamheid verder verankerd met de aanstelling van een full-time duurzaamheidsmanager.

De missie van Klaverblad Verzekeringen is een belangrijke bijdrage te leveren aan het goed functioneren van de samenleving. Via onze verzekeringen dragen we eraan bij dat mensen prettig en onbezorgd kunnen leven. Sinds 1850 doen wij dat al op onze eigen wijze via een consistent en

voorspelbaar beleid gericht op de lange termijn. Als zelfstandige coöperatieve verzekeringsmaatschappij willen wij ons hierbij onderscheiden door een afgewogen combinatie te bieden van een ruime dekking, een reële prijs en een ongewoon goede service.

Duurzaamheidsvisie

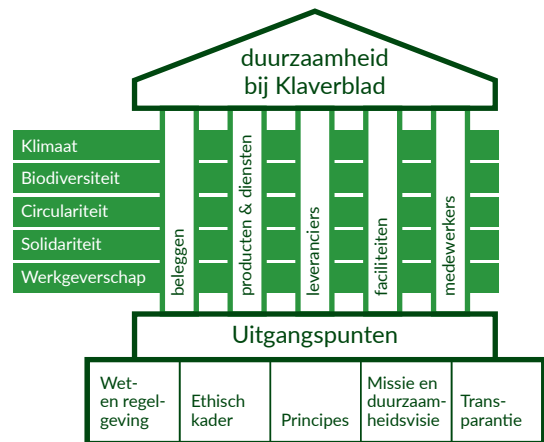
Een goed functionerende samenleving kan alleen bestaan als er een gezond evenwicht is tussen mens en natuur. Helaas staat deze balans onder druk. Extreem weer, zoals hevige regenval na lange droogteperiodes, en het verdwijnen van planten- en diersoorten hebben grote gevolgen. Omdat alles in de natuur met elkaar samenhangt, kan verstoring hiervan een kettingreactie veroorzaken. Wij geloven dat een samenleving die in harmonie leeft met de natuur noodzakelijk is, nu en in de toekomst.

Daarom willen wij een positieve bijdrage leveren aan het herstel en behoud van de natuur, om drie redenen:

- 1 **Mensen hebben de natuur nodig.** Buiten zijn en genieten van groen maakt blij, geeft vrijheid, rust en ontspanning en draagt bij aan een goede gezondheid en welzijn.

- 2 **Natuur gaat over biodiversiteit.** Onze basale levensbehoeften, zoals voedsel, water en zuivere lucht, zijn afhankelijk van variatie in bomen, planten en dieren.
- 3 **Balans in de natuur is belangrijk voor voortdurende (gezonde) economische activiteit.** Zonder een gezonde natuurlijke omgeving kunnen veel sectoren, zoals landbouw en industrie, niet goed functioneren.

Duurzaamheid is voor ons vanzelfsprekend en komt terug in wat we doen. We dragen bij aan een evenwichtige samenleving via onze verzekeringen, beleggingen en bedrijfsvoering. Ook merken we dat klanten, adviseurs en medewerkers steeds vaker bewust kiezen voor bedrijven met een duidelijke visie op duurzaamheid. Dit past bij onze missie: bijdragen aan een prettig en onbezorgd leven van onze klanten, adviseurs en medewerkers, nu en in de toekomst. In de figuur hieronder staat visueel hoe wij de inrichting van duurzaamheid bij Klaverblad hebben vormgegeven.

en kennis bij medewerkers te vergroten, onder andere via de Community Duurzaam, een voortzetting en uitbreiding van de Beweging Duurzaam.

Onze principes op het gebied van duurzaamheid

Onderstaande principes geven richting aan hoe wij onze visie op duurzaamheid vormgeven. Zij beschrijven waar Klaverblad voor staat en bieden handvatten om transparant te kunnen zijn in onze overwegingen, doelen en resultaten.

- 1 Wat we doen, doen we goed én op onze eigen Klaverblad-manier. Vanuit verbinding en onze waarden: fair, oprecht, attent, ondernemend en vakkundig.
- 2 Wij richten ons op de zaken waar we zelf invloed op hebben: onze medewerkers, onze producten en diensten, de manier waarop we onze verzekeringspremies beleggen, onze gebouwen en de partijen met wie we samenwerken.
- 3 Samen kom je verder. Daarom inspireren, motiveren en activeren wij onze medewerkers, leden, klanten, adviseurs en leveranciers om met ons mee te doen. We werken samen met of ondersteunen lokale partijen en initiatieven die bijdragen aan het realiseren van onze visie.

Doelstellingen

In 2023 stonden we nog in de leerfase om onze duurzame doelstellingen helder te formuleren. In 2024 hebben wij deze verder aangescherpt volgens het SMART-principe, in samenwerking met afdelingen, zoals Claims, Acceptatie en Productontwikkeling. Wij hebben doelstellingen geformuleerd over vijf speerpunten:

- > Klimaat
- > Biodiversiteit
- > Circulariteit
- > Duurzaam werkgeverschap
- > Solidariteit

We zetten nieuwe stappen en behalen nieuwe mijlpalen om onze doelen te realiseren. Daarnaast werken we aan initiatieven om de betrokkenheid

- 4 Iedere medewerker draagt bij omdat alle medewerkers het belang van de visie op duurzaamheid kennen en snappen. Ze zijn intrinsiek gemotiveerd om hier hun eigen bijdrage aan te leveren.
- 5 Wij communiceren open en transparant over onze visie, ambities, activiteiten en resultaten. We zijn duidelijk in wat we wel of niet doen en waarom.

Ethisch kader

Het duurzaamheidsbeleid van Klaverblad is gebaseerd op ethische principes waaraan alle bedrijven en organisaties waarmee we samenwerken moeten voldoen. Deze principes, die alle Sustainable Development Goals (SDG's) omvatten, vormen het uitgangspunt van ons beleid. Ze zijn oorspronkelijk ontwikkeld binnen ons duurzaam beleggingsbeleid en vervolgens doorgevoerd in het bredere duurzaamheidsbeleid van Klaverblad.

Deze principes zijn:

- 1 **Geen systematische betrokkenheid bij ernstige milieuschade:** Klaverblad voert geen activiteiten uit die ernstige schade toebrengen aan het milieu. Wij zijn zeer kritisch op vervuiling, verlies aan biodiversiteit en uitputting van natuurlijke hulpbronnen.
- 2 **Respecteren van fundamentele mensenrechten:** Klaverblad werkt samen met bedrijven en organisaties die net als wij de maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen om mensenrechten te respecteren. Bedrijven en landen die mensenrechten respecteren - denk aan het recht op gezondheid, op onderwijs, op toegang tot energie, water en sanitaire voorzieningen - behalen naast een financieel rendement ook een maatschappelijk rendement. Bedrijven en organisaties die fundamentele mensenrechten niet respecteren worden uitgesloten.
- 3 **Respecteren van fundamentele arbeidsrechten:** Klaverblad sluit zich op dit gebied aan bij internationale normen. Geen kinderarbeid, geen dwangarbeid en geen discriminatie op de werkvloer; wel vrijheid van vakvereniging en het recht op collectieve onderhandelingen.
- 4 **Geen betrokkenheid bij wapens:** Klaverblad doet geen zaken met bedrijven of organisaties die betrokken zijn bij de productie, ontwikkeling, verkoop of distributie van wapens of gerelateerde activiteiten en de verkoop van wapens aan burgers.
- 5 **Respecteren van internationale sancties:** Klaverblad sluit bedrijven, organisaties en landen uit waaraan sancties zijn opgelegd door internationale organisaties, die binnen de regels van het recht handelen, zoals de Verenigde Naties en de Europese Unie.
- 6 **Geen systematische betrokkenheid bij fraude, corruptie of belastingontduiking:** Klaverblad doet geen zaken met bedrijven, organisaties of landen die systematisch betrokken zijn bij omkoping, fraude, samenzwering, witwassen of belastingontduiking.
- 7 **Geen betrokkenheid bij producten en ondernemingen die schade toebrengen aan de volksgezondheid of dierenwelzijn:** Klaverblad doet geen zaken met bedrijven en organisaties die informatie achterhouden, vervalsen of verdraaien, zodat we de productveiligheid en de volksgezondheid kunnen beschermen. Klaverblad doet geen zaken met bedrijven en organisaties die actief zijn in de productie van tabak, pornografie of in aanbieders van gok- en loterijspellen. Klaverblad doet geen zaken met bedrijven en organisaties die zich schuldig maken aan misstanden op het gebied van dierenwelzijn, aan de handel in beschermde diersoorten en planten of dierproeven voor cosmetische en huishoudelijke doeleinden, tenzij een bedrijf bij wet verplicht is om een product te testen.

Inrichting duurzaamheid over vijf pijlers

Bijdragen aan een prettige samenleving gaat voor ons hand in hand met duurzaam ondernemen. Via vijf pijlers ontplooiën we talloze activiteiten om onze vijf duurzaamheidsdoelen te halen. Deze pijlers zijn een clustering van afdelingen die samen de totale organisatie omvatten. De vijf pijlers zijn:

1 Duurzame producten en diensten

We werken continu aan het verduurzamen van onze producten en diensten. Zo zijn zonnepanelen en sedumdaken standaard meeverzekerd, en digitaliseren we polisbladen, voorwaarden en schadeformulieren om papiergebruik te verminderen. Daarnaast vinden we het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen zich goed kunnen verzekeren. Daarom bieden we maatwerk voor bijzondere risico's, zoals voor mensen die onder bewind staan. Waar mogelijk nemen we duurzaamheidsaspecten mee in onze acceptatiecriteria, bijvoorbeeld door biodiversiteit mee te wegen bij agrarische verzekeringen.

2 Duurzaam inkopen

Bij de inkoop van producten en diensten houden we actief rekening met duurzaamheid. We kiezen zoveel mogelijk voor gerecycled en gecertificeerd papier en compenseren we alle energie voor groene energie. In ons bedrijfsrestaurant werken we samen met een cateraar die vrijwel geen afval produceert. Daarnaast verwachten we van onze leveranciers dat zij integer handelen en duurzaam ondernemen. Sinds 2023 is duurzaamheid een vast onderdeel van ons inkoopproces, waarbij we dit meenemen in de beoordeling van potentiële nieuwe leveranciers.

3 Duurzame gebouwen en faciliteiten

Ons kantoorgebouw wordt steeds duurzamer dankzij bewuste keuzes. Het pand heeft

energielabel A, is voorzien van zonnepanelen en afval wordt op een milieuvriendelijke manier gerecycled. Daarnaast gebruiken we een 'warmtewiel', dat warme lucht hergebruikt in plaats van af te voeren. Dit zorgt ervoor dat we in de zomer minder warmte af hoeven voeren en in de winter minder hoeven bij te verwarmen, wat ons energieverbruik aanzienlijk verlaagt.

4 Betrokken medewerkers

Gemotiveerde medewerkers zijn essentieel om onze klanten goed te helpen en duurzaam ondernemen mogelijk te maken. Daarom zetten we in op duurzaam werkgeverschap. We stimuleren persoonlijke ontwikkeling, vitaliteit, inclusiviteit en hybride werken. Onder andere via trainingen, ons leerplatform en het leiderschapsprogramma. Daarnaast moedigen we duurzamer gedrag aan, bijvoorbeeld met een duurzaam mobiliteitsbeleid. Door middel van de duurzame dialoog en aanvullende vragen over duurzaamheid in medewerkeronderzoeken blijven we in gesprek met onze medewerkers. In 2024 hebben we een nieuwe communicatiecampagne gelanceerd om betrokkenheid en bewustwording verder te vergroten.

5 Duurzaam beleggen

Klaverblad beheert honderden miljoenen euro's aan vermogen. Als verzekeraar vinden we het vanzelfsprekend om premies duurzaam en maatschappelijk verantwoord te beleggen. We geloven dat dit niet alleen bijdraagt aan eerlijke en solide resultaten, maar ook aan een prettige en leefbare samenleving. De doelen die we hiervoor hebben vastgesteld sluiten aan bij onze coöperatie en maken het mogelijk lokaal bijdragen aan een prettige samenleving. Van de vijf pijlers is deze het verst ontwikkeld en geïmplementeerd. In een apart hoofdstuk over Beleggingen wordt hier dieper op ingegaan.

CSRD

Oorspronkelijk zou Klaverblad in 2026 over 2025 voor het eerst moeten rapporteren volgens de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). In februari 2025 heeft de Europese Commissie een nieuw pakket met maatregelen aangenomen om de EU-regels voor duurzaamheid te vereenvoudigen. Dit wordt het EU Omnibus Simplification Package genoemd. Als gevolg van deze voorstellen is de grens van bedrijven die aan CSRD moeten voldoen verhoogd naar duizend werknemers.

Klaverblad zal zich in 2025 beraden over de impact van deze ontwikkeling en bepalen hoe we hier mee om willen gaan in het jaarverslag over 2025 op een wijze dat past bij onze strategie en bij wat we willen uitstralen. De ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid zullen we nauwlettend volgen evenals de initiatieven hierover uit de verzekeringssector.

1 Milieu

Hieronder staan onze doelstellingen op het gebied van Klimaat, Biodiversiteit en Circulariteit. Onder ieder speerpunt staat een korte samenvatting van de belangrijkste activiteiten die wij uitgevoerd hebben die bijdragen aan de respectievelijke doelstellingen.

Klimaat (SDG 7, 13)

Klaverblad onderschrijft het klimaatdoel van Parijs en het Nederlandse Klimaatakkoord om de opwarming van de aarde tot 1,5% te beperken en in 2050 klimaatneutraal te opereren.

Onze doelen:

- > In 2030 willen we met onze beleggingen 50% minder CO₂-uitstoot hebben dan in 2022.
- > In 2025 willen we met onze beleggingen 22-32% minder CO₂-uitstoot hebben dan in 2022.

In 2024 voerden wij een nieuwe CO₂-meting uit over 2023. Hieruit bleek een lichte stijging van 900 naar 925 CO₂ ton. Dit komt door een toename van het woon-werkverkeer, aangezien in 2022 (een coronajaar) veel medewerkers thuis werkten. In 2023 keerden velen terug naar kantoor. Wij blijven hybride werken ondersteunen en hebben dit vastgelegd in onze nieuwe arbeidsvoorwaarden. In de figuur hierboven staan de resultaten van de meting.

Daarnaast hebben we in 2024 het beleid aangepast: nieuwe leaseauto's mogen voortaan alleen nog elektrisch zijn. Hierdoor wordt ons wagenpark stapsgewijs verduurzaamd, waarbij benzineauto's worden uitgefaseerd zodra leasecontracten aflopen. Vanaf 2025 zetten we verdere stappen in duurzaamheid:

- > **Afvalscheiding op kantoor:** naast papier gaan we ook GFT en plastic gescheiden inzamelen.
- > **Verbeterde registratie van woon-werkverkeer:** zodat de gegevens beter aansluiten bij de werkelijkheid en voldoen aan de rapportageverplichtingen van de Werkgebonden Personen-mobiliteit (WPM).
- > **Uitbreiding van de CO₂-meting:** we brengen meer activiteiten in kaart om een vollediger beeld van onze uitstoot te krijgen en hier gerichte maatregelen op te nemen.

Biodiversiteit (SDG 14, 15)

Klaverblad ondertekende de Biodiversity Pledge. Hiermee geven we aan dat we biodiversiteit belangrijk vinden, de impact op biodiversiteit meten en doelen stellen:

Carbon footprint

Scope	Categorie	Carbon Footprint 2023 CO ₂ e (in ton)	Carbon Footprint 2022 CO ₂ e (in ton)	Vershil (absoluut)	Vershil (%)
Scope 1	Direct energieverbruik kantoren	101	94	-7	7%
Scope 1	Zakelijk verkeer	193	206	-13	-6%
Scope 2	Indirect energieverbruik kantoren (market-based)	-	-	-	-
Scope 2	Indirect energieverbruik kantoren (location-based)	409	466	-57	-12%
Scope 3	Woon-werkverkeer	192	98	94	95%
Scope 3	Zakelijke kilometers	15	13	2	12%
Scope 3	Vliegverkeer	-	-	-	-
Scope 3	Papier	14	22	-8	-39%
Scope 3	Afval	-	1	-	-11%
Scope 3	Water	1	1	-	-5%

Scope	Categorie	Carbon Footprint 2023 CO ₂ e (in ton)	Carbon Footprint 2022 CO ₂ e (in ton)	Vershil (absoluut)	Vershil (%)
Scope 1		294	300	-6	-2%
Scope 2	market-based	-	-	-	-
Scope 2	location-based	409	466	-57	-12%
Scope 3		222	134	88	64%
Totaal		925	900	25	3%

- > In 2030 wil Klaverblad per saldo niet meer bijdragen aan ontbossing en verlies van biodiversiteit en vanaf 2030 draagt Klaverblad bij aan een toename van de biodiversiteit.
- > In 2023 voerden we een impact assessment biodiversiteit uit. Zo bepalen we de impact, risico's en kansen van biodiversiteit nader. Ook gaan we in dialoog met verzekeringsadviseurs over hun behoefte en die van hun klanten op dit thema.

In 2024 hebben wij een biodiversiteitsassessment uitgevoerd voor de eigen bedrijfsvoering. Hierin hebben wij kansen, risico's en mogelijke acties geïdentificeerd.

In 2025 starten we met een grootschalige kantoorverbouwing, waarvoor in 2024 alle voorbereidingen zijn getroffen. Zowel het interieur als het buitenterrein wordt verduurzaamd. Voor het buitenterrein streven we naar meer groen en biodiversiteit. In 2024 hebben we al onze voorgevel vergroend, en zetten we verdere stappen om de biodiversiteit op onze groenstroken te verbeteren. Bij de ontwikkeling van ons kantoorgebouw hanteren we circulaire

uitgangspunten. Denk bijvoorbeeld aan zoveel mogelijk materialen hergebruiken, overbodig kantoormeubilair doneren en binnen zo min mogelijk afbreken/verbouwen door bestaande constructies te behouden.

Circulariteit (SDG 12)

Zo weinig mogelijk grondstoffen gebruiken, efficiënter met grondstoffen omgaan en zo veel mogelijk hergebruiken. Door circulair te denken en doen, putten we de aarde niet uit.

Onze doelen:

- > Klaverblad wil in 2025 minder afval in het eigen bedrijf en bij bedrijven waarin we investeren dan in 2022.
- > We willen graag wat het kan materiële schade circulair herstellen. We streven ernaar dat een groot deel van alle materialen die we inkopen circulair zijn.

Ter voorbereiding op de kantoorverbouwing hebben wij circulaire principes opgesteld om te dienen als leidraad voor de keuzes die gemaakt worden. Verder gaan wij in 2025 starten met een verbeterde afvalscheiding waar wij naast papier en rest nu ook GFT en plastic gaan scheiden.

2 Sociaal

Onderstaande doelstellingen hebben wij geformuleerd op de sociale speerpunten. Deze zien op onze eigen mensen (duurzaam werkgeverschap) en onze klanten (solidariteit).

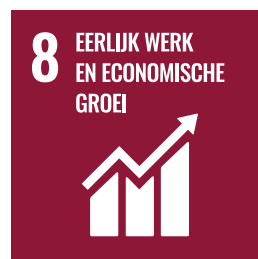
Solidariteit (SDG 5, 10)

Solidariteit is het basisprincipe van verzekeren. Klaverblad wil dan ook niemand buitensluiten en wil eraan bijdragen dat mensen zich goed kunnen blijven verzekeren. We willen onze producten aan een zo breed mogelijke doelgroep aanbieden.

Werkgeverschap (SDG 8)

Medewerkers zijn cruciaal voor Klaverblad: zij stralen naar buiten toe uit waar Klaverblad voor staat. En maken de dienstverlening waar die Klaverblad belooft aan klanten en adviseurs. Wij vinden het heel belangrijk om een goed werkgever zijn voor onze medewerkers. Daarom zetten we in op vitaliteit en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers. We faciliteren en stimuleren duurzaam gedrag van medewerkers. Klaverblad is een inclusieve organisatie en hanteren een zero-tolerance-beleid voor discriminatie.

Het afgelopen jaar hebben wij een onderzoek laten uitvoeren naar Diversiteit & Inclusie. Dit bestond uit focusgroepen en surveys, waaruit verschillende adviezen zijn voortgekomen. In 2025 gaan we hiermee aan de slag. Zo stellen we een Diversiteit & Inclusie beleidsregel op en gebruiken we een vertegenwoordiging van medewerkers als klankbord bij het formuleren van doelstellingen en KPI's.

Ook in 2024 hebben we een awarenesscampagne gevoerd om organisatie breed het bewustzijn op duurzaamheid te vergroten. Hiervoor zijn we een samenwerking aangegaan met Green Habits, een platform dat op een laagdrempelige manier inzicht geeft in CO₂-uitstoot op basis van je leefgewoonten. Via gerichte campagnes, zoals een digitale detox, stimuleren wij medewerkers binnen hun eigen cirkel van invloed hun CO₂-uitstoot te verlagen. Medewerkers kunnen in teams of individueel meedoen en hun CO₂ besparende activiteiten registreren in de applicatie. Tot nu toe hebben wij hiermee al meer dan 300.000 kg CO₂ bespaard. Dit staat gelijk aan de jaaruitstoot van bijna 18 huishoudens.

Op onze Klaverblad Academy hebben wij een gerichte leerlijn op duurzaamheid ingericht. Onderdeel hiervan is een zesdelige podcastserie, waarin interne en externe specialisten in gesprek gaan over duurzame vraagstukken, zoals beleggingen, de eiwittransitie en biodiversiteit.

Daarnaast hebben we onze vacatureteksten kritisch bekeken en waar nodig aangepast om een breder publiek aan te spreken. De teksten en het aanmeldproces zijn nu genderneutraal geschreven. Hoewel het effect hiervan lastig te meten is, vinden we het belangrijk om met onze communicatie bij te dragen aan een inclusieve samenleving.

3 Governance

Klaverblad beschikt over verschillende instrumenten om een goede bedrijfscultuur te waarborgen. Wij hebben verschillende mechanismen voor het identificeren, melden en onderzoeken van zorgen over onrechtmatig gedrag. Naast het strategisch document Governance Klaverblad, dat op onze website beschikbaar is, hanteren we de volgende richtlijnen.

Procedure melden misstanden en ongewenste gedrag

Klaverblad streeft naar een open en integere cultuur waarin mensen prettig en veilig kunnen werken. Desondanks is de kans aanwezig dat zich onwenselijke of niet-integere situaties voordoen. Dan spreken we van een 'misstand'.

De procedure geeft aan welke misstanden gemeld kunnen worden, bij wie dit kan en hoe meldingen worden behandeld. Ongewenst gedrag tussen medewerkers en management valt hier ook onder en wordt niet getolereerd.

“Medewerkers zijn cruciaal voor Klaverblad: zij stralen naar buiten toe uit waar Klaverblad voor staat.”

Medewerkers dienen onder normale omstandigheden (vermoedens van) misstanden in eerste instantie bespreekbaar te maken bij hun leidinggevende. Als dit niet mogelijk is, dan kan de medewerker een melding doen via het Loket Interne Klachten. Een medewerker kan hierbij de hulp van een vertrouwenspersoon inschakelen. Deze verleent hulp, geeft advies en ondersteuning aan een medewerker. Ook als de medewerker geen melding bij het Loket wenst te doen.

Richtlijn interne incidenten

In deze richtlijn leggen wij vast welke stappen worden genomen bij melding van een integriteitsincident, wie hierbij betrokken moet zijn en hoe het proces van melding tot hoor en wederhoor wordt toegepast en wordt vastgelegd.

Gedragscode Klaverblad

In de gedragscode leggen wij onze regels vast voor, en afspraken over, eerlijk en goed gedrag. Hier staan onder andere richtlijnen over belangenverstengeling, nevenactiviteiten en de procedure voor het melden van incidenten.

Naast onze eigen gedragscode onderschrijven wij ook de Gedragscode Verzekeraars van het Verbond van Verzekeraars.

Beleid Inkoop- en Contractenmanagement

Ons inkoopproces wordt beheerd door het inkoopteam en is gericht op transparantie en integriteit. Wij vragen aanvullende informatie aan onze leveranciers over hun milieu- en maatschappelijke doelstellingen. Het afgelopen jaar hebben wij dit voor het eerst meegenomen bij een tweetal grote inkooptrajecten. Daarnaast hanteren we in onze inkoopvoorwaarden een standaard betalingstermijn van 30 dagen, tenzij anders overeengekomen met de leverancier. Onze interne Jurist monitort de juridische procedures, en er zijn geen juridische procedures wegens te late betalingen. •

Onze medewerkers

Om duurzame groei en succes te realiseren, investeren we in de ontwikkeling van onze medewerkers, creëren we een positieve werkomgeving en bieden we de juiste middelen om talent optimaal te benutten. Alleen met gemotiveerde en goed opgeleide professionals kunnen we blijven innoveren, concurreren en inspelen op een continu veranderende markt.

Werving en ontwikkeling: groei en dynamiek binnen Klaverblad

De afgelopen jaren heeft Klaverblad een gestage groei doorgemaakt, die lijn zet zich voort. In 2024 steeg het aantal medewerkers van 386 naar 397. Deze uitbreiding is nodig om onze ambitie waar te maken: een groeiend klantenbestand en een toename in premieomvang, onder andere door het benutten van het volmacht distributiekanaal. Daarnaast vraagt de toenemende wet- en regelgeving en de implementatie van een nieuw verzekeringssysteem om extra capaciteit.

Hoewel we in de meeste gevallen nog zelfstandig nieuwe collega's kunnen werven, merken we dat de arbeidsmarkt onder druk staat. Het aantal openstaande vacatures blijft hoog, wat ons extra stimuleert om extra te investeren in interne doorstroom en behoud van onze medewerkers. Ook optimaliseren we onze vacatureteksten om potentiële kandidaten een goed beeld te geven van de zowel de functie als Klaverblad. In 2024 hebben 79 nieuwe medewerkers zich bij ons aangesloten, terwijl 68 medewerkers Klaverblad hebben verlaten. Daarnaast zijn twee medewerkers met pensioen gegaan en hebben drie medewerkers gebruikgemaakt van de Regeling voor Vervroegde Uitdiensttreding (RVU).

Naast vaste medewerkers was er in 2024 een relatief hoge behoefte aan externe inhuur. Dit kwam vooral door de vraag naar tijdelijke specialistische kennis en ervaring bij complexe projecten, zoals de implementatie van ons nieuwe verzekeringssysteem. Daarnaast hebben we een groep uitzendkrachten die wij kunnen inzetten als flexibele schil om pieken op te vangen.

	2024	2023
Aantal medewerkers in fte	370	363
Aantal medewerkers	397	386
Aantal externe medewerkers	129	121

Klaverblad is een erkend werk- en leerbedrijf, en in 2024 boden we dertien stagiaires de kans om praktijkervaring op te doen of een scriptieopdracht te voltooien. Negen stagiaires hebben hun stage

Doorstroom vaste medewerkers	2024	2023
Instroom	79	68
Uitstroom	68	74
Doorstroom*	29	68

* Doorstroom betreft zowel horizontale als verticale doorstroom van medewerkers.

Doorstroom externe medewerkers*	2024	2023
Instroom	122	125
Uitstroom	101	146

* Gegevens van gedetacheerden, uitzendkrachten en stagiairs.

of scriptie succesvol afgerond. Wij hechten veel waarde aan het bieden van stage- en afstudeerplekken, omdat we zo niet alleen bijdragen aan de ontwikkeling van jong talent, maar ook een steentje bijdragen aan de maatschappij en de carrières van toekomstige professionals.

Samenstelling personeelsbestand

De man-vrouwverhouding binnen Klaverblad is in 2024 vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van 2023. Eind 2024 bestond ons personeelsbestand uit 205 (52%) mannen en 192 (48%) vrouwen. Ter vergelijking: op 31 december 2023 waren er 206 (53%)

Samenstelling personeelsbestand		2024	2023
Voltijd	Mannen	142	150
	Vrouwen	48	48
Deeltijd*	Mannen	63	56
	Vrouwen	144	132
Totaal		397	386

* deeltijd < 38 uur

mannen en 180 (47%) vrouwen in dienst. Deze algemene verdeling zien we ook grotendeels terug in de leidinggevende posities. Op 31 december 2024 waren er 24 (59%) mannen en 17 (41%) vrouwen met een leidinggevende functie.

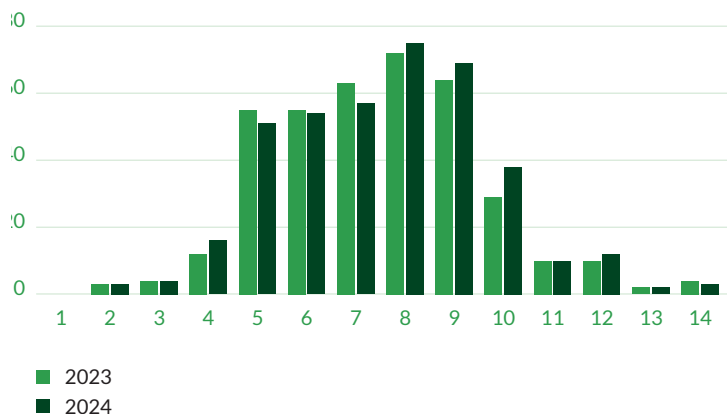
Bij Klaverblad is het overgrote deel van de medewerkers tussen de 30 en 50 jaar en is de gemiddelde leeftijd bij Klaverblad, net als in 2023, 45 jaar.

Aantal werknemers naar leeftijdsgroep	2024	2023
< 30 jaar	46	49
30-50 jaar	204	197
> 50 jaar	147	140

Salarisstructuur

De salarisstructuur van Klaverblad is gebaseerd op het gekozen marktconforme beleidsniveau van P50 in de financiële dienstverlening. Dat wil zeggen dat 50% van de bedrijven in de financiële dienstverlening minder betaalt en 50% meer. Daarnaast is iedere functiegroep gekoppeld aan een minimum en maximum salaris in euro's. Het gemiddelde salaris per salarisschaal tussen mannen en vrouwen is in balans. De verdeling van het aantal medewerkers per salarisschaal (exclusief directieleden) ziet er als volgt uit.

Aantal medewerkers per salarisschaal

Diversiteit en Inclusiviteit

In de eerste helft van 2024 liet Klaverblad onderzoek uitvoeren naar diversiteit en inclusie, als onderdeel van een afstudeeronderzoek door een vierdejaars hbo-studente. Dit onderzoek, met een enquête onder 102 respondenten en een focusgroep van 12 medewerkers, leverde waardevolle inzichten op. Naast bestaande initiatieven wordt momenteel gewerkt aan een Diversiteits- en Inclusiebeleid, in samenwerking met een klankbordgroep. Het doel is een inclusieve werkomgeving te creëren. De komende maanden wordt input verzameld en een concreet plan opgesteld.

Halverwege 2025 wordt een beleidsregel gepresenteerd die de koers van Klaverblad als werkgever verder bepaalt. Medewerkers worden hierbij actief

betrokken om te zorgen dat het beleid aansluit bij Klaverblad en bijdraagt aan een cultuur van gelijkwaardigheid, respect en samenwerking.

Verzuimbeleid en arbeidsomstandigheden

Gelukkige, vitale medewerkers verzuimen minder en ervaren meer werkplezier. Klaverblad zet daarom in op preventie en duurzame inzetbaarheid door initiatieven als de vitaliteitsweek, interventies als Psion (Psychische Interventies en Ondersteuning Nederland) en extra aandacht voor frequent verzuim.

Mentale gezondheid

Werkstress is de meest voorkomende beroepsziekte in Nederland, en ruim een derde van het langdurig verzuim heeft een psychische oorzaak. Om dit te voorkomen, zet Klaverblad in op preventieve interventies. Met de invoering van het Huis van Werkvermogen is het welzijn van de medewerker (zowel mentaal als fysiek) een vast gespreksonderwerp tussen leidinggevende en medewerker. Bij behoefte aan mentale ondersteuning kan een traject bij Psion worden ingezet.

Psion (Psychische Interventies en Ondersteuning Nederland) biedt hulp bij werkstress, burn-out en andere psychische klachten. In gemiddeld acht sessies met een psycholoog wordt de problematiek aangepakt, vaak ter voorkoming van verzuim. In 2024 werden 17 medewerkers aangemeld: tien

Verzuimcijfers

Jaar	Verzuim totaal	Kort verzuim 1	Middel verzuim 2	Lang verzuim 3	Meldingsfrequentie 4
2023	4,0%	0,6%	0,8%	2,7%	0,9
2024	4,3%	0,8%	1,1%	1,9%	1,0

1 Kort verzuim: minder of gelijk aan vijf dagen.

2 Middel verzuim: meer dan vijf en minder of gelijk aan tweeënveertig dagen.

3 Lang verzuim: langer dan tweeënveertig dagen.

4 De meldingsfrequentie geeft aan hoe vaak werknemers zich gemiddeld ziekmelden.

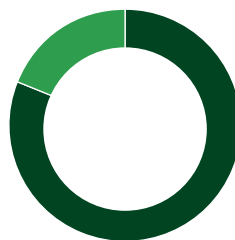
vrouwen en zeven mannen. Van hen was 18% jonger dan 35 jaar, 29% tussen de 35 en 45 jaar, 29% tussen de 45 en 55 jaar en 24% ouder dan 55 jaar.

Opleiding en ontwikkeling van medewerkers

Klaverblad wil een lerende organisatie zijn, die investeert in kennis, vaardigheden en ontwikkeling van haar medewerkers. Dat is terug te zien in de cijfers. Klaverblad heeft in 2024 € 921.000 (2023: € 1.024.000) geïnvesteerd in opleidingen en coaching. Dit is 2,9% (3,6%) van de totale loonsom.

De verdeling van de totale opleidingsuitgaven is als volgt:

Opleidingsuitgaven 2024

- Vakinhoudelijk (kennis en vaardigheden) 81%
- Coaching (gedragscompetenties) 19%

Werk-privébalans

Klaverblad hecht veel waarde aan een gezonde werk-privébalans. Er zijn reguliere werktijden, en werken in de avond of het weekend komt nauwelijks voor. Afhankelijk van de functie hebben medewerkers vrijheid in hun agenda, met focus op afspraken en tastbare resultaten. Uit het jaarlijkse medewerkeronderzoek scoorde de werk-privébalans een 7,2 dat is 0,3-punt hoger dan het branchegemiddelde.

Werkdruk blijft een belangrijk aandachtspunt. In 2024 gaf 26% van de medewerkers aan de werkdruk als (te) hoog te ervaren, een daling ten opzichte van 35% in 2023 en 42% in 2022. Naar aanleiding van deze hoge percentages is gekeken naar een aanpak om de werkdrukbeleving omlaag te krijgen bij de teams waar de werkdrukbeleving het slechtst scoorde. Onderzoek wees uit dat een teveel aan uiteenlopende taken en een gebrek aan waardering de belangrijkste oorzaken waren. Door betere samenwerking, heldere prioriteiten en meer waardering, is de werkdrukbeleving verbeterd. Hoewel we tevreden zijn met deze daling, blijft dit een punt van aandacht. ●

Vermogensbeheer: ons duurzaam beleggingsbeleid

Ontwikkelingen in 2024

We blijven ons beleggingsbeleid en de bijbehorende beleggingsmandaten voortdurend verbeteren. De basis van het beleggingsbeleid is dat bedrijven en organisaties waar Klaverblad zaken mee doet, aan de sociaal-ethische principes van Klaverblad moeten voldoen. Deze principes, die als leidraad dienen, omvatten alle Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties (hierna: SDG). De ethische principes zijn gebaseerd op internationale richtlijnen, beginselen en verdragen, zoals de Principles for Responsible Investment (PRI), de Global Compact van de Verenigde Naties en de OESO-richtlijnen.

Naast het ethische kader heeft Klaverblad vier duurzame thema's gedefinieerd:

1. **Klimaat**
 - > SDG 7 – Betaalbare en duurzame energie
 - > SDG 13 – Klimaatactie
2. **Biodiversiteit/Land**
 - > SDG 14 – Leven in het water
 - > SDG 15 – Leven op het land
3. **Water**
 - > SDG 6 – Schoon water en sanitair

4. Circulariteit

- > SDG 12 – Verantwoorde consumptie en productie

In 2022 heeft Klaverblad een klimaatactieplan opgesteld om haar klimaatdoel te realiseren: een klimaatneutrale beleggingsportefeuille uiterlijk in 2050. De klimaatdoelstelling is in lijn met kwantitatieve projecties in het 1,5 graden-scenario van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), uitgaande van een verwachte gemiddelde jaarlijkse CO₂-reductie van 7%. Daarmee is de doelstelling in lijn met de ambities van het Parijs akkoord en het EU Climate Target Plan, dat streeft naar een CO₂-reductie van 55% in 2023 ten opzichte van 1990 en klimaatneutraliteit in 2050. De doelstellingen herzien we om de 3 tot 5 jaar en scherpen we indien nodig aan.

In 2024 hebben we onze CO₂-reductiedoel behaald, mede door het afbouwen van investeringen in fossiele brandstoffen en de verminderde uitstoot van CO₂-intensieve bedrijven.

In 2023 hebben we ook voor het thema biodiversiteit een actieplan opgesteld. Klaverblad heeft als doel om in 2050 niet meer bij te dragen aan het

verlies van biodiversiteit ('no net loss') en in 2030 per saldo niet meer bij te dragen aan ontbossing. Dit sluit aan bij de 'Biodiversity Pledge' die Klaverblad heeft ondertekend. Het bepalen van de biodiversiteitsvoetafdruk is in ontwikkeling. Zodra deze methoden voldoende zijn ontwikkeld, gebruiken we deze om de voortgang van onze algemene doelstelling te monitoren en onze onderliggende acties nauwkeuriger te definiëren. De eerste stap is inzicht krijgen in en monitoren in hoeverre de bedrijven waarin wij beleggen, bijdragen aan biodiversiteitsverlies.

De thema's water en circulariteit maken ook onderdeel uit van de actieplannen biodiversiteit en klimaat. Onze portefeuilles worden beoordeeld op de volgende hoofddoelstellingen behorende bij deze thema's:

- > **Water:** Klaverblad streeft naar waterneutrale portefeuilles in 2030. Dit betekent dat de portefeuille niet mag bijdragen aan het onttrekken van water uit een omgeving waar water schaars is en waar de natuur de schaarste niet uit zichzelf kan aanvullen.
- > **Circulariteit:** Klaverblad heeft als doel om circulariteit te stimuleren waar mogelijk. We zien circulariteit als oplossingsrichting om de druk op de planeet te verlagen. In 2030 is ons doel de afvalproductie van de bedrijven waar wij in investeren, met 50% verlaagd te hebben ten opzichte van 2020.

Implementatie

Klaverblad voert aanpassingen in de portefeuille stapsgewijs in. Als belegger beschikken we over verschillende mogelijkheden om onze doelstellingen te realiseren. Wij hanteren de volgende instrumenten:

1 Selectie van managers

Klaverblad belegt in vastgoed, staatsobligaties, onderhandse leningen, aandelen, bedrijfsobligaties en hypotheek. Met uitzondering

van de beleggingscategorie vastgoed maakt Klaverblad voor de uitvoering van het vermogensbeheer gebruik van de expertise van externe managers. De managers worden per beleggingscategorie geselecteerd. In het selectieproces neemt Klaverblad de duurzame en verantwoorde principes, criteria en uitgangspunten mee die zij belangrijk vindt. Om invloed uit te oefenen in de portefeuilles weegt in het selectieproces de mogelijkheid om via discretionaire mandaten te beleggen zwaar. Door niet in fondsen te beleggen, zijn we niet afhankelijk van het duurzame beleggingsbeleid van de vermogensbeheerder en kunnen we volledig het Klaverbladbeleid implementeren. Om te analyseren of de beleggingen voldoen aan de duurzame ambities, worden ieder kwartaal de portefeuille op regelniveau gescreend.

2 Uitsluitings- en insluitingsbeleid

Op dit moment sluiten we op basis van het ethische kader en onze thema's de volgende bedrijven, sectoren en landen uit:

- > tabaksindustrie – 5% productie en 10% distributie;
- > bedrijven die meer dan 5% omzet genereren uit de exploratie en winning van onconventionele olie & gas, zoals oliezanden; olieschalie (ketogeenrijke deposits), schaliegas, schalieolie, steenkoolgas, methaan uit steenkoollagen en arctische olie & gas;
- > bedrijven waarvan de steenkoolextractie meer dan 10% van de omzet uitmaakt; in feite betekent deze aanpak dat er niet wordt belegd in bedrijven die jaarlijks meer dan 10 megaton thermische kolen produceren;
- > bedrijven met uitbreidingsplannen voor nieuwe kolencentrales;
- > wapenindustrie – 5% productie van conventionele wapens, munitie en aanverwante wapensystemen;
- > pornografische industrie – 5% betrokkenheid;

- > bedrijven met een omzet van meer dan 5% uit het aanbieden, exploiteren, produceren, in licentie geven of ondersteunen van gok-, loterij- en wedstrijdspelen of uit het vervaardigen en verkopen van relevante apparatuur;
- > bedrijven handelend in strijd met de UN Global Compact Principles en de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen;
- > staten in strijd met (democratische) vrijheid. We baseren ons hierbij op Freedom House en sluiten staten uit met de classificatie 'Not Free';
- > staten met een hoge mate van corruptie. We baseren ons hierbij op Corruption perceptions index en sluiten staten uit met een CPI score < 30.

3 Actief aandeelhouderschap

Via stemmen en het voeren van dialoog, ofwel engagement, kunnen we bedrijven stimuleren om te veranderen op het gebied van duurzaamheid. In 2024 hebben we dit vastgelegd in een aparte beleidsregel. We zijn in het hele financiële spectrum een relatief kleine belegger waarbij onze invloed op het gedrag van bedrijven gering is. Wij zijn er wel van overtuigd dat het onze verantwoordelijkheid is onze stem te laten horen. Om onze impact te vergroten doen we dat bij voorkeur samen met anderen. We doen mee aan het stem- en engagementbeleid van de vermogensbeheerders en monitoren of dit in lijn is met ons beleid. Als dit niet het geval is, dan gaan we hierover in gesprek met onze vermogensbeheerders. Daarnaast ondersteunen we actief brede engagementinitiatieven in de sector die aansluiten bij onze doelen. In 2024 hebben we een, door VBDO gecoördineerde, verklaring ondertekend om te eisen dat bedrijven milieu- en sociale due diligence verbeteren in de nikkel keten voor batterijen van elektrische voertuigen. Alhoewel elektrische auto's goed zijn voor het klimaat dienen deze wel met

oog voor biodiversiteit en mensenrechten tot stand te komen.

We participeren in de expertgroep duurzaamheid van het Verbond van Verzekeraars en zijn actief betrokken bij de initiatieven die gericht zijn op biodiversiteit, wapens en voedsel & gezondheid.

4 Directe investeringen

Bij het nemen van een beleggingsbeslissing, is ons streven om met onze beleggingen daadwerkelijk positieve impact te realiseren. Dit doen we door te investeren in duurzame obligaties en/of kapitaal beschikbaar te stellen voor projecten en/of bedrijven die dat geld direct gebruiken om positieve verandering te realiseren.

In 2023 is besloten we een deel van ons kapitaal te alloceren aan leningen voor het Nederlandse MKB. Door deze directe investeringen kunnen we dicht bij huis onze maatschappelijke doelen realiseren. In 2024 hebben we daarnaast vermogen toegezegd aan een venture capital fund dat zich richt op het bouwen van eerlijkere voedselketens, het vinden van oplossingen om pesticiden te verminderen, het bestrijden van voedselverspilling en het ontwikkelen van plantaardige eiwitalternatieven. Hoewel deze allocatie relatief klein is, sluit het aan bij onze ambitie om met onze beleggingen impact te maken. Het sluit aan bij ons motto 'als je niet ergens start vindt verandering nooit plaats'. Daarnaast hebben we in 2024 ons aandeel in duurzame obligaties verhoogd.

Aandelen

BNPP Asset Management beheert onze Europese aandelenportefeuille via een discretionair mandaat. De benchmark hanteren wij voor het begrenzen van het universum. De vermogensbeheerder is niet

gebonden aan een tracking error waardoor maximale ruimte ontstaat om, stap voor stap, conform de duurzame doelstellingen te beleggen. De beleggingen vinden plaats op basis van het duurzaam beleggingsbeleid van Klaverblad aangevuld met het duurzame beleid van BNPP Asset Management.

Het mandaat is gericht op de CO₂-reductie-doelstelling en stelt grenzen voor onze Environment Social Governance (ESG)-beleggingen. In eerste instantie worden bedrijven met sociale controversies uitgesloten. Daarna worden 5% van de bedrijven die het slechtste score op omgeving en nog eens 5% bedrijven die het slechts scoren op social verwijderd. Daarnaast bestaat 5% van de portefeuille uit 'groene aandelen'. Dit betreffen benchmarkaandelen met meer dan 50% omzet gerelateerd aan de energie- en ecologische transitie, onafhankelijk van hun activiteitensector. Of een aandeel in aanmerking komt, wordt beoordeeld op basis van de criteria van de EU-taxonomie. Een aandeel dat in aanmerking komt wordt overwogen ten opzichte van de benchmark. Bij het bepalen van de beleggingsgrenzen investeren we niet alleen in bedrijven met een hoge ESG-score, maar ook in bedrijven met een lage ESG-score en een helder beleid en voornemen hebben om te verbeteren. Daarnaast leggen we in het mandaat nadruk op de door ons geselecteerde SDG's. Bedrijven die goed scoren op de door ons geselecteerde SDG's, krijgen een extra gewicht in de beleggingsportefeuille.

Bedrijfsobligaties

Candriam beheert onze bedrijfsobligatieportefeuille op basis van een discretionair mandaat. Net als bij aandelen wordt de benchmark gehanteerd voor het begrenzen van het universum. De tracking error wordt losgelaten waardoor maximale ruimte ontstaat om, stap voor stap, conform de duurzame doelstellingen te beleggen. Door niet gebonden te zijn aan de tracking error konden we de doelstelling, om eind 2024 12% van de obligatieportefeuille in duurzame obligaties te beleggen, goed realiseren. De beleggingen vinden plaats op basis van het

duurzaam beleggingsbeleid van Klaverblad, aangevuld met het duurzame beleid van Candriam.

Voor onze beleggingen rapporteren we ook over water. Alhoewel dit niet als materieel uit de materialiteitsanalyse is gekomen, sturen we hier wel op en worden de resultaten getoond.

Klimaatverandering

De aarde warmt op en het klimaat verandert. Wij bereiden ons daarom voor op de effecten van klimaatverandering. Dit heet klimaatadaptatie. Daarnaast moeten we verdere klimaatverandering zoveel mogelijk tegengaan: dat heet klimaatmitigatie. Mitigatie kan door de uitstoot van broeikasgassen te verminderen of door CO₂ uit de atmosfeer te verwijderen met nieuwe technologieën.

Acties

In het afgelopen jaar hebben we de volgende acties ondernomen om zowel klimaatadaptatie en klimaatmitigatie te bevorderen.

Impactobligaties

Via impactobligaties investeren wij in oplossingen die de uitstoot van broeikasgassen verminderen, afvangen en/of opslaan of die een duurzame energievoorziening vergroten. Zie hiervoor het overzicht in de paragraaf 'Impactobligaties'.

Uitsluitingen

We sluiten bedrijven, instellingen en overheden uit die niet over de capaciteit beschikken om de transitie te maken die nodig is voor een klimaatneutrale economie. In het afgelopen jaar zijn er bedrijven uitgesloten omdat zij geen geloofwaardige strategieën of doelstellingen hebben om hun afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen, nog investeren in activiteiten met een hoge CO₂-uitstoot en/of tonen niet het vermogen of de bereidheid om stappen te ondernemen om hun klimaatgerelateerde risico's te verminderen.

CO₂e-uitstoot voor scope 1,2 & 3 per beleggingscategorie

Beleggingscategorie	Totaal gemiddeld beheerd vermogen in omvang (duizend euro)	Dekking voor absolute emissies ¹ (%)	Absolute emissies (miljoen ton CO ₂ e)		Economische emissie-intensiteit (ton CO ₂ e per geïnvesteerde miljoen euro)		Gewogen gemiddelde emissie-intensiteit (ton CO ₂ e per miljoen euro omzet)		PCAF data kwaliteitsscore voor absolute emissies ²	
			Scope 1 & 2	Scope 3	Scope 1 & 2	Scope 3	Scope 1 & 2	Scope 3	Scope 1 & 2	Scope 3
Beursgenoteerde aandelen	256.362	100%	6.754	74.308	26,3	289,9	53,9	579,6	2,0	4,0
Bedrijfsobligaties	138.234	90%	4.732	34.468	37,9	276,3	86,6	563,9	2,3	4,0
Vastgoed	327	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hypotheken	106.514	100%	889	-	8,4	-	-	-	3,0	-
Staatobligaties	190.642	94%	22.713	14.808	126,8	82,7	-	-	3,9	4,0
Private Debt	13.603	18%	220	193	92,6	81,1	0,8	16,3	3,4	4,0
Overige	108	100%	-	-	-	-	-	-	5,0	5,0
Totaal	702.388	95%	35.254	123.729	50,2	176,2	63,7	559,9	2,6	4,0

Bron: MSCI ESG Research LLC

¹ Op basis van CO₂e-uitstoot op het percentage van belegd vermogen in scope² Zie PCAF quality score methodologie: <https://carbonaccountingfinancials.com/files/downloads/PCAF-Global-GHG-Standard.pdf>**Doelstellingen**

De langetermijndoelstelling voor onze beleggingen is om in 2050 een netto nul emissie te realiseren om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graden Celsius. De tussendoelen zijn om de broeikasgasintensiteit van de beleggingen met ten minste 50% te verminderen in 2030 ten opzichte van het niveau in 2020.

Indicatoren en CO₂-voetafdruk

De carbon footprint (CO₂-voetafdruk) van beleggingen wordt berekend aan de hand van de methode van het Partnership Carbon Accounting Financials (PCAF). De carbon footprint bestaat uit de som van CO₂-uitstoot in scope 1, scope 2 en scope 3 van de entiteiten waarin we investeren. De uitstoot wordt uitgedrukt in tonnen van CO₂-equivalenten en omvat daarom verschillende broeikasgassen. Op basis van het aandeel van de ondernemingswaarde van de onderneming waarin belegd wordt via belegging in aandelen of een belegging in obligaties, wordt een deel van de totale CO₂e-uitstoot van de entiteiten

toegewezen aan de beleggingen. De CO₂-uitstoot is berekend op basis van het gemiddelde van de vier kwartaaleinden van 2024.

Om voor een zo groot mogelijk deel van onze portefeuille de CO₂e-voetafdruk te kunnen berekenen, gebruiken we de emissies gerapporteerd door een onderneming via bijvoorbeeld het Carbon Disclosure Project (CDP), hun jaarverslag of hun duurzaamheidsverslag. Indien ondernemingen deze emissies niet rapporteren, gebruiken we schattingen gemaakt door dataleveranciers. We meten de voortgang in CO₂e-reductie van de bedrijven waarin we beleggen.

In CO₂e-uitstoot wordt er onderscheidt gemaakt naar:

- > **Scope 1:** omvat de directe CO₂-uitstoot veroorzaakt door interne bronnen van de betreffende belegging (eigen gebouw-, vervoer- en productie gerelateerde activiteiten);
- > **Scope 2:** omvat de indirecte CO₂-uitstoot veroorzaakt door opwekking van verbruikte elektriciteit of warmte namens de betreffende belegging;

- > **Scope 3:** omvat de indirecte CO₂-uitstoot die vrij komt bij het gebruik van grondstoffen, basismaterialen en de uitstoot die wordt veroorzaakt door het gebruik van de producten na verkoop.

Scope 1 & 2 emissies

- > Voor beursgenoteerde aandelen is de CO₂e-intensiteit scope 1 & 2 met 33,9% gedaald.
- > Voor beursgenoteerde aandelen zijn de absolute CO₂e-emissies scope 1 & 2 ook gedaald met 30,8%.
- > Voor bedrijfsobligaties is de CO₂e-intensiteit scope 1 & 2 met 13,9% gedaald.
- > Voor bedrijfsobligaties zijn de absolute CO₂e-emissies scope 1 & 2 gedaald met 3,2%.
- > Voor staatobligaties is de CO₂e-intensiteit scope 1 & 2 met 16,7% gedaald.
- > Voor staatobligaties zijn de absolute CO₂e-emissies 1 & 2 met 16,1% gedaald.
- > Voor hypotheek is de CO₂e-intensiteit met 21% gestegen.
- > Voor hypotheek zijn de absolute CO₂e-emissies met 34,5% gestegen.
- > In 2024 is Klaverblad gaan beleggen in private debt waardoor er geen vergelijking mogelijk is met 2023.

Beursgenoteerde aandelen

Binnen de categorie beursgenoteerde aandelen is de daling in CO₂e-emissies scope 1 en 2, zowel absoluut als per miljoen belegd euro voor bijna de helft te verklaren door een afname in de uitstoot van bedrijven in de chemie en energieopwekking, traditioneel gezien de grote uitstoters in de portefeuille. Dit is een gevolg van het feit dat bedrijven in deze sectoren een lagere CO₂-voetafdruk zijn gaan rapporteren, wat aantoont dat bedrijven stappen zetten in de transitie naar duurzamere energiebronnen. Bovendien belegt Klaverblad niet langer in het Belgische chemiebedrijf Solvay SA, een bedrijf met een relatief hoge uitstoot. Een andere belangrijke verklarende factor is dat

Klaverblad net als in 2023 minder is gaan investeren in de olie- en gassector.

Bedrijfsobligaties

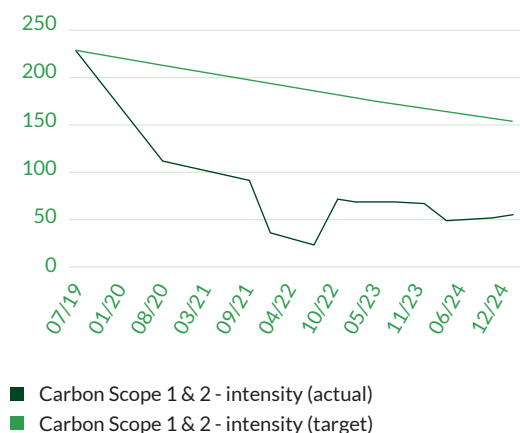
Binnen de categorie bedrijfsobligaties is de CO₂e-emissie per miljoen belegde euro gedaald, maar is de daling van de absolute uitstoot door het toegenomen belegd vermogen relatief beperkt. De meest opvallende verandering is de afname van de CO₂e-intensiteit binnen de energiesector, waar bedrijven een fors lagere uitstoot rapporteren. Dit wordt vooral verklaard door een afname van de CO₂e-intensiteit bij bedrijven en net als in 2023 een toegenomen allocatie naar duurzame obligaties voor hernieuwbare energie.

Staatsobligaties*

Binnen de categorie staatsobligaties is de CO₂e-intensiteit scope 1 en 2 emissies fors gedaald. Hoewel er meer is belegd in deze categorie, is door de lagere CO₂e-intensiteit ook de absolute emissies afgenomen.

Ten opzichte van het targetjaar 2020 ziet het verloop van de CO₂-reductie ten opzichte van de benchmark er als volgt uit:

Ontwikkeling carbon footprint Scope 1 & 2 (intensity)

* Vanwege de vertraging in gerapporteerde data wordt zowel voor het jaarverslag van 2024 als per eind 2023 gebruik gemaakt van CO₂ van landen van 2023.

Ontwikkeling CO₂e-uitstoot

Beleggingscategorie	Verschil in absolute emissies t.o.v. 2023 (%)		Verschil in gewogen gemiddelde emissie-intensiteit t.o.v. 2023	
	Scope 1 & 2	Scope 3	Scope 1 & 2	Scope 3
Beursgenoteerde aandelen	-30,8%	-36,8%	-33,9%	-39,6%
Bedrijfsobligaties	-3,2%	-22,5%	-13,9%	-31,0%
Vastgoed	-	-	-	-
Hypotheken	34,5%	-	21%	-
Staatobligaties	-16,1%	-2,6%	-16,7%	-3,3%
Private debt	-	-	-	-
Overige	-	-	-	-
Totaal	-15,5%	-30,3%	-23,1%	-36,5%

Bron: MSCI ESG Research LLC

Scope 3 emissies

- > Voor beursgenoteerde aandelen is de CO₂-intensiteit scope 3 met 39,6% gedaald.
- > Voor beursgenoteerde aandelen zijn de absolute CO₂-emissies scope 3 met 36,8% gedaald.
- > Voor bedrijfsobligaties is de CO₂-intensiteit scope 3 met 31,0% gedaald.
- > Voor bedrijfsobligaties zijn de absolute CO₂-emissies scope 3 met 22,5% gedaald.
- > Voor staatsobligaties is de CO₂-intensiteit scope 3 gedaald met 3,3%.
- > Voor staatsobligaties zijn de absolute CO₂-emissies scope 3 met 2,6% gedaald.
- > In 2024 is Klaverblad gaan beleggen in private debt waardoor er geen vergelijking mogelijk is met 2023.

Beursgenoteerde aandelen

Voor scope 3 CO₂-emissies is de olie- en gassector verantwoordelijk voor bijna de helft van de daling van de uitstoot. De sterke daling is te verklaren door zowel een lagere allocatie vanuit de beleggingen naar de olie- en gassector, alsmede het feit dat de bedrijven een lagere uitstoot zijn gaan rapporteren. Andere belangrijke bijdragers aan de daling van de scope 3 CO₂-emissies binnen deze categorie zijn de automo-

biele industrie en producenten van bouwmaterialen.

Bedrijfsobligaties

Net zoals bij de vermogenscategorie beursgenoteerde aandelen wordt de daling in de scope 3-emissies voor een groot deel, meer dan twee derde, veroorzaakt door een lagere CO₂-intensiteit binnen de olie- en gassector. Verder is ook uitstoot van de automobiele industrie gedaald, maar deze sector heeft een kleinere impact op de totale scope 3 uitstoot van de categorie bedrijfsobligaties.

Staatsobligaties

Binnen de vermogenscategorie staatsobligaties heeft er weinig verandering plaatsgevonden voor de CO₂e-intensiteit van scope 3-emissies. Wel heeft er vanwege een lagere intensiteit, een daling van de absolute emissies plaatsgevonden maar deze is niet zo groot als bij de scope 1 en 2 emissies binnen deze categorie.

Ontwikkeling CO₂-voetafdruk van de portefeuille van het afgelopen jaar

Samengevat is de ontwikkeling van de CO₂-voetafdruk over het jaar 2024 weergegeven in de tabel hierboven.

Klimatrisico's

We gebruiken scenarioanalyse vanwege de complexiteit die gepaard gaat met het voorspellen van de mate van opwarming die het gevolg zal zijn van de klimaatverandering. Deze kunnen bestaan uit beleidsonzekerheid, meerdere omslagpunten op milieugebied en potentiële technologische vooruitgang. Elk scenario bestaat uit een mate van opwarming en een maatstaf voor het financiële risico (we zetten dit neer als een verlies voor de portefeuille). Met andere woorden, wat we verwachten dat het financiële verlies zal zijn gebaseerd op een bepaalde mate van opwarming. We gebruiken hiervoor twee scenario's:

- > **1,5°C (het op Parijs afgestemd transitiescenario):** Dit is ons doel. Er wordt van uitgegaan dat er maatregelen worden genomen die de stijging binnen de perken houden.
- > **2°C (scenario van late transitie):** Dit is een voorspelling van wat wij denken dat er zal gebeuren. Er wordt van uitgegaan dat er maatregelen worden ingevoerd om de klimaatverandering aan te pakken, maar dat deze te laat worden ingevoerd om aan de Overeenkomst van Parijs te voldoen.

Deze scenario's benadrukken de impact van fysieke risico's en transitierisico's in verschillende situaties, waardoor we conclusies kunnen trekken over de verschillende componenten van aan klimaatverandering gerelateerde risico's en kansen.

In beide scenario's zien we dat de transitierisico's lager zijn bij hogere temperatuurstijgingen. Dit komt doordat bedrijven minder hebben hoeven doen aan de transitie bij het hogere temperatuurscenario, het risico dat een deel van de assets stranded assets zijn is daardoor kleiner. Daarentegen nemen de fysieke risico's toe bij de hoogste temperatuurstijgingen, als gevolg van de toegenomen weersomstandigheden als gevolg van klimaatverandering.

Het is een belangrijke beperking van de methodologie dat we fysieke risico's over een periode van ongeveer vijftien jaar niet kunnen modelleren. Daarom zijn wij van mening dat de hierboven uiteengezette fysieke risico's het financiële verlies voor de portefeuille van scenario's met een hogere opwarming onderschatten, vooral op de lange termijn. Bij 2 graden is het nog steeds nodig om over een langere periode het netto nulpunt te bereiken. Als zodanig zal de transitie nog steeds plaatsvinden, naast extremere fysieke risico's. Om deze redenen blijven wij ons inzetten voor 1,5 graad opwarming.

Een andere beperking van de scenario's is dat we de volgende activaklassen niet hebben kunnen opnemen: staatsobligaties, groene, sociale en duurzame obligaties. Daarnaast is de dekking van data over de categorie private debt zeer beperkt.

Methodologie

In bovenstaande analyse hebben we gebruikgemaakt van de methodologie die MSCI heeft ontwikkeld om de Climate Value at Risk (CVaR) te berekenen en het financiële verlies te schatten. Zonder de hele gebruikte methodologie te behandelen, worden grofweg twee soorten risico's in aanmerking genomen:

Transitierisico's en klimaatkansen: Het transitierisico wordt berekend door rekening te houden met de blootstelling van een bedrijf aan de uitstoot van broeikasgassen en een veronderstelde CO₂-prijs. Omdat die CO₂-prijs momenteel niet is ingebed in de kostenbasis van het bedrijf, verhoogt dit de kosten voor het bedrijf, wat een verlies aan winstgevendheid tot gevolg heeft. De aannames over de CO₂-prijs zijn gekoppeld aan het gekozen klimaatveranderingsscenario. Er wordt aangenomen dat in een 1,5°C-scenario de CO₂-prijzen sneller zullen stijgen dan in een 2°C-scenario, waardoor op de korte termijn meer transitierisico's voor bedrijven ontstaan. Met andere woorden: de kosten die met de transitie gepaard gaan (bijvoorbeeld het overstappen op

Klimaatrisico's

Beleggingscategorie	Gemiddeld beheerd vermogen in omvang	Dekkings- percentage	1,5°C scenario				2°C scenario			
			1,5°C scenario		2°C scenario		1,5°C scenario		2°C scenario	
			totaal	waarvan transitie- risico's	potentiële klimaat- kansen	waarvan fysieke risico's	totaal	waarvan transitie- risico's	potentiële klimaat- kansen	waarvan fysieke risico's
	EUR x 1.000									
Beursgenoteerde aandelen	256.362	99,1%	-14,4%	-12,8%	7,4%	-9,6%	-11,4%	-6,1%	4,1%	-9,6%
Bedrijfsobligaties	138.234	71,2%	-5,7%	-5,4%	0,4%	-0,8%	-1,7%	-1,2%	0,2%	-0,8%
Private debt	10.202	5,7%	-0,2%	0,0%	0,0%	-0,2%	-0,2%	0,0%	0,0%	-0,2%
Totaal	404.798	87,2%	-11,9%	-10,7%	5,4%	-7,1%	-8,7%	-4,8%	3,0%	-7,1%

Bron: MSCI ESG Research LLC

een andere energiebron, het aanpassen van gebouwen, de uitrol van elektrische voertuigen) worden op de korte termijn verondersteld hoger te zijn. Tot het transitierisico behoren ook oplossingen, waarbij gekeken wordt naar groene inkomsten en patenten en ervan wordt uitgegaan dat, voor zover bedrijven deze hebben, deze in de toekomst een steeds groter deel van de omzet van een bedrijf zullen uitmaken, waardoor mogelijk een deel van de negatieve gevolgen van de transitie en fysieke risico's worden gecompenseerd. Deze zullen waardevoller zijn in snellere transitiescenario's.

Fysieke risico's: Dit risico kijkt naar de potentiële verliezen die kunnen optreden als gevolg van extremere fysieke risico's voor elk bedrijf in onze portefeuille, met name over de komende vijftien jaar, en is gebaseerd op modellering van de blootstelling aan bedrijfsrisico's. Dit omvat acute fysieke risico's door extreme weersomstandigheden zoals overstromingen en bosbranden. Vanwege beperkingen in de modellering houdt dit geen rekening met de chronische fysieke risico's en de economische gevolgen die hogere temperaturen kunnen hebben, bijvoorbeeld een vertraging van de economische groei.

Water en marine hulpbronnen

Als gevolg van klimaatverandering komen overstromingen, schaarste en droogte met een steeds hogere frequentie voor. Tegelijkertijd zijn veel bedrijven voor hun productieproces afhankelijk van water. Dat maakt water een materieel risico in beleggingsportefeuilles. Hierom is het belangrijk om transparant te zijn over deze waterrisico's, het water gerelateerd risicomanagement te verbeteren en de watervoetafdruk van bedrijfsprocessen en productie te verlagen.

Acties

In het afgelopen jaar hebben we de volgende acties ondernomen op het gebied van water en marine hulpbronnen:

Impactobligaties

Via impactobligaties investeren wij in voorzieningen voor waterrecycling en de verbetering van afvalwaterbeheer. Zie hiervoor het overzicht in de paragraaf 'Impactobligaties'.

Uitsluitingen

Ongeacht de materialiteit, moeten bedrijven de (lo-
kale) wet- en regelgeving op het gebied van water en
internationale normen respecteren. Wij monitoren
daarom controverses rondom watergebruik wat kan
leiden tot uitsluiting. Daarnaast sluiten wij bedrijven
uit die bewust de watervoorraden in gevaar brengen
door het dumpen van afval in rivieren.

Doelstellingen

Als gevolg van klimaatverandering en de onttrekking
van water door de maatschappij komen schaarste en
droogte met een steeds hogere frequentie voor. Wij
zetten daarom in op circulaire wateroplossingen en
we hebben ons tot doel gesteld in 2030 een water-
neutrale beleggingsportefeuille te realiseren.

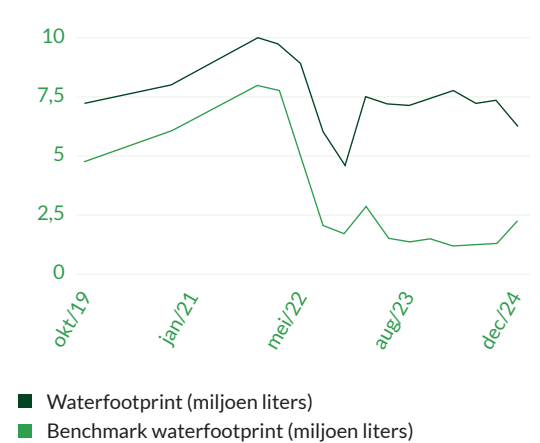
Indicatoren

Watervoetafdruk

Om de voortgang ten opzichte van de waterneutra-
liteitsdoelstelling te monitoren, wordt het schaars
watergebruik in de portefeuille gemeten. Schaars
watergebruik bestaat uit de absolute watercon-
sumptie van bedrijfsactiviteiten in sectoren en

gebieden waar hoge waterschaarste heerst. De
watervoetafdruk wordt daarom slechts berekend
voor de beleggingen in bedrijven die actief zijn in
gebieden met waterschaarste. Voor staatsobliga-
ties wordt geen watervoetafdruk berekend.
Beursgenoteerde aandelen hebben een hoger
percentage waterconsumptie in gebieden met
waterschaarste maar een lagere intensiteit van
watergebruik. De belangrijkste oorzaak voor de
daling binnen de categorieën beursgenoteerde
aandelen en bedrijfsobligaties, is dat Klaverblad
minder is gaan beleggen in een aantal bedrijven met
een relatief hoge watervoetafdruk, zoals het Franse
energiebedrijf TotalEnergies en de Ierse verpak-
kingsfabrikant Smurfit Kappa Group. Ten opzichte
van 2019 ziet het verloop van de waterfootprint
ten opzichte van de benchmark er als volgt uit:

Ontwikkeling waterfootprint (in absolute termen)

Schaars watergebruik

Beleggingscategorie	Totaal beheerd vermogen in omvang (miljoen euro)	Deel portefeuille in gebieden met water- schaarste (%)	Absoluut water- verbruik (duizend liter)	Vershil in absoluut water- verbruik t.o.v. 2023 (%)	Intensiteit van water- verbruik (duizend liter per per geïnvesteer- de miljoen euro)	Vershil in intensiteit van water- verbruik t.o.v. 2023 (%)
Beursgenoteerde aandelen	256.362	8,6%	783	-22,0%	35,5	-25,6%
Bedrijfsobligaties	138.234	7,3%	723	-12,9%	71,4	-24,5%
Private debt	10.202	0,0%	-	0,0%	0,0	N/A
Totaal	404.798	8,0%	1.506	-18,3%	46,9	-25,8%

Bron: MSCI ESG Research LLC

Impactobligaties

Impactobligaties passen bij de ambitie om zo breed mogelijk bij te dragen aan de financiering van duurzame activiteiten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën van impactobligaties, waarbij er wordt aangesloten bij internationale standaarden zoals de Green Bond Principles:

- > Groen
- > Sociaal
- > Duurzaam
- > Sustainability-linked

Gemiddeld over 2024 is er ongeveer € 42 miljoen belegd in impactobligaties, een toename van ongeveer € 16 miljoen ten opzichte van 2023. Daarmee is gemiddeld over 2024 12,8% van de vastrentende portefeuille (exclusief hypotheek en private debt) in impactobligaties belegd, vergeleken met 8,8% in 2023.

EU-Taxonomie

De EU-Taxonomie is een nieuwe Europese regelgeving die van grote ondernemingen vraagt transparant te zijn over de ecologische duurzaamheid van hun activiteiten en bijbehorende financiële stromen. Dit maakt inzichtelijk welk deel van de economische activiteiten van ondernemingen kan worden aangemerkt als een activiteit die bijdraagt aan de milieudoelstellingen van de EU.

Klaverblad hoeft in 2024 en waarschijnlijk in de toekomst niet aan de EU-Taxonomie te voldoen naar aanleiding van het eerder genoemde Omnibusvoorstel. Aangezien we sommige onderdelen relevant vinden, gaan we ons in 2025 beraden in hoeverre en in welk format we hierover in de toekomst willen blijven rapporteren.

De Europese Commissie classificeert ecologisch duurzame activiteiten in zogenoemde 'annexen'. Er zijn zes groepen van activiteiten die volgens de EU ecologisch duurzaam zijn; gerelateerd aan de zes EU-milieudoelstellingen: klimaatmitigatie (concreet: emissiereductie), klimaatadaptatie (concreet: beperking risico's klimaatverandering), water,

Impactobligaties

Beleggingscategorie	Type impactobligatie	Gemiddeld belegd vermogen in impactobligaties (duizend euro)	Percentage van vastrentende portefeuille (%)
Bedrijfsobligaties	Groen	24.314	17,6%
	Sociaal	366	0,3%
	Duurzaam	4.257	3,1%
	Sustainability-linked*	2.267	1,6%
Staatsobligaties	Groen	6.267	3,3%
	Sociaal	2.036	1,1%
	Duurzaam	2.674	1,4%
	Sustainability-linked*	-	-%
Totaal	Totaal	42.181	12,8%

Bron: MSCI ESG Research LLC

* Sustainability-linked bonds (SLB's) zijn obligaties waarbij de uitgever minder rente op de obligatie betaalt als vooraf vastgestelde duurzame doelstellingen worden gehaald

circulaire economie, verontreiniging en biodiversiteit. In deze annexen staan ook de criteria waaraan een activiteit moet voldoen voordat we het mogen classificeren als ecologisch duurzaam.

De EU hanteert twee stappen in de classificatie van ecologisch duurzame activiteit:

- > Stap 1: Taxonomie-eligible-activiteiten die op een annexlijst voorkomen en in aanmerking komen voor Taxonomy-alignment;
- > Stap 2: Taxonomie-aligned-activiteiten die voldoen aan de criteria, zoals beschreven in de annex en die volgens de EU ecologisch duurzaam zijn.

De criteria om te worden geclassificeerd als Taxonomie-aligned houden in dat een activiteit een significante bijdrage aan een milieudoelstelling levert, terwijl het de andere milieudoelstellingen niet schaadt en voldoet aan specifiek voorgeschreven sociale minimumvereisten op het gebied van mensenrechten.

De twee grafieken hieronder tonen in het groen het percentage investeringen dat is afgestemd op de EU-taxonomie (Taxonomy-alignment). Omdat er geen geschikte methodologie bestaat om de Taxonomy-alignment van staatsobligaties te bepalen, toont de eerste grafiek de Taxonomy-alignment met betrekking tot alle beleggingen van het financiële product, inclusief staatsobligaties, terwijl de tweede grafiek de Taxonomy-alignment alleen toont met betrekking tot de beleggingen anders dan staatsobligaties.

Taxonomy-alignment

SDG-bijdragen

We investeren in bedrijven die bijdragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties, oftewel de Sustainable Development Goals (SDG's). Onderstaande tabel bevat een overzicht van de gefinancierde bijdrage aan de SDG's, uitgedrukt in een percentage van het belegde vermogen dat belegd is in bedrijven die bijdragen aan verschillende SDG's. De bijdrage betreft een gemiddelde percentage over 2024. •

Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's)

Beleggingscategorie	Gemiddeld beheerd vermogen in omvang (duizend euro)	SDG 1 & 2 Geen armoede of honger*	SDG 3 Goede gezondheid en welzijn*	SDG 4 Kwaliteits- onderwijs*	SDG 6 Schoon water en sanitatie*	SDG 7 Be- taalbare en duurzame energie*	SDG 8 Fatsoenlijke banen en economi- sche groei*	SDG 11 Duurzame steden en gemeen- schappen*	SDG 14 Leven in het water*
Beursgenoteerde aandelen	256.362	4,56%	16,90%	0,14%	9,62%	28,57%	6,49%	1,80%	4,64%
Bedrijfsobligaties	138.234	2,53%	4,84%	0,14%	2,23%	31,51%	18,52%	2,70%	3,37%
Totaal	394.596	3,85%	12,67%	0,14%	7,03%	29,60%	10,71%	2,12%	4,19%

* Percentage van gemiddeld belegd vermogen

Financiële prestaties

Over het boekjaar 2024 leed Klaverblad een verlies van € 8 miljoen, dit was in 2023 een verlies van € 25 miljoen. Een eenmalige wijziging in de technische voorziening was de grootste oorzaak voor dit resultaat. Het resultaat technische rekening zonder eenmalige last, is € 10 miljoen positief tegenover € 36 miljoen positief het jaar daarvoor. De eenmalige last in 2024 betreft een schattingswijziging voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen en bedraagt € 27 miljoen. Hierbij hebben we de kostenparameters bijgesteld en vanwege de lange contractgrens heeft dit een grote financiële impact. In 2023 bedroeg de eenmalige last van schattingswijzigingen voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen en letselvoorzieningen in totaal € 93 miljoen.

In 2024 is het beleggingsresultaat, net als in 2023, positief. De daling van de rente en de stijging van de aandelenkoersen lieten de waarde van de beleggingen stijgen. De bruto premies zijn in 2024 gegroeid met 5% tot een bedrag van € 253 miljoen.

(* € 1 miljoen)	2024	2023
Bruto premies	253	241
Verdiende premies	216	194
Schaden eigen rekening	161	202
Bedrijfskosten	75	72
Technisch resultaat	-20	-80
Toegerekende beleggingsresultaten technisch	3	23
Resultaat technische rekening	-17	-57
Beleggingsresultaat niet-technisch	27	44
Andere lasten	21	20
Resultaat voor belastingen	-11	-33
Belastingen	-3	-8
Resultaat na belasting	-8	-25

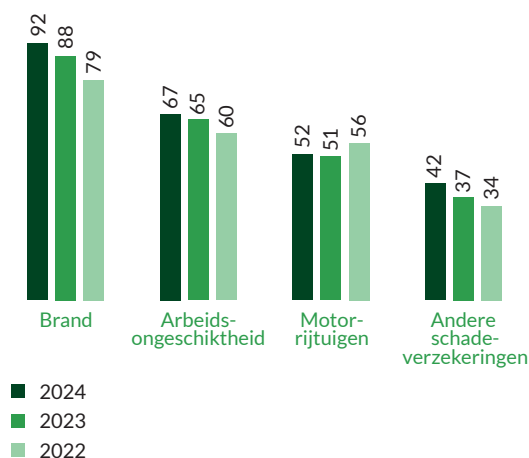
Premieontwikkeling (bruto premies)

De bruto premies zijn gegroeid, voornamelijk dankzij de branche brand- en schadeverzekeringen, zoals rechtsbijstand en aansprakelijkheid. Deze groei komt vooral uit de particuliere en (agrarische) ondernemerssegmenten, waarop wij ons richten.

Daarnaast zien we na enkele jaren van krimp weer groei in onze motorrijtuigenportefeuille. Afgelopen jaar hebben we een verbeterde personenauto-verzekering op de markt gebracht. Naast premiegroei moet deze zorgen voor een gezondere samenstelling van onze autoportefeuille.

De premie van arbeidsongeschiktheidsverzekeringen is in 2024 gegroeid. Wel zien wij groeiende onzekerheden in de markt als gevolg van overheidshandhaving op de wet DBA. We hebben de productie zien teruglopen en in het laatste kwartaal van het jaar liep het aantal royementen op. Deze ontwikkeling zien wij marktbreed.

Bruto premieontwikkeling

In 2025 en komende jaren zetten we in op sterke groei voor de gehele verzekeringsportefeuille. Dit doen we door onze verzekeringen aan te bieden via een nieuw distributiekanaal. Naast dat verzekeringsadviseurs belangrijk zijn voor Klaverblad, zijn we vanaf 2025 gestart met de verkoop van verzekeringen via gevolmachtigde agenten. Eind 2024 zijn de eerste volmacht agenten aangesteld en in 2025 volgen er meer. Met het aanboren van dit distributiekanaal vergroten we onze verzekeringsmarkt.

De verdiende premie is lager dan de geboekte premie maar significant hoger dan de verdiende premie 2023. Dit komt omdat de verdiende premie de toekomstige resultaten van de nieuwe productie arbeidsongeschiktheidsverzekeringen bevat. De toekomstige resultaten zijn gevoelig door de schattingen in de technische voorziening en afhankelijkheid van de renteontwikkeling. Zowel in 2024 als in 2023 voerden we een schattingswijziging door in de premievoorziening voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. Dit leidde tot een grote eenmalige last.

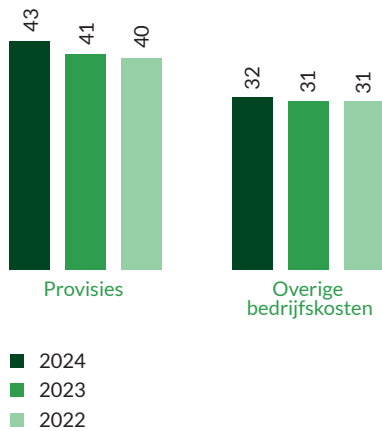
Schadelastontwikkeling

De schadelast is gedaald en verbeterd. In 2024 is sprake van een lagere schadefrequentie. Dit betekent dat onze verzekerden gemiddeld minder schades claimden. Tegelijkertijd zien wij een stijging van de gemiddelde schadelast. Marktbreed zien wij de schade en herstelkosten toenemen als gevolg van stijgende prijzen voor arbeid en materialen, inflatie en hogere schade- en herstelkosten vanwege kostbaardere technologie.

In 2023 is de basis gelegd om dossierreserveringen te gebruiken voor de bepaling van de actuariële voorzieningen. In dat jaar leidde onderzoek van letselschades tot herziening van de schadereserveringen. Dit zorgde toen bij motorrijtuigen WA en aansprakelijkheid tot een eenmalig fors hogere schadelast. Het resultaat is dat het uitloopresultaat in 2024 stabiel is geworden en voldoet aan onze interne norm.

Bij de arbeidsongeschiktheidsverzekeringen hebben we naast de eerder genoemde eenmalige aanpassing in de modellering van de voorziening te maken met in 2024 tegenvallende invalidering- en revalideringscijfers.

Bedrijfskostenontwikkeling

Bedrijfskostenontwikkeling

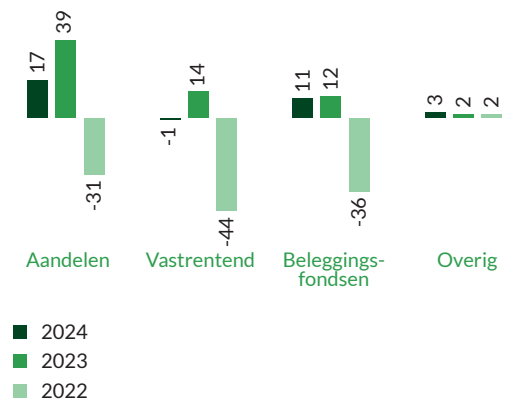
De toename van de provisielast is in lijn met de groei van de premieontwikkeling. De overige bedrijfskosten zijn, in vergelijking tot een jaar eerder, licht gestegen. We willen de omvang van de bedrijfskosten structureel verlagen en de bedrijfskostenratio verder verbeteren naar een marktconform niveau. De overgang naar een bewezen toekomstbestendig verzekeringstechnische administratie draagt hieraan bij. Deze migratie wordt de komende jaren gerealiseerd.

Positieve rendementen op beleggingen

Net als in 2023 was ook 2024 een goed beleggingsjaar. De waarde van de beleggingen steeg dankzij hogere aandelenkoersen, een dalende marktrente en een afnemende creditspread op bedrijfsobligaties. Het uitlopen van de spread op staatsobligaties had een negatief effect op het rendement. Per saldo is het beleggingsresultaat € 30 miljoen positief. In 2023 was sprake van een positief beleggingsresultaat van € 67 miljoen.

Het jaar 2024 was een sterk beleggingsjaar, vooral voor beleggers in Amerikaanse aandelen. Dit succes is grotendeels te danken aan de beter dan verwachte prestaties van de Amerikaanse econo-

Ontwikkeling beleggingsresultaten

mie. De verkiezingswinst van Trump deed de Amerikaanse aandelen stijgen terwijl de Europese beurzen daar, onder andere door angst voor Amerikaanse handelstarieven, negatief op reageerden. Europese aandelen, waar wij in beleggen, deden het in historisch perspectief niet slecht, maar het rendement is lager afgezet tegen dat van Amerikaanse aandelen. Deels komt dit omdat de groeiverwachtingen voor de Europese economie de afgelopen maanden naar beneden zijn bijgesteld.

De inflatie daalde dit jaar gestaag naar een niveau dat centrale bankiers als acceptabel beschouwen. Hierdoor ontstond ruimte om de rente, die in 2022 en 2023 was verhoogd, weer te verlagen. In juni kondigde de Europese Centrale Bank (ECB) de eerste van uiteindelijk vier renteverlagingen aan. De Fed volgde in september met een extra grote rentestap en verlaagde daarna nog twee keer de rente.

Rentewijzigingen hebben impact op de waarde van de vastrentende beleggingen, hypotheekfondsen en bedrijfsobligaties. Een deel van de vastrentende beleggingsportefeuille staat tegenover de langlopende verzekeringsverplichtingen, die vanwege de gedaalde rente een stijging laten zien.

“In 2025 en komende jaren zetten we in op sterke groei voor de gehele verzekeringsportefeuille.”

Doordat Klaverblad aandelen in haar beleggingsportefeuille aanhoudt (Klaverblad Schade 25% en de Coöperatie 40%), is het beleggingsresultaat gevoelig voor bewegingen in de aandelenkoersen. In 2024 en 2023 heeft dit positief uitgepakt, respectievelijk door gunstige markteconomische cijfers en het herstelde vertrouwen in de economie na de Russische inval op Oekraïne in 2022.

Solvabiliteit

De SCR-ratio van Klaverblad bedraagt 265% (2023: 270%) en voldoet ruimschoots aan de wettelijke en interne eisen. In het hoofdstuk solvabiliteit van dit jaarverslag wordt de solvabiliteitspositie en de ontwikkeling toegelicht. •

	SCR-ratio 2024	SCR-ratio 2023	Doel solvabiliteit
Klaverblad Verzekeringen (Groep)	265%	270%	200%-250%
Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V.	148%	159%	140%-220%

Governance en risicomanagement

‘Governance’ is de manier waarop een organisatie bestuurd en beheerst wordt en het toezicht daarop. Klaverblad Verzekeringen hecht veel waarde aan een goede governance. Wij hebben onze bedrijfsvoering zo ingericht dat een goede werking van de governance gewaarborgd is. In onze bedrijfsvoering wegen wij de belangen van alle belanghebbenden, waaronder van de klanten, evenwichtig af. In dit hoofdstuk laten we zien hoe onze governance en ons risicomanagement is vormgegeven.

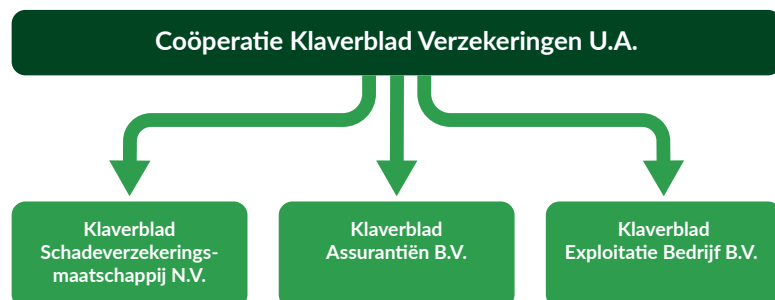
Juridische structuur Klaverblad

Klaverblad is een verzekeringsgroep met aan het hoofd Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. (hierna ‘de Coöperatie’). Daaronder vallen een verzekeringsmaatschappij Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. en twee besloten vennootschappen: Klaverblad Assurantiën B.V. en Klaverblad Exploitatie Bedrijf B.V.

De juridische structuur ziet er schematisch als volgt uit:

De juridische structuur ziet er schematisch als volgt uit:

Klaverblad
Rechtsbijstand
Stichting

In organisatorisch opzicht is de groep één geheel. De Coöperatie zorgt voor de governance van de hele groep. Alle medewerkers zijn in dienst van de Coöperatie en leggen uiteindelijk verantwoording af aan de directie. Als een medewerker vanuit zijn functie genoodzaakt is om zich onafhankelijk van de directie te kunnen opstellen, dan is dat gewaarborgd door middel van charters en reglementen.

Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A.

Klaverblad is een Coöperatie. De leden zijn natuurlijke en rechtspersonen die een lopende verzekering hebben bij Klaverblad Verzekeringen.

Op de Coöperatie is het verplichte structuurregime van toepassing. Op grond daarvan heeft zij een directie en een raad van commissarissen. De algemene vergadering van leden (ledenvergadering) benoemt de directeuren en de commissarissen op basis van een (bindende) voordracht van de raad van commissarissen. Ook stelt zij de jaarrekening vast. De ledenvergadering heeft geen wettelijke taak bij het besturen van de Coöperatie of het toezicht hierop. De ledenvergadering vindt in ieder geval één keer per jaar plaats. Als het nodig is, dan kunnen extra ledenvergaderingen worden gehouden. De ledenvergadering wordt bijeen-geroepen door advertenties in twee landelijke dagbladen.

In de statuten van de Coöperatie zijn onder andere de omvang, samenstelling, taken en bevoegdheden van de directie en van de raad van commissarissen vastgelegd. Ook staan in de statuten regels over de ledenvergadering. Op voorstel van de directie of van de raad van commissarissen kan de ledenvergadering besluiten de statuten te wijzigen. Hiervoor is een tweederdemeerderheid nodig van de stemmen die worden uitgebracht tijdens de ledenvergadering.

Dochterondernemingen

De Coöperatie is enig aandeelhouder van de volgende dochterondernemingen:

- > Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. is verantwoordelijk voor de uitvoering van het schadeverzekeringsbedrijf.
- > Klaverblad Assurantiën B.V. bemiddelt in schadeverzekeringen van Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V.
- > Klaverblad Exploitatie Bedrijf B.V. exploiteert kantoorgebouwen waaronder het kantorencomplex van Klaverblad Verzekeringen.

De directie en de raad van commissarissen van de Coöperatie zijn ook de directie en de raad van commissarissen van de verzekeringsmaatschappij. De directie van de Coöperatie is ook de directie van de besloten vennootschappen.

Stichting

Klaverblad heeft een band met de Klaverblad Rechtsbijstand Stichting. Deze onafhankelijke stichting is verantwoordelijk voor de uitvoering van de rechtsbijstand voor verzekerden van Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. De stichting maakt daarbij gebruik van de faciliteiten die de Coöperatie beschikbaar stelt.

Bestuur, toezicht en verantwoording

Directie

Klaverblad wordt bestuurd door één statutaire directie die eindverantwoordelijk is voor Klaverblad. De statutaire directie bestaat uit drie personen.

De besluitvorming binnen de directie is collegiaal en de directie is als geheel verantwoordelijk voor het gevoerde beleid. De onderlinge verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen de directieleden ligt vast in het directiereglement. Dit

reglement is te vinden op de website van Klaverblad. De directie bepaalt het dagelijks beleid van Klaverblad. De betrouwbaarheid van directieleden is getoetst door Klaverblad zelf en door De Nederlandsche Bank. Directieleden beschikken over de kennis en vaardigheden en het professionele gedrag die, volgens regelgeving en maatschappelijke opvattingen, noodzakelijk zijn om als bestuurder van een verzekeringsmaatschappij te kunnen functioneren. De directie streeft naar een evenwichtige verdeling tussen mannen en vrouwen. De directie bestaat in de huidige samenstelling uit één dame en twee heren en voldoet daarmee aan de wet 'Evenwichtiger verhouding vrouwen en mannen in het bestuur en de raad van commissarissen'.

Om de juiste samenstelling van de directie en de geschiktheid van directeuren te waarborgen, maken de raad van commissarissen en de directie bij een vacature gebruik van een vastgelegde procedure, een geschiktheidsmatrix en een profielschets.

Binnen Klaverblad fungeert onder de directie een aantal divisie-managers. De directie en divisie-managers vormen samen het managementteam. Zij overleggen wekelijks in het managementteamoverleg. In dit overleg wordt gestreefd naar consensus. Als dit niet bereikt wordt, dan beslist de directie.

Onder het managementteam fungeert een aantal managers en/of teamleiders. Een manager geeft leiding aan een afdeling en zorgt voor de realisatie van beleid voor zover deze afdeling daarvoor verantwoordelijk is. De manager levert een bijdrage aan ontwikkelingen binnen het bedrijf en adviseert het managementteam en collega's over het eigen werkgebied. Een aantal managers stuurt één of meerdere teamleiders aan. De teamleiders zijn elk verantwoordelijk voor een team met een eigen afgebakend takenpakket.

Raad van commissarissen

De raad van commissarissen houdt toezicht op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken binnen Klaverblad. En voorziet de directie van advies. De taken en verantwoordelijkheden van de raad zijn vastgelegd in het reglement raad van commissarissen. Dit reglement is te vinden op de website van Klaverblad.

De raad van commissarissen bestaat uit drie leden en voldoet hiermee aan de wettelijke vereisten. Commissarissen worden voor een periode van vier jaar benoemd door de ledenvergadering uit een voordracht van de raad. De geschiktheid van de commissarissen wordt vooraf getoetst door Klaverblad zelf en De Nederlandsche Bank. Een commissaris kan één keer worden herbenoemd voor een termijn van vier jaar. Daarna kan een commissaris één keer worden herbenoemd voor een termijn van twee jaar. Deze kan daarna met maximaal twee jaar worden verlengd. Herbenoeming na acht jaar moet gemotiveerd worden in het verslag van de raad van commissarissen. Met deze zittingstermijnen sluiten we aan op de geldende Nederlandse Corporate Governance Code 2022.

Om de juiste samenstelling van de raad en de geschiktheid van commissarissen te waarborgen, maakt de raad bij een vacature gebruik van een vastgelegde procedure, een geschiktheidsmatrix, een profielschets en een introductieprogramma voor nieuwe commissarissen. Bij een voorgenomen (her)benoeming beoordeelt De Nederlandsche Bank de geschiktheid van commissarissen. De raad streeft naar een evenwichtige verdeling tussen mannen en vrouwen en bestaat op dit moment uit twee vrouwen en één man.

De raad van commissarissen evalueert jaarlijks zijn functioneren. Eenmaal in de drie jaar doet de raad dit met externe begeleiding. De raad evalueert daarnaast jaarlijks het functioneren van de directie.

Auditcommissie

De auditcommissie bereidt besluitvorming van de raad voor en adviseert op het gebied van financiële verslaggeving, de aanbevelingen van de sleutelfuncties (actuarieel, compliance, interne audit en risicomanagement) en de relatie met de externe accountant. De auditcommissie bestaat uit minstens twee leden, waaronder een voorzitter. Deze leden zijn ook lid van de raad van commissarissen. De commissie is ingesteld door de raad van commissarissen. De taken en bevoegdheden van de auditcommissie zijn vastgelegd in het reglement auditcommissie. Dit reglement is terug te vinden op de website van Klaverblad.

Remuneratie- en benoemingscommissie

De remuneratie- en benoemingscommissie bereidt besluitvorming van de raad voor en adviseert op het gebied van het beloningsbeleid van Klaverblad Verzekeringen; de beloning van de raad van commissarissen en directie; (her)benoemingen; evaluaties van functioneren van raad van commissarissen en directie en permanente educatie. De remuneratie- en benoemingscommissie bestaat uit minstens twee leden, waaronder een voorzitter. Deze leden zijn ook lid van de raad van commissarissen. De commissie is ingesteld door de raad van commissarissen. De taken en verantwoordelijkheden van de remuneratie- en benoemingscommissie zijn vastgelegd in het Reglement remuneratie- en benoemingscommissie dat op de website van Klaverblad is gepubliceerd.

Permanente educatie directeuren en commissarissen

Directieleden en commissarissen volgen een permanent educatieprogramma. De directie en de raad van commissarissen stellen zelf de inhoud en het programma van de permanente educatie vast. De voorzitter van de raad van commissarissen ziet toe op de permanente educatie. De educatie kan betrekking hebben op relevante ontwikkelingen

binnen Klaverblad; de financiële sector in het algemeen en de verzekeringssector in het bijzonder; op corporate governance in het algemeen en die van de financiële sector in het bijzonder, op de zorgplicht tegenover de leden, integriteit, risicomanagement, informatiebeveiliging, en cybersecurity, financiële verslaggeving, beloningsbeleid, ESG en audit.

De educatie bestaat onder meer uit trainingen en/of opleidingen door professionele opleidingsinstituten. Daarnaast worden onderwerpen in eigen beheer behandeld om zo voldoende deskundig te blijven op de verschillende aandachtsgebieden. De directievoorzitter rapporteert jaarlijks aan de raad van commissarissen over het educatieprogramma dat de directieleden gevolgd hebben en gaan volgen. De raad van commissarissen evalueert jaarlijks zijn eigen educatie.

Jaarverslag

In het jaarverslag legt de directie jaarlijks verantwoording af over het beleid dat zij heeft gevoerd, de financiële resultaten en de governance van Klaverblad. Het jaarverslag geeft ook inzicht in de beloning van directieleden en commissarissen en de achterliggende systematiek.

Integere en beheerste bedrijfsvoering

Wij hechten veel waarde aan een aantoonbaar integere en beheerste bedrijfsvoering. Wij vinden het vanzelfsprekend dat we plannen maken, verkeerde prikkels voorkomen, eerlijke producten verkopen, verantwoording afleggen en dat er toezicht is.

Bedrijfscultuur

Een gezonde en integere bedrijfscultuur is een belangrijke voorwaarde voor een goede bedrijfsvoering. Onze bedrijfscultuur kenmerkt zich door

een 'no-nonsense' mentaliteit. Iedere medewerker heeft een belangrijke rol in de bedrijfsvoering en draagt daarmee bij aan de doelstellingen van Klaverblad. Medewerkers voelen zich verantwoordelijk voor en zijn erg betrokken bij Klaverblad. Integriteit is binnen onze bedrijfscultuur erg belangrijk. Centraal staat dat we ons aan de regels houden. We verwachten dat leidinggevenden het goede voorbeeld geven.

De commissarissen, de leden van het management-team en de medewerkers van Klaverblad hebben een eed of een belofte conform de 'Regeling eed of belofte financiële sector' afgelegd. Hiermee zweren of beloven zij dat zij:

- > hun functie integer en zorgvuldig uitoefenen;
- > een zorgvuldige afweging zullen maken tussen alle belangen die bij de onderneming betrokken

zijn en dat zij in die afweging het belang van de klant centraal stellen;

- > zich zullen gedragen naar de wetten, reglementen en gedragscodes die op hen van toepassing zijn.

Beloningsbeleid

Ons beloningsbeleid is beheerst en daarmee vermijden we prikkels die mogelijk aanzetten tot het nemen van risico's en niet integer gedrag richting klanten en collega's. We kennen dan ook geen koppeling tussen beoordeling en beloning, noch prestatie gedreven variabele beloning.

Op de website van Klaverblad staat een samenvatting van het beloningsbeleid.

Directeuren

Directeuren ontvangen een vast maandsalaris dat eventueel wordt aangepast conform de cao voor de verzekeringsbedrijfstak. Directeuren nemen deel aan de pensioenregeling die gelijk is aan die van de Klaverblad medewerkers en welke is gebaseerd op de basispensioenregeling van de cao voor de bedrijfstak.

Commissarissen

Commissarissen ontvangen een vast bedrag voor hun werkzaamheden en daarnaast een beperkte vergoeding voor onkosten. De bedragen zijn niet geïndexeerd. Hun beloning is op geen enkele manier afhankelijk van de groei of de resultaten van Klaverblad.

Beloningsonderzoek

Periodiek laten wij extern onderzoek doen naar de hoogte van de beloningen van directeuren en commissarissen in relatie tot vergelijkbare bedrijven.

Risicomanagementsysteem

Klaverblad hanteert in haar risicobeheersing een integrale aanpak, gebaseerd op het COSO 2017-model. Er wordt gebruik gemaakt van diverse instrumenten zoals Strategische Risicoanalyse (SRA), Risk en Control Self Assessment (RCSA), de Own Risk and Solvency Assessment (ORSA) en de Systematische Integriteit Risico Analyse (SIRA). Vanuit de integrale aanpak is het Control Framework opgezet. Ons Control Framework is een belangrijke bouwsteen van het interne beheersingsraamwerk. Het doel hiervan is dat Klaverblad risico's aantoonbaar beheerst. Dit kan ook inhouden dat Klaverblad weloverwogen besluit om bepaalde risico's te nemen als dat bijdraagt aan het realiseren van strategische doelstellingen. Het doel van het risicomanagementsysteem is dat er

samenhang en balans ontstaat tussen risico's en het realiseren van doelstellingen.

De afdeling Risicomanagement & Actuarieel evalueert het risicomanagementsysteem periodiek om de effectiviteit te verbeteren. De uitkomsten worden besproken met de directie en de auditcommissie. Daarnaast werken we continu aan het actueel houden van procesbeschrijvingen (administratieve organisatie - AO) en het verbeteren van de beheersing van deze processen (interne controle - IC). Dit is met name nodig om de risicobeoordeling en risicomitigatie aantoonbaar, juist en volledig uit te kunnen voeren. Hierna lichten we enkele elementen uit de figuur toe.

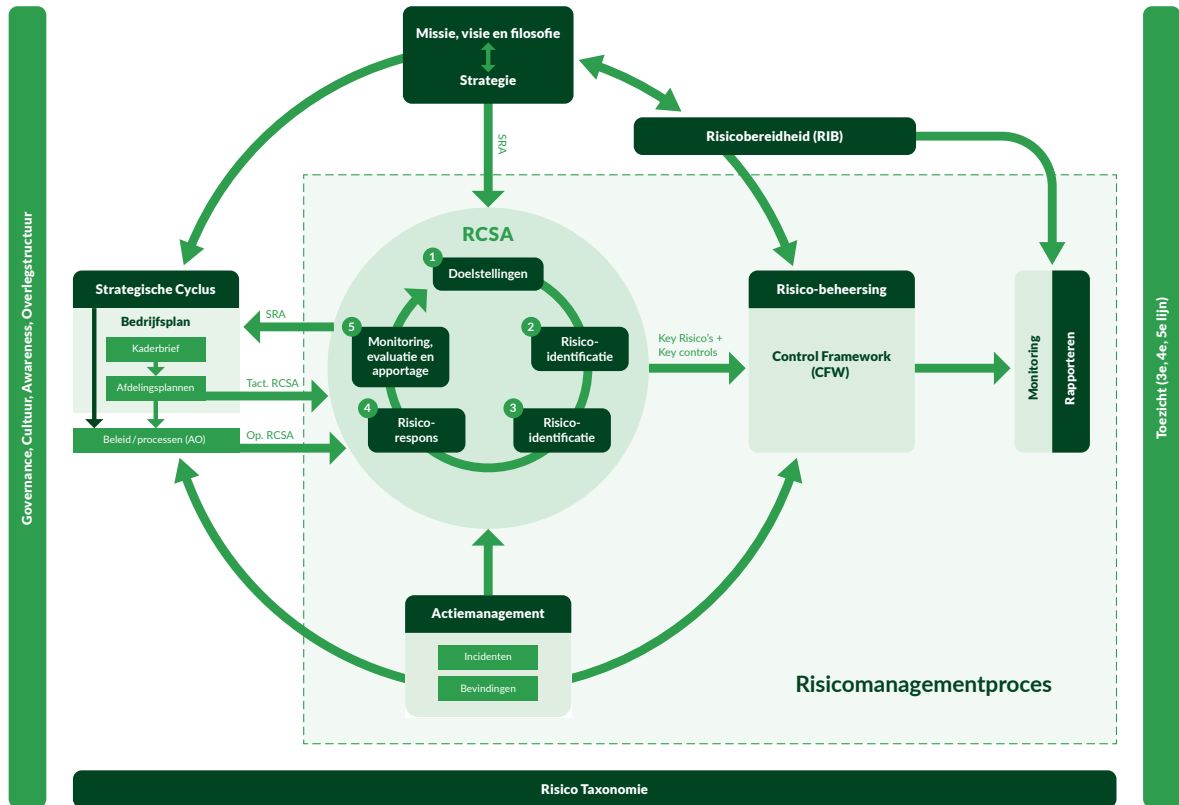
Intern beheersingsraamwerk

Het interne beheersingsraamwerk betreft het geheel van alle processen, eigenaarschap en verantwoordelijkheden binnen onze organisatie en de beheersing hiervan.

Missie, visie, strategie en filosofie

Onze missie, visie, strategie en filosofie vormen de uitgangspunten voor alles wat we doen en staan ook centraal bij de inrichting van risicomanagement in de organisatie. Klaverblad levert een belangrijke bijdrage aan het goed functioneren van de samenleving. Via onze verzekeringen dragen we eraan bij dat mensen prettig en onbezorgd kunnen leven. Dit doen wij op eigen wijze via een consistent en voorspelbaar beleid, gericht op de lange termijn. Als zelfstandige coöperatieve verzekeringsmaatschappij willen wij ons hierbij onderscheiden door een afgewogen combinatie te bieden van een ruime dekking, een reële prijs en een ongewoon goede service. Wij willen op onze eigen wijze onze lange termijn missie, visie en strategie realiseren en zien het zelfstandig voortbestaan als de enige manier om dit zeker te stellen. Om deze zelfstandigheid te waarborgen zijn voldoende groei en rendement noodzakelijk. Ons risicomanagementsysteem ondersteunt het behalen van deze doelstellingen

Risicomanagementsysteem

door de uitgangspunten te integreren in de risicomanagementprocessen.

Risicobereidheid

We zijn ons bewust van onze risico's en realiseren ons dat het nemen van risico's onderdeel is van ondernemen. Als we besluiten nemen, dan wegen we het rendement van het besluit af tegen de risico's die daarmee samenhangen. In samenhang met de (strategische) doelstellingen formuleren we onze risicobereidheid. De risicobereidheid drukken we uit in kwalitatieve en kwantitatieve risicobereidheidsstatements. De risicobereidheid en bijbehorende limieten zijn beschreven in de Risicobereidheidsverklaring van Klaverblad (RIB). In alle plannen (strategisch, tactisch, operationeel) is de geformuleerde risicobereidheid het uitgangspunt. Dit betekent dat de risicospons op strate-

gisch, tactisch of operationeel niveau van de RIB is afgeleid. Door middel van maandelijkse rapportages (inclusief KPI's en KRI's) worden de risico's en doelstellingen gemonitord en gerapporteerd. Deze manier van rapporteren en beheersen wordt voortdurend doorontwikkeld.

Bedrijfs- en risicocultuur

De bedrijfscultuur binnen Klaverblad is een onmiskenbaar onderdeel van een adequate en organische uitvoering van risicomanagement. De cultuur waar Klaverblad voor staat, ligt vast in de kernwaarden: fair, ondernemend, vakkundig, oprecht en attent. Wij houden het graag simpel en overzichtelijk, klein en persoonlijk, streven ernaar om altijd beter te worden en vinden het van belang dingen zelf te beheersen. Winst maken is niet de belangrijkste drijfveer. Van alle medewerkers wordt verwacht

dat zij verantwoordelijkheden nemen, ook voor deze kernwaarden. Klaverblad streeft naar een organisatie waarbij het risico-denken een integraal onderdeel vormt van de besluitvorming tot en met de operationele uitvoering.

Beleidshuis

Wij hebben een beleidshuis waarin per functioneel gebied is uitgewerkt welke kaders belangrijk zijn. Hierin worden ook wet- en regelgeving verwerkt. Onze processen richten we in conform dit beleid. Voor de goedkeuring van beleidsdocumenten volgen wij onze governance. Jaarlijks worden de beleidsdocumenten geactualiseerd, getoetst op naleving en geëvalueerd.

Risicomanagementcyclus

De risicomanagementcyclus, ook onderdeel van de strategische besturingscyclus, van Klaverblad bestaat uit het identificeren, beoordelen, mitigeren en monitoren van risico's op strategisch, tactisch en operationeel niveau.

Hiermee is het de leidraad voor het herkennen en beheersen van de risico's bij alle bedrijfsprocessen. Het doel van deze cyclus is dat we risico's identificeren en beheersen en daarmee de haalbaarheid van de strategie en doelstellingen vergroten. Dit geeft aan hoe we vanuit de optiek van risicomanagement naar onze bedrijfsprocessen kijken.

De risicomanagementcyclus is een continu proces. De risicomanagementfunctie rapporteert periodiek aan de directie en de raad van commissarissen over alle potentiële materiële risico's en de mate van de effectiviteit van de beheersing. Daarnaast monitort de risicomanagementfunctie de naleving van het risicomanagementbeleid.

Risicomanagementprocessen

Risicomanagement is onderdeel van alle processen binnen onze organisatie en daarnaast zijn aanvullend enkele specifieke risicomanagementprocessen en -instrumenten ingericht van strategisch niveau

(Strategische Risico Analyses (SRA), Voorbereidend Crisisplan (VCP) en Own Risk & Solvency Assessment (ORSA) tot operationeel niveau (Risk & Control Self Assessments (RCSA), Systematische Integriteit Risico Analyse (SIRA), Actie- en Incidentmanagement). De SRA, ORSA en SIRA zijn processen die we minimaal jaarlijks doorlopen of herijken. RCSA is een proces dat we zowel structureel als ad hoc inzetten. Actie- en Incidentmanagement is een continu proces.

Risico-organisatie

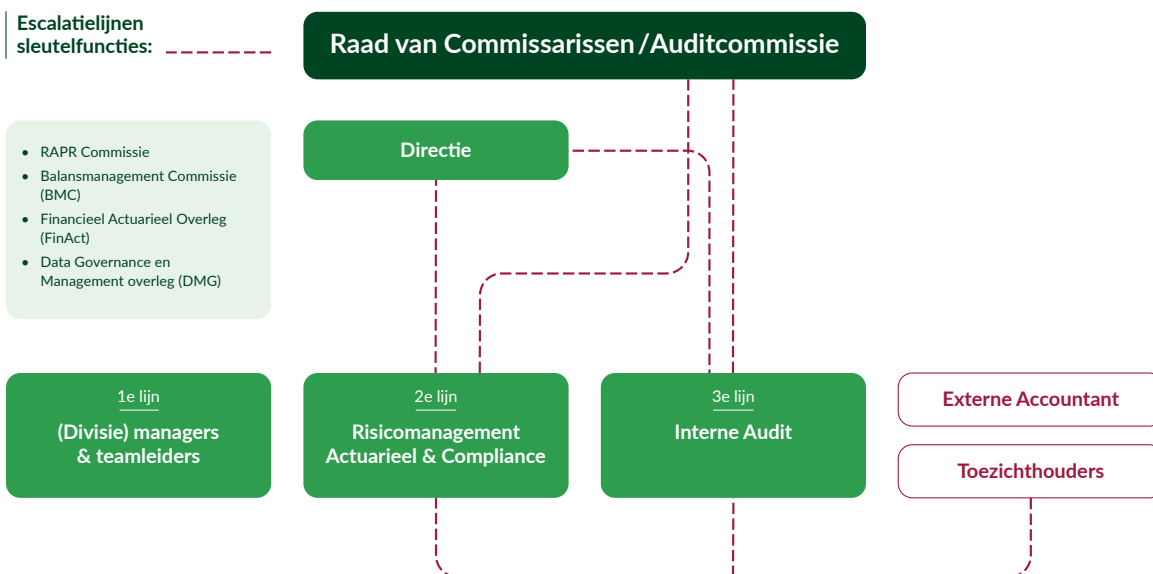
Uitgangspunt is dat de gehele organisatie ingericht is op het begrijpen van de gelopen en te lopen risico's en de mate waarin keuzes over risico's transparant worden gemaakt. Ten behoeve van een scheiding tussen uitvoering, advisering en onafhankelijke toetsing, past Klaverblad het 'Three-lines-of-defence' model toe. Dit model is ingericht conform de Solvency II richtlijnen.

De directie is eindverantwoordelijk voor een effectief risicomanagementsysteem. De directie, (divisie) managers en teamleiders zijn verantwoordelijk voor de reguliere bedrijfsvoering, besluitvorming, risico-beheersing en rapporteren hierover.

De tweede lijn (Risicomanagement-, Actuariële en Compliance functie) is verantwoordelijk voor de effectieve kaderstelling voor de beheersing van risico's en controlesystemen, het ondersteunen en adviseren, faciliteren, monitoren en rapporteren over de beheersing van de risico's.

Interne audit verleent onafhankelijke, objectieve assurance- en adviesdiensten om zo waarde toe te voegen aan Klaverblad en de bedrijfsvoering te verbeteren. Interne audit helpt om de doelstellingen van Klaverblad te realiseren, door de doeltreffendheid van de processen van governance,

Risico-organisatie

risicomanagement en beheersing te evalueren en te verbeteren op basis van een systematische en gedisciplineerde werkwijze. Binnen deze werkwijze vindt een voortdurende risico-inventarisatie en evaluatie plaats. De Interne Audit afdeling is de derde lijn binnen het “Three-lines” model.

De drie tweedelijns functies en de derdelijns functie worden sleutelfuncties genoemd. Elke sleutelfunctie heeft één sleutelfunctiehouder. Deze is primair verantwoordelijk voor het functioneren van de sleutelfunctie. De sleutelfunctiehouders en hun medewerkers zijn objectief en onafhankelijk van de eerste lijn en van elkaar. Zij staan los van de dagelijks lijnactiviteiten.

De sleutelfunctiehouders rapporteren periodiek aan de directie en de raad van commissarissen. De sleutelfunctiehouders hebben toegang tot alle informatie die nodig is, of kan zijn, voor een goede uitoefening van de functie. In geval van ernstig en blijvend verschil van mening tussen sleutelfunctiehouders en de directie, zijn aparte escalatielijnen ingeregeld

naar de (leden van de) raad van commissarissen.

De CISO-functie (Chief Information Security Officer) is geen sleutelfunctie maar is zodanig gepositioneerd in de tweedelijns en is daarmee objectief en onafhankelijk van de eerste- en derdelijns en de overige tweedelijns sleutelfuncties.

Extern toezicht

De Nederlandsche Bank is belast met het zogenoemde prudentieel toezicht. Haar toezicht betreft de solvabiliteit, liquiditeit en een beheerste en integere bedrijfsvoering van Klaverblad.

De Autoriteit Financiële Markten houdt toezicht op het gedrag van en de informatieverstrekking op de financiële markten. Haar toezicht op Klaverblad Verzekeringen gaat met name over de informatieverstrekking aan verzekeringnemers, het zaken doen met deskundige en betrouwbare verzekeringsadviseurs en het handelen in effecten. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is de onafhankelijke toezichthouder in Nederland die de

bescherming van persoonsgegevens bevordert en bewaakt. Het toezicht van de AP betreft de naleving door Klaverblad van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

De externe accountant controleert in hoeverre de jaarrekeningen van de Coöperatie en haar verzekeringsdochter een getrouw beeld geven van de financiële resultaten en van de grootte en de samenstelling van het vermogen.

Risicotaxonomie Klaverblad Verzekeringen

De risicotaxonomie is de indeling van risico's, aan de hand waarvan wij onze risico's plotten en het risicoprofiel monitoren. De risicobereidheidsstatements kunnen worden gelinkt aan deze taxonomie. De risico's zijn ingedeeld in de volgende zes risicocategorieën:

- 1 Bedrijfsrisico's.
- 2 Verzekeringstechnische risico's.
- 3 Financiële risico's.
- 4 Operationele risico's.
- 5 IT-risico's.
- 6 Compliance risico's.

Binnen de risicocategorieën is een standaard set aan risico's gedefinieerd.

Risicomanagement

Ontwikkelingen in 2024

In 2024 heeft Klaverblad besloten het Control Framework integraal risicomanagement verder vorm te geven, uit te bouwen en te groeien in risicovolwassenheid binnen de organisatie. Deze aanpak beoogt het verbeteren van zowel de kwaliteit van beheersmaatregelen en processen als de aantoonbaarheid daarvan. In 2024 koos Klaverblad

voor om vastlegging en rapportage van het Control Framework te standaardiseren en heeft daarvoor een softwareleverancier gekozen. Dit is in 2024 ten dele geïmplementeerd en wordt afgemaakt in 2025.

Strategische risico's

We benoemde strategische doelstellingen. Bij deze doelstellingen onderkennen we strategische risico's, die zich op de langere termijn voordoen en de haalbaarheid van de doelstellingen beïnvloeden. De strategische risico's hebben we geplot op de eerdergenoemde taxonomie. Aan de strategische risico's zijn KPI's of KRI's gekoppeld, welke periodiek worden gerapporteerd en besproken met het managementteam. Jaarlijks evalueren we de set van strategische risico's en passen deze eventueel aan. De grootste strategische risico's die Klaverblad onderkende zijn: toekomstbestendige bedrijfsvoering (bedrijfsrisico), groei van de portefeuille (bedrijfsrisico), onvoldoende in staat zijn de gewenste cultuurverandering te bewerkstelligen (bedrijfsrisico), veranderingen in regelgeving als compliance risico of verslechtering van het verdienmodel (compliance risico en bedrijfsrisico) en het cyberrisico dat toeneemt (IT-risico).

Compliance

Klaverblad wil een aantoonbaar integere organisatie zijn. Niet-integer handelen is een reputatierisico voor Klaverblad. De compliance functie richt zich op het bewaken en bevorderen van de integriteit van de organisatie, medewerkers, klanten, de dienstverlening en de verzekeringsadviseurs waar Klaverblad mee samenwerkt. Klaverblad streeft ernaar dat zij is ingericht en functioneert conform de toepasselijke wet- en regelgeving en de normen waaraan Klaverblad zich heeft gecommitteerd. Voor Klaverblad betekent dit dat zij zich niet alleen richt naar de letter van de wet, maar ook het doel van de wetgever in overweging neemt.

Het beleid compliance beschrijft de wijze waarop Klaverblad wil realiseren dat zij compliant is. Dit beleid richt zich tot alle interne en externe medewerkers van Klaverblad. De mate waarin een organisatie integer is en voldoet aan wet- en regelgeving hangt (deels) af van het gedrag van mensen en de cultuur van de organisatie. Om die reden besteedt compliance doorlopend aandacht aan awareness onder alle medewerkers op het gebied van integriteit en voert compliance monitor activiteiten uit.

Bij een integere organisatie past een zorgvuldige omgang met verwerking van persoonsgegevens. Klaverblad schenkt doorlopend aandacht aan passende technische en organisatorische maatregelen.

Deze thema's zijn daarom expliciet onderdeel van de jaarlijkse Systematische Integriteit Risico Analyse (SIRA). In het kader van een integere dienstverlening heeft Klaverblad een productontwikkeling-, review- en goedkeuringsproces (PARP) ingericht. Hiermee wordt gewaarborgd dat producten in het belang van klanten zijn.

In 2024 is het Compliance jaarplan grotendeels gerealiseerd. Hierbij waren de implementatie van de DORA wetgeving, het uitvoeren van monitoring naar de naleving van de Sanctiewet en de uitvoering van de SIRA, belangrijke bouwstenen. Voor 2025 ligt de focus op het verbeteren van bewustwording op onderwerpen als AVG en ongewenst gedrag, naast de reguliere awareness activi-

“Voor 2025 ligt de focus op de toekomstbestendige bedrijfsvoering bij het moderniseren van werkprocessen en nieuwe initiatieven.”

Dit om gegevens zo goed mogelijk te beveiligen tegen datalekken. Daarnaast screenen wij onze relaties. Hiermee beoogt Klaverblad te voorkomen dat zij zakendoet met personen die voorkomen op nationale of internationale sanctielijsten. En alhoewel de Wet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering (Wwft) niet van toepassing is op Klaverblad, hecht Klaverblad er vanuit maatschappelijk oogpunt belang aan om in haar bedrijfsvoering expliciet aandacht te schenken aan het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering.

teiten. De focus voor wat betreft de monitoring ligt op de toekomstbestendige bedrijfsvoering bij het moderniseren van werkprocessen en nieuwe initiatieven zoals het Volmachtenkanaal. Tot slot besteden we ook nog aandacht aan de naleving van de AVG.

Interne audit

Interne audit beoordeelt de opzet en effectieve werking van het risicomanagementsysteem.

In 2024 is het auditjaarplan grotendeels gerealiseerd. Dit plan is risicogebaseerd samengesteld en bevat onderwerpen gericht op de operationele bedrijfsvoering, de governance en de strategische projecten. In 2024 lag de focus op informatiebeveiliging, waaronder specifiek de Good Practice Informatiebeveiliging van DNB en DORA. Interne audit heeft in 2024 een meer integraal beeld teruggegeven over de interne beheersing door het meer afdelingsoverstijgend benaderen van auditonderwerpen. Voorbeelden hiervan zijn het inkoop- en het contractmanagement proces en het change portfolio proces.

Voor 2025 ligt de focus op de toekomstbestendige bedrijfsvoering bij het moderniseren van werkprocessen en nieuwe initiatieven zoals het Volmachtkanaal. Ook komt organisatiecultuur prominenter terug in de auditkalender. Tenslotte maken de onderwerpen DORA en CSRD ook onderdeel uit van de geplande activiteiten van Interne audit. •

Risicobeheersing

Verzekeringsrisico algemeen

Het sluiten van verzekeringen is onze kernactiviteit. Een gesloten verzekering die past binnen de door ons gehanteerde normen, zou dus als zodanig geen onaanvaardbaar risico kunnen opleveren. Toch kunnen in het kader van de verzekeringsactiviteiten ongewenste en zelfs onaanvaardbare risico's ontstaan.

Het verzekeringsrisico dat wij lopen, is inherent aan het uitoefenen van het verzekeringsbedrijf. Het risico is met name dat de schadefrequentie en de grootte van de schade per geval nadelig afwijken. Wij zijn uitsluitend actief op het gebied van standaard schadeverzekeringen en medische verzekeringen. Wij richten ons op verzekeringen voor particulieren en ondernemers in het midden- en kleinbedrijf. Wij sluiten geen ziektekostenverzekeringen.

Wij berekenen de hoogte van de risico's met behulp van het standaardmodel van Solvency II.

Acceptatie

Bij het aangaan van schadeverzekeringen bestaat het risico van het accepteren van verzekeringen op

basis van gebrekkige acceptatieregels. Of van het accepteren van verzekeringen in strijd met acceptatieregels. Wij beheersen dit risico door het opstellen van duidelijke acceptatieregels en het hanteren van beheersmaatregelen. De acceptatieregels op het gebied van schadeverzekeringen en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen zijn in een periode van vele jaren ontwikkeld en verfijnd.

Veranderend risicoprofiel

Gedurende de looptijd van de verzekeringen kan het risicoprofiel van de portefeuille veranderen, waardoor dit niet meer aansluit bij de premies. Onze schadeverzekeringen kunnen jaarlijks worden opgezegd en aanpassingen van premies en voorwaarden zijn op ieder moment mogelijk. Ook van vrijwel alle medische verzekeringen kunnen premies en voorwaarden jaarlijks worden aangepast.

Herverzekering

Wij hebben het catastroferisico herverzekerd op basis van analyses van de verwachte schade als die voortvloeit uit een 'catastrofaal' evenement, zoals storm of overstroming (casco). Daarnaast hebben wij een 'excess of loss-contract' afgesloten voor motorrijtuigenaansprakelijkheid, reisverzekeringen en brandrisico's. Het eigen behoud is afhankelijk

van de soort en omvang van het risico. Jaarlijks toetsen we of de herverzekeringscontracten passend zijn.

Verzekeringstechnisch risico

Op de medische- en schadeverzekeringen zijn de risico's gerelateerd aan onder andere: invaliditeitsrisico, royementsrisico, kostenrisico, herzieningsrisico, premie- en reserverisico en catastroferisico. Hierna zijn deze risico's en de beheersmaatregelen nader toegelicht.

Risico's medische verzekeringen

Invaliditeitsrisico

Het invaliditeitsrisico heeft betrekking op de arbeidsongeschiktheidsportefeuille. Het invaliditeitsrisico is het risico dat meer mensen invalideren en minder mensen revalideren dan verwacht. In ons acceptatiebeleid stellen we gezondheidsvragen aan nieuwe polishouders, waarmee we een goed beeld vormen van de beroeps- en gezondheidsrisico's. Voor verzekerden die arbeidsongeschikt raken, is het van belang dat zij zo snel mogelijk weer revalideren. Wij beheersen het invaliditeitsrisico door verzekerden te begeleiden bij re-integratie en de ontwikkelingen in onze portefeuille nauwlettend te monitoren. En indien noodzakelijk acties te ondernemen.

Royementrisico

Klaverblad loopt het risico dat het aantal royementen hoger is dan ingeschat. Dit risico heeft voornamelijk betrekking op de arbeidsongeschiktheidsportefeuille. Eenmaal per jaar wordt onderzoek verricht naar het geobserveerde, onnatuurlijke verval binnen de portefeuille van Klaverblad. De uitkomsten van het onderzoek gebruiken we om de assumpties rondom onnatuurlijk verval bij te stellen.

Kostenrisico

Klaverblad loopt een kostenrisico wanneer de bedrijfskosten hoger zijn dan bij de bepaling van de verplichtingen. Wij stellen ten doel om de bedrijfskosten(ratio) structureel te verlagen. We sturen op budgetten en besparingsmogelijkheden. Deze ambities zijn beschreven in het bedrijfsplan. Eenmaal per jaar toetsen we de gehanteerde kostenassumpties aan de realisatie en stellen deze zo nodig bij.

Herzieningsrisico

Het herzieningsrisico betreft onzekerheid over toekomstige uitkeringen die als gevolg van veranderingen in inflatie, het wettelijk kader of de gezondheidstoestand van de verzekerde zouden kunnen stijgen. Dit risico heeft betrekking op arbeidsongeschiktheidsverzekeringen en in mindere mate ook voor de premievoorziening waarin ook toekomstige uitkeringen zijn verwerkt. Om dit risico te mitigeren hanteren we een re-integratiebeleid.

Risico's schadeverzekeringen

Premie- en reserverisico

Het premierisico is het risico dat de schadelast voor de lopende contracten nadelig afwijkt. Het reserverisico is het risico dat de schadefrequentie en de grootte van de schade per geval nadelig afwijken. We beheersen het reserverisico door de frequentie en omvang van schades in te schatten, op basis van historische ontwikkelingen in de portefeuille. Jaarlijks toetsen we deze parameters en actualiseren deze indien nodig. Daarnaast hebben we de mogelijkheid om voorwaarden aan te passen.

Catastroferisico

Het catastroferisico is het risico op schade van uitzonderlijke omvang, die wordt veroorzaakt door een catastrofe. De verzekerde risico's van de schadeportefeuille zijn nagenoeg volledig gelegen in Nederland. Binnen Nederland kent onze portefeuille

een goede geografische spreiding. Concentratie van verzekeringsrisico's komt binnen de branches brand en motorrijtuigen overig voor, waarbij het stormrisico een belangrijke rol speelt. Hiervoor is een herverzekeringscontract afgesloten.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico dat bedrijfsprocessen niet ongestoord kunnen verlopen als gevolg van handelen of nalaten van onze medewerkers of van derden. Of door toevallige gebeurtenissen en omstandigheden. Ter beperking van dit risico hanteren wij een uitgebreid stelsel van interne regels en controles.

Marktrisico

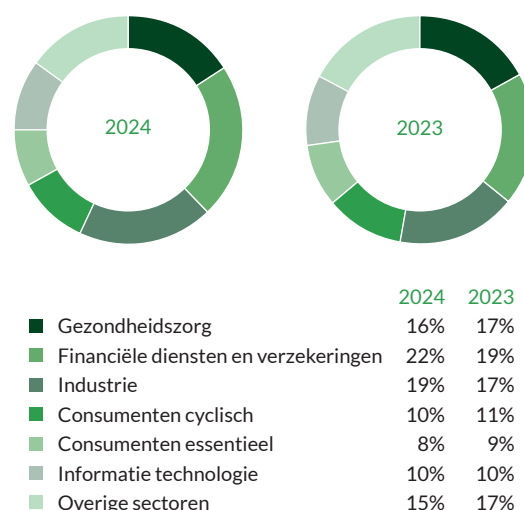
Wij hebben als institutionele belegger voortdurend te maken met risico's die de financiële markten nadelig kunnen beïnvloeden. Ons beleid is gericht op het streven naar een passende verhouding tussen de verschillende soorten verplichtingen enerzijds, en de daar tegenoverstaande beleggingscategorieën anderzijds. Verder kozen wij er bewust voor het aantal categorieën waarin we beleggen te beperken. En afgeleide financiële instrumenten en gestructureerde producten te mijden.

Concentratierisico

	Staatsobligaties		Aandelen		Bedrijfsobligatiefonds	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Nederland	20%	20%	10%	10%	17%	18%
Andere EURO-landen	80%	80%	55%	55%	46%	41%
Overige	-	-	35%	35%	37%	41%
	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Aandelen- en vastgoedrisico

Onder dit risico verstaan wij het risico dat de waarde van aandelen en onroerende zaken afneemt, als gevolg van wijzigende marktomstandigheden. Wij beheersen dit risico door het aanbrengen van spreiding in de beleggingsportefeuilles.

Renterisico

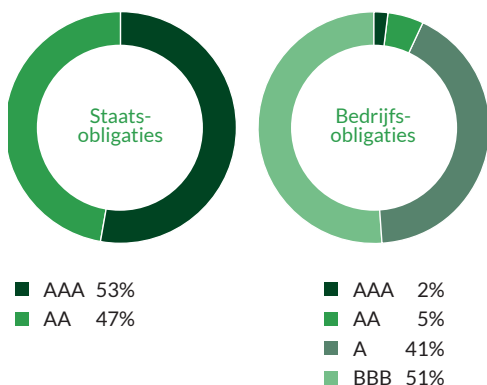
Het renterisico is het risico dat het eigen vermogen daalt als gevolg van een wijziging van de marktrente. De daling van het eigen vermogen wordt veroorzaakt door waardeveranderingen van rentegevoelige balansposten. Met name vastrentende beleggingen en technische voorzieningen. We beheersen het renterisico door de looptijd van de beleggingen zoveel mogelijk af te stemmen op de looptijd van de verplichtingen.

Concentratierisico

Het concentratierisico is het risico wanneer een groot deel van het belegd vermogen bij dezelfde partij of categorie is geconcentreerd. Onze beleggingsportefeuille bestaat hoofdzakelijk uit Europese aandelen en staatsobligaties. En ook een in euro genoteerd bedrijfsobligatiefonds met een solide kredietwaardigheid. De externe vermogensbeheerder handelt binnen het door ons vastgestelde mandaat, dat wij periodiek monitoren. In onderstaande tabel is de concentratie van de beleggingsportefeuille per land en instrument weergegeven.

Creditrating

De onderstaande figuur laat de verdeling van de staatsobligatie- en bedrijfsobligatieportefeuille naar creditrating zien.

Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van beleggingen verandert, als gevolg van wijzigende valutakoersen. Wij beleggen een deel van de effectenportefeuille in aandelen van Europese ondernemingen genoteerd in vreemde valuta met een waarde van € 83,9 miljoen. Alle overige beleggingen bevatten geen direct valutarisico.

Tegenpartijrisico

Het tegenpartijrisico is het risico dat de tegenpartij

niet aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Dit risico heeft betrekking op met name hypotheekfondsen, andere leningen en vorderingen op herverzekeraars. En in beperkte mate op vorderingen op verzekeringsadviseurs en verzekeringnemers. Het tegenpartijrisico op de hypotheekportefeuille is afgedekt door hypothecaire zekerheden op courante onroerende zaken in Nederland. De gestelde zekerheden zijn in waarde significant hoger dan de verstrekte leningen. Het tegenpartijrisico op vorderingen op andere leningen is afgedekt door garantstelling van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Het tegenpartijrisico op herverzekeraars beheersen we door het aanbrengen van spreiding in het herverzekeringscontract en een jaarlijkse beoordeling en selectie van de herverzekeringsmaatschappijen.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat wij door gebrek aan liquide middelen niet in staat zijn om op korte termijn aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Wij beheersen dit risico door het nauwlettend volgen van inkomende en uitgaande kasstromen, een passende liquiditeitsbuffer en door het opstellen van korte en lange termijn liquiditeitsplanningen. Daarnaast beschikken wij over hoogwaardige obligaties en aandelen welke snel liquide gemaakt kunnen worden.

Kapitaalmanagement

Het kapitaalmanagement omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen van, beheersen van en toezicht houden op de aanwezige en vereiste solvabiliteit. Klaverblad wil te allen tijde voldoen aan de eisen met betrekking tot kapitaal die door de wet worden gesteld. Daarbij geldt dat Klaverblad een rijke historie heeft en deze ook graag wil

voortzetten. Wij streven naar een solide kapitaalbasis die bijdraagt aan de doelstellingen van de organisatie en daarmee de strategie kan uitvoeren.

Voor Klaverblad is het managen van kapitaal één van de kernactiviteiten om zekerheid te verschaffen aan haar verzekerden, medewerkers, toezichthouders en leveranciers.

Deze ambitie vertaalt zich voor de twee entiteiten, die in scope van dit beleid zijn, naar de volgende doelstellingen:

- > De Coöperatie draagt zorg voor de continuïteit van de Groep en heeft de verplichting om eventuele kapitaaltekorten van Schade N.V. aan te vullen en de intentie om eventuele nieuwe activiteiten te financieren.
- > De entiteit Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. moet als zelfstandige onderneming in staat zijn tot een financieel gezonde bedrijfsvoering en voldoende kapitaal aanhouden om (nu en in de toekomst) te voldoen aan de verplichtingen, rekening houdend met realistische scenario's en mogelijke negatieve ontwikkelingen.

Om te borgen dat de Coöperatie de continuïteit van de Groep kan veiligstellen en tekorten bij Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. kan aanvullen, streeft de Coöperatie ernaar om altijd over voldoende kapitaal te beschikken. De Coöperatie kent geen dividenduitkering of andere kapitaaluitstroom. Daarnaast is de mogelijkheid tot het ophalen van kapitaal beperkt. Kapitaalveranderingen komen daarom voort uit waardeveranderingen van de onderliggende entiteiten en uit opbrengsten van de eigen beleggingsportefeuille.

Het kapitaalbeleid en het risicomanagementbeleid van Klaverblad zijn sterk aan elkaar gerelateerd, omdat kapitaal de buffer vormt voor het opvangen van de gevolgen van financiële risico's.

Klaverblad gebruikt de SCR-ratio, gebaseerd op de standaardformule van het Solvency II-raamwerk,

om de toereikendheid van het kapitaal te beoordelen en hierin zo nodig bij te sturen. Zowel het eigen vermogen als het vereiste vermogen fluctueren met de risico's van de beleggingsportefeuille, en de soort en volume van verzekeringsverplichtingen.

Om mogelijke schokken en volatiliteit op te vangen formuleerden wij beheersmaatregelen over wanneer bepaalde limieten geraakt worden volgens het interventieschema. De meting, rapportage en mogelijke bijsturing van de solvabiliteit is door ons geïntegreerd in de bedrijfsvoering. Afhankelijk van het niveau van de (verwachte) solvabiliteit treffen we (verscherpde) maatregelen. De beheersmaatregelen die bijdragen aan de noodzakelijk geachte solvabiliteit zijn toegelicht onder het hoofdstuk risicobeheersing. De solvabiliteitslimieten voor de Groep en Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. zijn hieronder weergegeven.

	Klaverblad groep		Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V.
	Bovengewenste doelstelling		Bovengewenste doelstelling
250%		220%	
	Binnen gewenste doelstelling		Binnen gewenste doelstelling
200%		140%	
	Binnen tolerantie van het eerste interventieniveau		Binnen tolerantie van het eerste interventieniveau
140%		125%	
	Binnen tolerantie van het tweede interventieniveau		Binnen tolerantie van het tweede interventieniveau
100%		100%	
	Onder wettelijk minimum		Onder wettelijk minimum

Solvabiliteit

Belangrijkste ontwikkelingen

De solvabiliteit is afgelopen boekjaar met 5%-punt gedaald. Het vereist kapitaal is gelijk gebleven, maar als gevolg van het negatief resultaat is het vermogen gedaald. De belangrijkste bewegingen afgelopen jaar zijn:

- > Het marktrisico is afgenomen ten opzichte van 2023. Hierbij zorgde de rentedaling voor een lagere SCR op het renterisico. Het aandelenrisico steeg door koersstijgingen van de aandelenportefeuille. Aan het einde van het boekjaar zijn aandelen verkocht waardoor jaareinde het aandelenrisico iets lager is dan vorig boekjaar.
- > Het verzekeringstechnische medische risico is toegenomen ten opzichte van 2023. Afgelopen boekjaar hebben assumptiewijzingen van de in- en revaliderings-, vervalkansen en de wijziging van de kostenparameters van de arbeidsongeschiktheidsverzekeringen het vereist kapitaal per saldo doen stijgen.

Aanwezig kapitaal

Het aanwezig vermogen bestaat uitsluitend uit Tier 1-vermogen.

	2024	2023
Own Funds	502.453	512.185

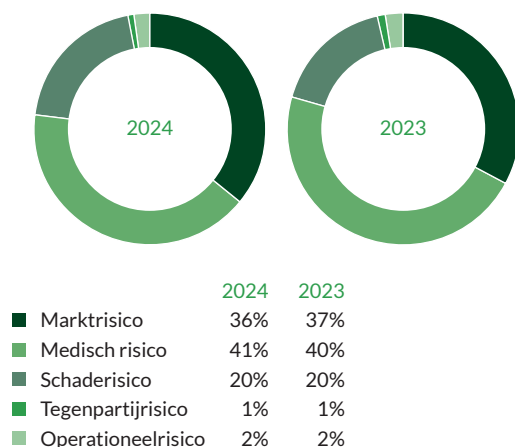
Vereist eigen vermogen

Het basis vereist vermogen (BSCR) en het vereist vermogen (SCR) worden vastgesteld met de standaardformule van de Solvency II-richtlijnen.

SCR Groep	2024	2023
Marktrisico	123.311	127.129
Medisch risico	141.040	136.856
Schaderisico	70.069	69.058
Tegenpartijrisico	3.836	3.743
Diversificatie SCR	-106.277	-105.451
Basis SCR (BSCR)	231.979	231.335
Fiscale compensatie	-50.836	-49.233
Operationeel risico	8.191	7.842
Vereiste solvabiliteit (SCR)	189.333	189.944

Verdeling naar SCR risicocategorie Klaverblad Verzekeringen

Solvabiliteit - SCR Groep

Verdeling naar SCR risicocategorie Klaverblad Verzekeringen

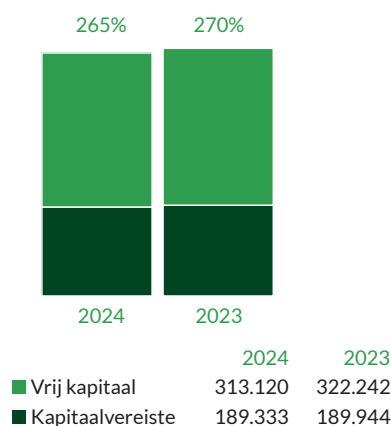
Verlies absorberend vermogen belastingen (LAC-DT)

Bij de vaststelling van de solvabiliteit mag rekening gehouden worden met fiscale compensatie (LAC-DT). Het vastgestelde LAC-DT percentage ultimo 2024 is 25,8% (2023: idem).

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio van de groep is in 2024 gedaald met 5%-punt. Het vereist kapitaal is gelijk gebleven bij een gedaald eigen vermogen. Toelichting op de SCR volgt in de navolgende paragrafen.

Solvabiliteit

Marktrisico

SCR Marktrisico	2024	2023
Renterisico	12.606	19.028
Aandelenrisico	100.365	103.915
Vastgoedrisico	11.157	11.181
Spreadrisico	10.041	8.558
Valutarisico	17.153	18.193
Concentratierisico	-	1.303
Diversificatie marktrisico	-28.011	-35.049

Marktrisico **123.311** **127.129**

Het marktrisico is redelijk stabiel gebleven ten opzichte van 2023. Binnen het marktrisico is vooral het renterisico gemuteerd. De daling van het renterisico is het gevolg van de gedaalde marktrente. Deze daling heeft weer een groot effect op de diversificatie van het marktrisico.

Verzekeringstechnisch risico

Medische verzekeringen

Het vereiste kapitaal voor medische verzekeringen is gestegen. In het boekjaar zijn de invaliderings-, vervalkansen en kostenparameters gewijzigd (zie schattingswijziging). Deze aanpassingen hebben geleid tot mutaties die in onderstaande tabel zichtbaar zijn.

SCR Medisch	2024	2023
Langlevenrisico (SLT)	917	863
Invaliditeit (SLT)	63.626	57.539
Royementrisico (SLT)	91.262	99.589
Kostenrisico (SLT)	28.627	21.102
Herzieningrisico (SLT)	22.183	19.775
Catastroferisico	2.310	2.108
Premierisico (NSLT)	6.257	5.181
Royementrisico (NSLT)	-	51
Diversificatie medisch	-74.142	-69.352
	141.040	136.856

Schadeverzekeringen

Het vereiste kapitaal voor schadeverzekeringen steeg. Dit komt voornamelijk door de stijging van het premie- en reserverisico. Het premie- en reserverisico nam vooral toe door groei van de verzekeringsportefeuille.

SCR Schade	2024	2023
Premie- en reserverisico	52.617	50.985
Royementrisico	3.598	2.637
Catastroferisico	34.816	35.472
Diversificatie schaderisico	-20.962	-20.036
	70.069	69.058

Operationeel risico

De hoogte van het vereiste kapitaal voor het operationeel risico steeg in 2024 iets ten opzichte van een jaar eerder. •

Zoetermeer, 10 april 2025

mr. A.D.C.P. van Herel

Algemeen directeur

J.H.M. van Irsen MSc MBA

Directeur Financiën en risicomanagement

drs. C.P.G. Réz

Directeur Commercie

Bericht van de raad van commissarissen

De raad van commissarissen van Klaverblad Verzekeringen heeft het genoegen u het jaarverslag over 2024 aan te bieden.

Algemeen

De bevindingen van de externe accountant, de daaruit voortvloeiende managementbrief en het accountantsverslag zijn door de raad van commissarissen besproken met de externe accountant en de directie. De raad van commissarissen nam kennis van het verslag van de directie over het boekjaar 2024. De raad adviseert de algemene ledenvergadering van Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. om de jaarrekening over 2024 ongewijzigd vast te stellen. De raad van commissarissen adviseert de algemene ledenvergadering om aan de directeuren decharge te verlenen voor het door hen in 2024 gevoerde bestuur en aan de commissarissen voor het door hen in 2024 uitgeoefende toezicht.

Algemene ontwikkelingen 2024

De raad is begin 2024 gestart met de werving van een nieuwe Algemeen directeur. En per 1 juni is Sharon van Herel gestart als Algemeen directeur bij Klaverblad Verzekeringen.

Per 1 september 2024 is de directie uitgebreid met Stijn Réz als directeur Commercie. Stijn zal met Klaverblad de komende jaren een ambitieuze commerciële strategie ontwikkelen en uitvoeren, waarbij gezonde groei, met oog voor duurzaamheid, de belangrijkste pijler is.

Gedurende het jaar is de krimp van de portefeuille omgebogen in groei, zowel in premie als in aantal verzekeringen. De groei is met name te danken aan de introductie van het nieuwe autotarief en indexaties. De groei is een belangrijke voorwaarde voor ons streven naar gezonde groei. Ondanks de ombuiging van krimp naar groei is de groeidoelstelling niet gehaald.

In 2024 heeft Klaverblad grote stappen gezet in de interne beheersing. Processen zijn op orde gebracht in lijn met de vereisten van de DORA-wetgeving en de richtlijnen van de DNB Good Practice Informatiebeveiliging.

De raad van commissarissen v.l.n.r.: Mw. drs. A.P. Mijer-Nienhuis, Mw. drs. J.M. Niessen, drs. H.J. Dijkers

In het eerste kwartaal is het besluit genomen om in te stappen in het volmachtkanaal. De provinciale markt consolideert en de volmachtmarkt groeit. Voor de verdere bouw aan een toekomstbestendig Klaverblad is aansluiting zoeken op deze ontwikkeling een logische en belangrijkste stap. In november is de eerste volmachtovereenkomst getekend waarmee Klaverblad officieel toe is getreden tot de volmachtmarkt.

Ondanks de grote inspanningen die de verschillende projecten vragen, is het goed om te zien dat de dienstverlening op peil is gebleven. Dit leidde tot een hoge Net Promotor Score (NPS) en een hoge tevredenheid van de met ons samenwerkende verzekeringsadviseurs.

De raad van commissarissen is content dat met de vernieuwing van de directie de voortgang van de op de lange termijn gerichte ontwikkelingen en werkzaamheden binnen Klaverblad een verdere versnelling en verscherping mogelijk maken. Daarnaast is de raad onder de indruk dat de Klaverbladmedewerkers gedurende dit intensieve jaar de dienstverlening naar de klanten op het hoge niveau hebben vastgehouden.

De raad van commissarissen blikte desondanks met een gemengd gevoel terug op het (financiële) jaar 2024. De resultaten blijven achter op de doelstellingen. De groei van de portefeuille lag achter op de gestelde doelstellingen. Belangrijke positieve ontwikkeling is dat de schadeverzekeringen weer winstgevend zijn. Dit mede als gevolg van het uitblijven van grote schades of extra reserveringen op oude jaren. Als gevolg van tegenvallers in de AOV-portefeuille leidde Klaverblad een verlies van € 8 miljoen. De solvabiliteitspositie voldoet ruim aan de externe en interne eisen.

Klaverblad is in een belangrijke fase van haar ontwikkeling naar een toekomstbestendige verzekeraar. Er worden grote stappen gemaakt in de beheersing van de bedrijfsvoering en de hervorming van het IT-landschap. Ook de toetreding tot de volmachtmarkt draagt bij aan de toekomstbestendigheid.

Samenstelling raad van commissarissen

De raad van commissarissen bestond in 2024 uit:
Mw. drs. A.P. Mijer-Nienhuis AAG RBA
Mw. drs. J.M. Niessen
drs. H.J. Dikkers

De raad onderschrijft het belang van diversiteit in de directie en de raad van commissarissen, waar- onder een - zo mogelijk - evenwichtige verdeling tussen mannen en vrouwen binnen deze organen. De raad bestaat in de huidige samenstelling uit twee dames en één heer en voldoet daarmee ruim aan de wet 'Evenwichtiger verhouding vrouwen en mannen in het bestuur en de raad van commissarissen'.

Na het aftreden eind 2023 van de heer Bakker als voorzitter van de raad van commissarissen om op interim basis de rol van bestuurder en voorzitter van de directie te vervullen bestond de raad uit drie personen. De raad heeft besloten de raad weer uit te breiden naar vier personen en heeft voor de invulling van deze vacature de procedure gevolgd. De kandidaat wordt tijdens de jaarvergadering voorgedragen voor benoeming voor een periode van vier jaar.

Vergaderingen

Gedurende het verslagjaar waren er vier reguliere vergaderingen van de raad van commissarissen, waarbij

telkens een deel van de vergadering buiten aanwezigheid van de directie plaatsvond. In dit deel werd door de raad onder andere gesproken over de gang van zaken, de organisatie van Klaverblad, de invulling van de vacature van Algemeen directeur en uitbreiding van de directie met een directeur Commercie, het eigen functioneren en het functioneren van de directie.

Tijdens de reguliere vergaderingen is veelvuldig en constructief gesproken over strategische hoofdlijnen. Onder andere over de toekomstbestendigheid van Klaverblad, de daarvoor noodzakelijke aanpassingen in de bedrijfsvoering, zoals de noodzaak voor kostenbeheersing, de achterstand in de groeidoelestellingen, het toetreden tot het volmachtkanaal, het versterken van interne beheersing en Informatiebeveiliging, DORA, CSRD, de veranderingen in de bedrijfscultuur, het leiderschapsprogramma en de noodzakelijke veranderingen in het IT-landschap. Daarnaast kwamen ook gebruikelijke onderwerpen aan de orde. Onder andere de marktontwikkelingen, de brancheresultaten en bedrijfslasten, ontwikkelingen op het gebied van HR, de ORSA, het kapitaalbeleid, het bedrijfsplan, de ontwikkelingen rondom AOV en de FMA. Verder sprak de raad, zowel in als buiten aanwezigheid van de directie, met de externe accountant over zijn rapportage en met de sleutelfunctiehouders.

In april 2024 vond de jaarvergadering plaats, in aanwezigheid van de externe accountant. Hierbij kwamen het accountantsverslag, de jaarverslagen van Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. en Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. en het actuarieel jaarrapport aan de orde. Aansluitend

Aanwezigheid commissarissen vergaderingen

Vergaderingen	Raad van commissarissen	Auditcommissie	Renummeratiecommissie
Mevrouw Mijer-Nienhuis	7/7	4/4	2/2
Mevrouw Niessen	7/7	4/4	2/2
De heer Dikkers	7/7	4/4	-

“Wij hebben er vertrouwen in dat de huidige directie een belangrijke stap kan zetten in het verder concretiseren en executeren van de strategie.”

Annemarie Mijer-Nienhuis

aan de jaarvergadering vond de Algemene ledenvergadering plaats. Hierin werden de jaarstukken door de algemene ledenvergadering vastgesteld.

Naast de reguliere vergaderingen en de jaarvergadering vonden er ook twee strategiesessies plaats met de raad van commissarissen en de directie. Hierin wisselde de raad van commissarissen en directie van gedachten over de strategische ontwikkelingen en de activiteiten die, in het kader daarvan, door de verschillende bedrijfsonderdelen worden uitgevoerd. Ook is tijdens de strategiesessies gesproken over de stand van zaken van IT, de interne beheersing en de doelstellingen/begroting voor 2025.

In verschillende vergaderingen zijn ook onderwerpen besproken die in relatie met toezichthouders aan de orde zijn. Zo is er aandacht besteed aan het programma AO/IC Informatiebeveiliging / DORA in het kader van interne beheersing, AOV in combinatie met de FMA en de vernieuwing van de verzekeringsadministratie.

Naast de formele overleggen zijn er regelmatig individuele (en informele) contacten tussen commissarissen en directeuren over de ontwikkelingen binnen en buiten de organisatie.

Auditcommissie

De auditcommissie bereidt eventuele besluitvorming van de raad voor en adviseert de raad van commissarissen over de financiële verslaggeving door Klaverblad, risicomanagement, compliance, actuariael, audit en informatiebeveiliging.

De auditcommissie bestond in 2024 uit de voltallige raad van commissarissen. In 2024 vonden er vier vergaderingen van de auditcommissie plaats. Bij de vergaderingen waren ook de Algemeen directeur, directeur Financiën en risicomanagement, directeur Commercie (na aantreding in september), de sleutelfunctiehouders (actuarieel/risk, compliance en interne audit), de CISO en de externe accountant aanwezig. Tijdens de vergadering van de auditcommissie is gesproken over de financiële cijfers, risicomanagement, de rapportages van de sleutelfuncties Compliance, Risicomanagement, Actuarieel en Interne audit en van Informatiebeveiliging.

Remuneratie- en benoemingscommissie

De remuneratie- en benoemingscommissie bereidt eventuele besluitvorming van de raad voor en adviseert de raad over het beloningsbeleid, selectie en benoeming van directeuren en commissarissen. Daarnaast evalueren zij het functioneren van de directie en de raad.

In 2024 vergaderde de remuneratie- en benoemingscommissie twee keer. Tijdens de vergaderingen is gesproken over het beloningsbeleid, de zelfevaluatie van de raad van commissarissen, het functioneren van de directie, de opvolging van de vacature van de Algemeen directeur, de invulling van de vacature binnen de raad en het PE-programma. Ook heeft de commissie gesprekken gevoerd met de directieleden in het kader van het jaarlijkse evaluatieproces. De remuneratiecommissie bestond in 2024 uit mevrouw Niessen (voorzitter) en mevrouw Mijer-Nienhuis.

Zelfevaluatie

In 2024 heeft de raad zijn eigen functioneren geëvalueerd en de uitkomst hiervan besproken met de directie.

Permanente educatie

De raad van commissarissen volgt een programma van permanente educatie dat jaarlijks opnieuw wordt vastgesteld. In 2024 volgden een aantal commissarissen hiervoor module(s) van het PE-programma Deskundigheidsbevordering van Nyenrode. Daarnaast vonden er in huis kennissessies plaats die gegeven werden door hiervoor uitgenodigde specialisten en deskundigen.

Overleg met de ondernemingsraad

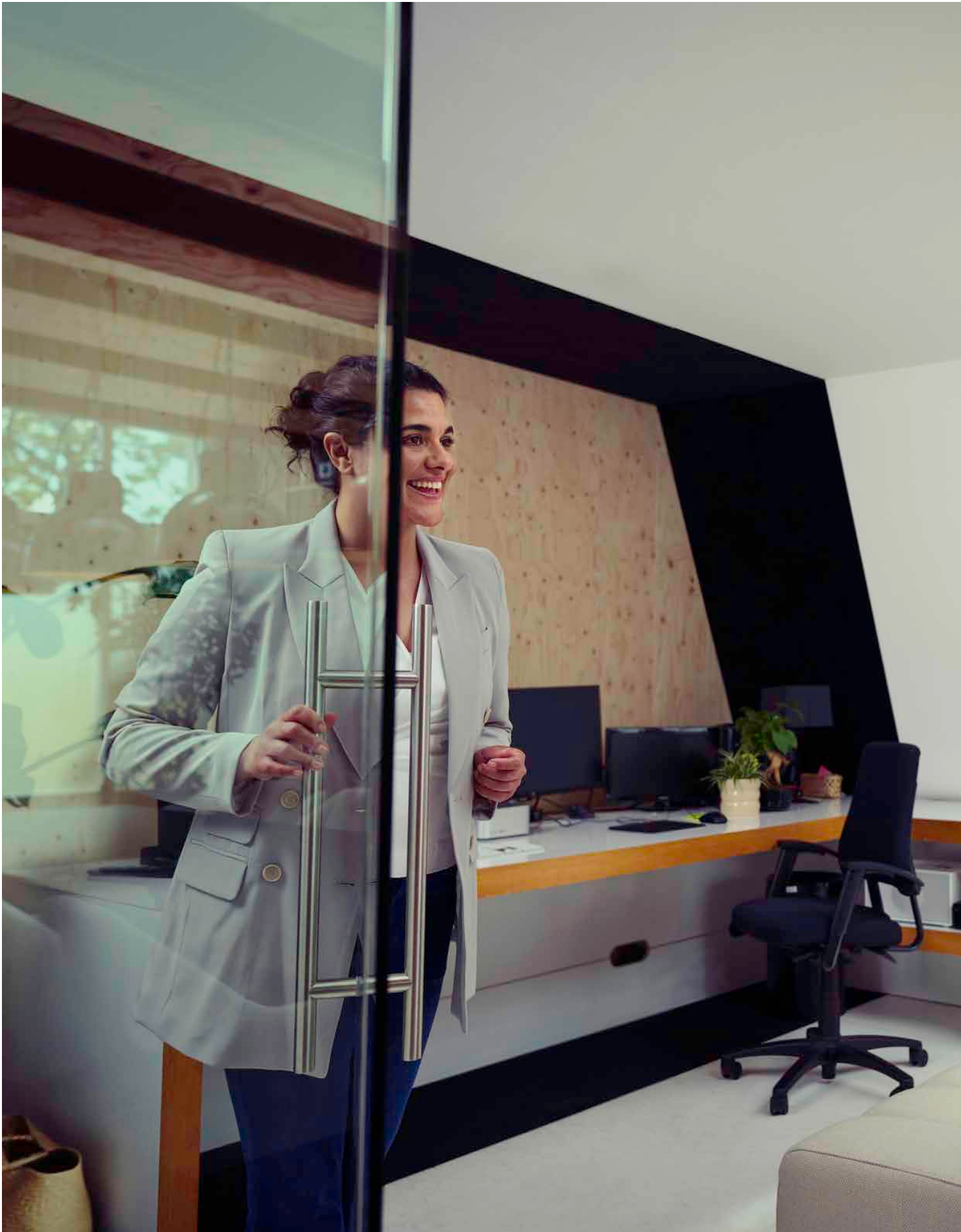
Mevrouw Niessen woonde in 2024 twee artikel 24 vergaderingen bij. Tijdens deze vergaderingen is stilgestaan bij belangrijke thema's voor de ondernemingsraad, zoals de vernieuwing van het administratiesysteem, de cultuur en de financiële ontwikkelingen van Klaverblad.

Tot slot

De raad bedankt alle medewerkers en het managementteam voor hun grote inzet in 2024. Naast alle grote projecten die draaien werkt iedereen hard aan onze missie om mensen te helpen en aan het realiseren van onze doelen die cruciaal zijn voor onze financiële gezondheid en zelfstandigheid op de lange termijn. De raad is trots op de hoge dienstverlening die Klaverblad blijft bieden en wenst de medewerkers en het managementteam alle succes in 2025. •

Zoetermeer, 10 april 2025

Namens de raad van commissarissen
Mw. A.P. Mijer-Nienhuis, voorzitter

Geconsolideerde jaarrekening 2024

Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A.

Activa

Bedragen in duizenden euro's

	31-12-2024	31-12-2023
Immateriële vaste activa ¹		
Software	1.695	2.076
Beleggingen ²		
Terreinen en gebouwen		
> voor eigen gebruik	6.473	8.777
> overige terreinen en gebouwen	38.156	35.948
Overige financiële beleggingen		
> aandelen en participaties in beleggingsfondsen	481.714	469.852
> obligaties	213.929	203.022
> vorderingen uit hypothecaire leningen	829	1.102
> vorderingen uit andere leningen	13.725	9.350
	754.826	728.051
Vorderingen ³		
Vorderingen uit directe verzekering		
> verzekeringnemers	1.434	1.415
> verzekeringsadviseurs	3.835	3.860
Overige vorderingen	5.762	2.083
	11.031	7.358
Overige activa ⁴		
Materiële vaste activa	1.305	219
Liquide middelen	12.322	13.538
	13.627	13.757
Totaal activa	781.179	751.242

* de vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting.

Passiva

Bedragen in duizenden euro's

	31-12-2024	31-12-2023
Groepsvermogen ⁵		
Wettelijke reserve	1.695	2.076
Herwaarderingsreserve	8.383	7.252
Overige reserves	487.278	496.342
	<u>497.356</u>	<u>505.670</u>
Technische voorzieningen ⁶		
Voor niet-verdiende premies en lopende risico's	-130.050	-161.493
Voor te betalen schaden/uitkeringen		
> bruto	354.659	338.882
> herverzekeringsdeel	3.932	2.989
	<u>350.727</u>	<u>335.893</u>
	220.677	174.400
Overige voorzieningen ⁷		
> voor belastingen	34.417	41.710
> voor vitaliteitsverlofregeling	233	173
> voor regeling vervroegde uittreding (RVU)	302	547
	<u>34.952</u>	<u>42.430</u>
Schulden ⁸		
Schulden uit directe verzekering	16.081	15.045
Schulden uit herverzekering	848	737
Overige schulden	11.265	12.960
	<u>28.194</u>	<u>28.742</u>
Totaal passiva	781.179	751.242

Technische rekening schadeverzekering

Bedragen in duizenden euro's

	2024	2023
Verdiende premies eigen rekening ^{9.1}		
Brutopremies	253.336	241.242
Uitgaande herverzekeringspremies	5.669	4.857
	247.667	236.385
Wijzigingen technische voorzieningen niet-verdiende premies en lopende risico's	-31.443	-42.188
	216.224	194.197
Toegerekende opbrengst uit beleggingen ^{9.2 en 14}	3.309	23.270
Schaden eigen rekening		
Schaden		
> bruto ^{9.3}	146.562	129.631
> aandeel herverzekeraars ^{9.4}	16	920
	146.546	128.711
Wijziging voorziening voor te betalen schade		
> bruto ^{9.5}	15.777	72.833
> aandeel herverzekeraars ^{9.6}	943	-601
	161.380	202.145
Bedrijfskosten ^{9.7 en 10}	75.119	72.185
Resultaat technische rekening schadeverzekering	-16.966	-56.863

* de vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting.

Jaarverslag 2024 - Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A.

Niet-technische rekening

Bedragen in duizenden euro's

	2024	2023
Resultaat technische rekening schadeverzekering	-16.966	-56.863
Opbrengst uit beleggingen ¹¹	20.348	16.475
Niet-gerealiseerde winst op beleggingen ¹²	15.987	52.684
	19.369	12.296
Beleggingslasten ¹³	1.077	817
Niet-gerealiseerd verlies op beleggingen ¹²	5.191	1.493
Toegerekende opbrengst uit beleggingen overgeboekt naar technische rekening schadeverzekering ¹⁵	3.309	23.270
Andere lasten ¹⁵	20.972	19.764
Resultaat voor belastingen	-11.180	-33.048
Belastingen ¹⁶	-2.866	-8.270
Resultaat na belastingen	-8.314	-24.778

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Bedragen in duizenden euro's

	2024	2023
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat na belastingen	-8.314	-24.778
> afschrijving materiële vaste activa	205	260
> amortisatie en aangroei obligaties	-580	45
> niet-gerealiseerde resultaten op beleggingen	-10.316	-50.748
	-10.691	-50.443
	-19.005	-75.221
Mutatie technische voorzieningen	46.277	115.622
Mutatie voorziening voor belastingen	-7.293	-14.579
Mutatie overige voorzieningen	-185	-22
Mutatie voorzieningen	38.799	101.021
Toename (afname) vorderingen	-3.673	2.603
Toename lopende rente	-41	-814
Mutatie schulden	-548	4.028
Mutatie werkkapitaal	-4.262	5.817
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	15.532	31.617
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten		
Investerings- en materiële vaste activa	-2.988	-1.480
Aankopen in beleggingen	-153.017	-173.173
Desinvesteringen in immateriële en materiële vaste activa	2.078	1.619
Aflossingen en verkopen in beleggingen	137.179	145.155
Totaal kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	-16.748	-27.879
Mutatie liquide middelen	-1.216	3.738
Liquide middelen		
Stand per 31 december	12.332	13.538
Stand per 1 januari	13.538	9.800
Mutatie liquide middelen	-1.216	3.738

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 2024

Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Algemene toelichting

Algemeen

Deze jaarrekening is op 10 april 2025 vastgesteld door de algemene vergadering en door de directie vervolgens vrijgegeven voor publicatie.

De in de jaarrekening genoemde bedragen luiden in duizenden euro's, tenzij anders vermeld. Bij een aantal posten in de balans en resultatenrekening staat een genummerde verwijzing naar de overeenkomstig genummerde toelichtingen elders in de jaarrekening. De in de teksten opgenomen bedragen luiden in afgeronde hele euro's.

Grondslagen voor de consolidatie

In de consolidatie zijn betrokken de jaarrekeningen van Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. (KvK-nummer 27016035) als houdstermaatschappij en haar 100% deelnemingen te weten:

- > Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. (KvK-nummer 27026608)
- > Klaverblad Exploitatie Bedrijf B.V. (KvK-nummer 27257708)
- > Klaverblad Assurantiën B.V. (KvK-nummer 27257951)

Alle ondernemingen zijn gevestigd aan de Afrikaweg 2, 2713 AW Zoetermeer.

De financiële gegevens van Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening zodat, gebruikmakend van artikel 2:402 BW, is volstaan met een verkorte winst- en verliesrekening in de enkelvoudige

jaarrekening. De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW.

Continuïteitsbeginsel

De jaarrekening is opgesteld in de veronderstelling dat de continuïteit van Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. gewaarborgd is en Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. haar bedrijf in de afzienbare toekomst zal voortzetten.

Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht

Het geconsolideerde kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit operationele activiteiten en kasstromen uit investerings- en beleggingsactiviteiten. Ontvangen dividend, rente en huren zijn opgenomen onder kasstroom uit operationele activiteiten.

Kasstromen luidend in vreemde valuta worden omgerekend naar de functionele valuta door middel van de valutakoers op de dag dat de kasstroom plaatsvindt.

Gebruik van schattingen en veronderstellingen

Voor de opstelling van de jaarrekening is het nodig dat Klaverblad oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van

schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in de toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De belangrijkste schattingen hebben betrekking op:

- > waardering van verplichtingen in verband met verzekeringscontracten;
- > schattingen bij de opname van de overige voorzieningen;
- > actuele waarde van minder liquide en niet-beursgenoteerde beleggingen.

Belangrijkste schattingen en veronderstellingen zijn toegelicht in het hoofdstuk grondslagen voor waardering van activa en passiva bij de betreffende post.

Presentatiewijziging

Met ingang van dit boekjaar presenteren wij de te vorderen buitenlandse dividendbelasting afzonderlijk in de toelichting op de balans, waar dit voorheen was gesaldeerd met de post vennootschapsbelasting. Door de vordering buitenlandse dividendbelasting afzonderlijk te presenteren geven wij beter inzicht in de samenstelling van de kortlopende vorderingen en schulden. Omwille van de vergelijkbaarheid zijn de vergelijkende cijfers overeenkomstig aangepast, dit heeft geleid tot een toename van het balanstotaal.

Schattingswijziging

Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen

Klaverblad gebruikt voor de arbeidsongeschiktheidsverzekeringen kostendrijvers voor de bepaling van de beste schatting van de kostenvoorzieningen, die zowel onderdeel zijn van de premievoorziening als de voorziening voor te betalen schade. Op basis van nieuwe informatie en daaruit volgende gewijzigde inzichten is de vaststelling en toepassing van de kostendrijvers aangepast. Met deze aanpassing is de omvang van de technische voorziening

een betere schatting van de benodigde kosten opgenomen. Klaverblad past deze wijziging toe per 31 december 2024. De impact van deze wijziging bedraagt een € 27 miljoen hogere technische voorziening en € 20 miljoen lager eigen vermogen. De impact is relatief groot vanwege de toepassing van een contractgrens tot eindleeftijd. Het effect van de aanpassing is voor toekomstige jaren niet in te schatten.

Grondslagen voor waardering balansposten en resultaatbepaling

Algemeen

De waardering van de activa en passiva geschiedt, voor zover niet afzonderlijk toegelicht, tegen actuele waarde. Waar dit afwijkt, zal dit specifiek worden toegelicht. In de balans en winst- en verliesrekening zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting. Ook de in dit hoofdstuk tussen haakjes vermelde nummers verwijzen naar de corresponderende onderdelen in de toelichting.

Vreemde valuta

Omrekening van activa in vreemde valuta vindt plaats tegen de koersen per balansdatum. Valutakoersverschillen worden verantwoord in de resultatenrekening. Overige valutakoersverschillen komen in de resultatenrekening tot uitdrukking door transacties te verwerken tegen de koers op transactiedatum.

Saldering van activa en passiva

Financiële activa en verplichtingen worden in de balans gesaldeerd indien Klaverblad Verzekeringen een wettelijk afdwingbaar recht daartoe heeft en tevens de intentie heeft om vordering en verplichting op een netto basis of na verrekening op hetzelfde moment af te wikkelen.

Immateriële vaste activa¹

Software

Uitgaven in verband met de ontwikkeling van software die intern wordt gebruikt en toekomstige economische voordelen genereert worden opgenomen als immateriële vaste activa en afgeschreven over de geschatte gebruiksduur.

Onder de software is opgenomen de personeelskosten voor ontwikkelen en implementatie van een nieuwe verzekeringsadministratie. De immateriële activa wordt gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Afschrijving van software wordt op lineaire basis berekend, afhankelijk van de geschatte gebruiksduur, vanaf de datum waarop ze in gebruik zijn genomen. De geschatte gebruiksduur voor software is tien jaar. Met restwaarde is geen rekening gehouden.

Beleggingen²

Terreinen en gebouwen^{2.1}

De terreinen en gebouwen zijn gewaardeerd tegen actuele waarde. De landerijen zijn gewaardeerd op de getaxeerde verkoopwaarde bij onderhandse verkoop in verpachte staat. De gebouwen voor eigen gebruik en de overige gebouwen zijn gewaardeerd op de getaxeerde onderhandse verkoopwaarde onder voortzetting van de lopende huurovereenkomst. Investerings- en verbouwingen worden geactiveerd.

Als gebouwen deels voor eigen gebruik en deels als belegging worden aangehouden, dan vindt splitsing van de waarde plaats op basis van de verhouding van het werkelijke gebruik ten opzichte van de totaal verhuurbare vloeroppervlakte.

De waarde van de onroerende zaken wordt bepaald door kapitalisatie van de huurwaarde. De huurwaarden worden bepaald door vergelijking van aanbod en/of gerealiseerde transacties met soortgelijke objecten, onder meer rekening houdend met marktomstandigheden, economische omstandigheden, locatie en kwaliteit van het object. Hierbij is rekening gehouden met leegstand, verhuurkosten, kosten van instandhouding, aanpassing of renovatie, overdrachtsbelasting en notariskosten.

Gerealiseerde en niet-gerealiseerde waardeverschillen komen volledig ten gunste of ten laste van het resultaat van het boekjaar. De gerealiseerde waardeverschillen worden bepaald door de verkoopopbrengst te verminderen met de marktwaarde bij aanvang van het boekjaar.

Aandelen en participaties in beleggingsfondsen ^{2.2.1}

De aandelen zijn gewaardeerd op marktwaarde. Voor aandelen is de marktwaarde gebaseerd op de beurswaarde per balansdatum.

Het bedrijfsobligatiefonds wordt gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde van het fonds geschiedt op de Net Asset Value. Dit is een optelsom van de beurswaarde van alle beleggingen in de beleggingsportfolio van het beleggingsfonds.

De waardering van het hypotheekfonds geschiedt op marktwaarde, welke wordt bepaald op basis van de Net Asset Value. De waarde van de hypotheekleningen in het fonds wordt bepaald door de toekomstige contractuele kasstromen contant te maken, waarbij rekening wordt gehouden met vervroegde aflossingen. In de waardering wordt apart betrokken de waarde van de offerte, de boetevrije aflossing en de verhuisoptionaliteit.

Het mkb-leningenfonds wordt bij eerste waardering verantwoord tegen aankoopwaarde. Bij de vervolgwaardering wordt het gewaardeerd tegen reële waarde.

Overige beleggingsfondsen waarin wordt deelgenomen bestaan uit venture capital. De reële waarde hiervan wordt bepaald op basis van waarderingstechnieken waarbij gebruik gemaakt wordt van objectieve actuele marktdata.

Gerealiseerde en niet-gerealiseerde waardeverschillen (inclusief resultaten op vreemde valuta) komen volledig ten gunste of ten laste van het resultaat van het boekjaar. De gerealiseerde waardeverschillen worden bepaald door de verkoopopbrengst te verminderen met de marktwaarde bij aanvang van het boekjaar.

Obligaties ^{2.2.2}

De obligaties zijn gewaardeerd op marktwaarde inclusief eventueel lopende interest. Voor obligaties is de marktwaarde gebaseerd op de beurswaarde per balansdatum. De in het verslagjaar gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten zijn in de resultatenrekening verwerkt.

Vorderingen uit hypothecaire leningen ^{2.2.3}

Vorderingen uit hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De actuele waarde wordt vastgesteld door te ontvangen rente en aflossingen contant te maken tegen de actuele rentevoet en rekening te houden met een kans op vervroegde aflossing. De in het verslagjaar gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten zijn in de resultatenrekening verwerkt.

Vorderingen uit andere leningen ^{2.2.4}

Vorderingen uit andere leningen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De actuele waarde wordt vastgesteld door te ontvangen rente en aflossingen contant te maken tegen de actuele

rentevoet en rekening te houden met een kans op vervroegde aflossing. De marktwaarde van onderhandse leningen is gebaseerd op discontering van kasstromen tegen een overheidsgerelateerde rentecurve. De in het verslagjaar gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten zijn in de resultatenrekening verwerkt.

Vorderingen ³

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, waar nodig onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid. De inschatting voor oninbaarheid wordt bepaald op basis van de ingeschatte kredietwaardigheid per individuele vordering.

Overige activa ⁴

Materiële vaste activa ^{4.1}

Onder de materiële vaste activa zijn opgenomen de aanschaffingen van informatie verwerkende apparatuur, kantoormachines, -inventaris en -interieur en telecommunicatieapparatuur. De waardering geschiedt tegen aanschaffingskosten onder aftrek van afschrijving. De afschrijving geschiedt lineair in vijf jaar. Met restwaarde is geen rekening gehouden.

Liquide middelen ^{4.2}

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Groepsvermogen ⁵

Wettelijke reserve

Voor het nog niet afgeschreven deel van de ontwikkelde software wordt een wettelijke reserve gevormd ten laste van de overige reserves.

Herwaarderingsreserve

Voor ongerealiseerde positieve waardeveranderingen van op marktwaarde gewaardeerde beleggingen, waarvan de ongerealiseerde resultaten in de winst- en verliesrekening worden verwerkt wordt een herwaarderingsreserve gevormd. De herwaarderingsreserve wordt gevormd uit de overige reserves. In dat geval worden balans en winst- en verliesrekening volledig opgesteld op basis van actuele waarden.

Voor een nadere toelichting op het groepsvermogen wordt verwezen naar het eigen vermogen in de enkelvoudige balans van Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A.

Technische voorzieningen ⁶

Algemeen

De technische voorzieningen bestaan uit de beste schatting en de risicomarge. De beste schatting wordt berekend door de verwachte toekomstige baten en lasten contant te maken op basis van een rentetermijnstructuur met toepassing van de UFR en volatiliteitsaanpassing (Solvency II curve - UFR (3,30%) (2023: 3,45%)). De toekomstige baten en lasten worden bepaald naar de aard van de technische voorziening en is hierna per technische voorziening beschreven. De discontering vindt alleen voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen.

De risicomarge zorgt ervoor dat de waarde van de technische voorziening gelijk is aan de marktwaarde. De risicomarge is berekend volgens methode 1 van de Richtsnoer 62 zoals vastgelegd in Richtsnoeren voor de waardering van technische voorzieningen. De risicomarge wordt op totaal-niveau vastgesteld en vervolgens gealloceerd naar de verschillende homogene risicogroepen.

Bij de berekening van de risicomarge wordt rekening gehouden met de verzekeringstechnische schokscenario's zoals deze onder de Solvency II regelgeving worden onderkend. Deze schokscenario's resulteren in risicokapitalen die vervolgens worden geprojecteerd met behulp van risicodrijvers. Voor deze toekomstige risicokapitalen worden de kapitaalkosten bepaald met een kapitaalkostenpercentage van 6% (CoC). Om te komen tot de waarde van de risicomarge worden deze daarna contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur (Solvency II curve) met toepassing van de ultimate forward rate (UFR) zonder volatiliteitsaanpassing.

Voor niet-verdiende premies en lopende risico's ^{6.1}

Schadeverzekeringen

De voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's voor schadeverzekeringen heeft een kortlopend karakter en betreft de in het boekjaar in rekening gebrachte premies inzake risico's die op het daarop volgende boekjaar betrekking hebben. De beste schatting per branche wordt berekend door het niet-verdiende deel van de premie te vermenigvuldigen met de schaderatio plus de verwachte te ontvangen premies vermindert met de verwachte kosten.

Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen

De voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen heeft een overwegend langlopend karakter en is de beste schatting van de waarde van de uitgaande en inkomende kasstromen van het polisbestand. Deze kasstromen worden geschat op basis van actuele parameters en contractgrensindelingen en worden contant gemaakt met de rentetermijnstructuur met toepassing van UFR en

volatiliteitsaanpassing. De gebruikte parameters betreffen de in- en revalideringskansen (hierna invaliditeitskansen), de sterftekansen, kosten en vervalkansen. De invaliditeits- en de vervalkansen zijn gebaseerd op de waarnemingen in de AOV-portefeuille (2023: idem). Voor de schatting van de invaliditeitskansen wordt daarnaast gebruik gemaakt van de ervaringscijfers uit studies van de verzekeringsbedrijfstak. Klaverblad Verzekeringen hanteert ultimo 2024 hiervoor de kansen van het kansensysteem AOV2009 (2023: idem). Voor de kosten wordt gebruikgemaakt van het kostenniveau uit de (meerjaren)begroting (2023: idem).

Voor te betalen schaden/uitkeringen ^{6.2}

Schadeverzekeringen

De voorziening voor de te betalen schaden is vastgesteld voor de per balansdatum gemelde maar nog niet afgewikkelde schaden. Tevens is rekening gehouden met de reeds plaatsgevonden maar nog niet aangemelde schaden. De kasstroomprognoses voor de berekening van de voorziening voor te betalen schaden omvatten uitkeringen en kosten die met deze gebeurtenissen samenhangen.

De beste schatting voor te betalen schaden gebeurt deels door hantering van gemiddelde bedragen per schade en is deels post voor post bepaald. De schadevoorzieningen worden vastgesteld op basis van feiten die op het moment van vaststelling bekend zijn. De schadevoorzieningen worden voortdurend bijgesteld als onderdeel van een continu proces, op basis van feitelijk schadeverloop, afgewikkelde claims en nieuw gemelde schaden. Door middel van de staartfactor wordt een weging toegepast voor grote schades uit voorgaande jaren.

Voor de beste schatting van de te verwachten kosten voor behandeling van schaden wordt gebruik gemaakt van het verwachte kostenniveau volgens de (meerjaren)begroting (2023: idem). De voorziening voor lopende schadegevallen met een lange uitloop is bepaald met behulp van uitloopdriehoeken. Voor lopende schadegevallen met een korte uitloop is de voorziening berekend als een percentage van de schadevoorziening.

Voor toekomstige bedrijfskosten wordt uitgegaan van de verwachte bedrijfskosten volgens de (meerjaren)begroting (2023: idem). De toerekening van de bedrijfskosten naar schadejaren geschiedt op basis van het verwachte aantal schadehandelingen per schadejaar, waarbij per schadejaar een wegingsfactor is toegekend.

Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen

De beste schatting voor te betalen uitkeringen van arbeidsongeschiktheidsverzekeringen bevat de waarde van de kasstromen van schades op basis van actuele parameters en contractgrenzen tot eindleeftijd. Deze kasstromen worden geschat op basis van actuele parameters en worden contant gemaakt met de rentetermijnstructuur met toepassing van UFR en volatiliteitsaanpassing. De belangrijkste parameters betreffen de revalideringskansen, de sterftetekansen en kosten. Nadere duiding van de parameters is eerder benoemd onder voorziening voor niet-verdiende premie en lopende risico's.

Aandeel herverzekeraar in technische voorzieningen

De technische voorzieningen herverzekering voor schaden is een beste schatting aan de hand van normen die worden afgeleid van de herverzekeringscontracten die voor de betreffende branches gelden.

Overige voorzieningen ⁷

Voorziening voor vitaliteitsverlofregeling ^{7.2}

Volgens de cao voor de verzekeringsbranche heeft elke werknemer die zeven jaar of langer in dienst is onder bepaalde voorwaarden recht op twee maanden vitaliteitsverlof. Gedurende deze twee maanden ontvangt de werknemer respectievelijk 70% en 40% van zijn brutosalaris inclusief sociale premies. Klaverblad heeft een voorziening opgenomen waarbij rekening is gehouden met de kans dat werknemers gebruik maken van de regeling. De voorziening betreft de nominale waarde van de in de toekomst uit te keren bedragen. Het percentage van de werknemers dat gebruik maakt van de regeling is ingeschat op 12,5%.

Voorziening regeling vervroegde uittreding (RVU) ^{7.3}

Werknemers mogen drie jaar voor hun AOW-gerechtigde leeftijd onder voorwaarden, op grond van een tijdelijke aanpassing in de Wet op de loonbelasting, met ingang van 1 januari 2021 eerder stoppen met werken, zonder dat dit fiscaal als een RVU belast wordt. De regeling is een uitvloeisel van het pensioenakkoord van 2019. Klaverblad heeft een voorziening opgenomen waarbij rekening is gehouden met de voorwaarden om gebruik te mogen maken van de regeling en de kans dat werknemers gebruik maken van de regeling. De voorziening betreft de nominale waarde van de in de toekomst uit te keren bedragen. Het percentage van de werknemers dat gebruik maakt van de regeling is ingeschat op 33% op basis van huidige ervaringscijfers.

Schulden ⁸

De schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vennootschapsbelasting ^{3,7,16}

De over het boekjaar verschuldigde of terug te vorderen vennootschapsbelasting is gebaseerd op de belastbare winst over het boekjaar, na eventuele correcties voor voorgaande jaren.

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen zijn opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waardering van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en in deze jaarrekeningen gevolgde waarderingsgrondslagen anderzijds. De berekening van de latente belastingvorderingen en -verplichtingen geschiedt tegen de op het einde van het verslagjaar geldende belastingtarieven of tegen de in komende jaren geldende tarieven, voor zover reeds bij wet vastgesteld.

Latente belastingvorderingen worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn waartegen de tijdelijke verschillen kunnen worden afgezet. De latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd wanneer een wettelijk afdwingbaar recht tot verrekening van directe belastingvorderingen met directe belasting-schulden bestaat en de latente belastingposten betrekking hebben op dezelfde fiscale autoriteit.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de in rekening gebrachte premies en overige baten en de betaalde schaden en uitkeringen en andere lasten over het jaar, rekening houdend met lopende herverzekeringsovereenkomsten. De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden verantwoord zodra zij voorzienbaar zijn.

Verdiende premies eigen rekening ^{9.1}

Brutopremies

Het bruto premie-inkomen bestaat uit de premies die door de polishouders zijn verschuldigd aan Klaverblad Verzekeringen voor afgesloten verzekeringscontracten onder aftrek van verleende kortingen.

Herverzekeringspremies

De herverzekeringspremies omvatten de premies van herverzekeringscontracten. Deze worden naar evenredigheid van de looptijd van het contract als last opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Wijziging technische voorzieningen niet-verdiende premies en lopende risico's

De premie voor schadeverzekeringen wordt als opbrengst opgenomen gedurende de looptijd van het contract naar evenredigheid van de verstreken verzekeringstermijn rekening houdend met de schadejaarratio. De wijziging in de technische

voorzieningen voor niet-verdiende premies en lopende risico's wordt tevens onder het premie-inkomen verantwoord.

Schaden eigen rekening ^{9.3, 9.4, 9.5, 9.6}

De schaden eigen rekening betreft de in het boekjaar gemelde en uitgekeerde schade. Voor de wijziging van de technische voorziening verwijzen wij naar de grondslagen voor waardering van balansposten en resultaatbepaling.

Toegerekend resultaat op beleggingen ^{11, 12, 13, 14}

Onder opbrengsten uit beleggingen worden begrepen:

- > huuropbrengsten uit beleggingen in terreinen en gebouwen;
- > interest op beleggingen in vastrentende waarden;
- > dividenden uit beleggingen in aandelen;
- > amortisatie van agio/disagio op vastrentende beleggingen;
- > gerealiseerde resultaten bij verkoop van beleggingen.

Resultaten behaald bij de verkoop van terreinen en gebouwen, aandelen en vastrentende waarden worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Het resultaat uit beleggingen wordt gealloceerd aan de technische voorzieningen en aan het eigen vermogen. Het deel dat is gealloceerd aan het eigen vermogen wordt toegerekend aan de niet-technische rekening. De allocatie van het beleggingsresultaat aan de niet-technische rekening vindt plaats via directe toerekening vanuit de tegenover het eigen vermogen aangehouden

beleggingsportefeuille. De beleggingsresultaten worden toegerekend aan de technische en niet-technische rekening naar rato van de omvang van de technische voorzieningen en het eigen vermogen en naar de aard van de belegging.

Bedrijfskosten ¹⁰

De bedrijfskosten betreffen kosten van personeel, diensten van derden, automatisering, marketing, huisvesting, acquisitie en dergelijke. De kosten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Door middel van de Activity Based Costing-methode zijn bedrijfskosten toegerekend aan de technische rekening. De sleutels voor verdeling van de bedrijfskosten zijn in het boekjaar geactualiseerd en passen bij de bijbehorende activiteiten.

De kosten voor het behandelen van claims en uitkeringen zijn gepresenteerd onder de schade eigen rekening. De bedrijfskosten van Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. en Klaverblad Assurantiën B.V. zijn niet in de technische rekening opgenomen maar zijn onder de 'andere lasten' in de geconsolideerde winst- en verliesrekening verantwoord.

Beleggingslasten ¹²

De beleggingslasten omvatten lasten met betrekking tot vermogensadvies, beleggingsadministratie alsmede gerealiseerd verlies uit beleggingstransacties. De beleggingslasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Andere lasten ¹⁵

De andere lasten bestaan uit de bedrijfskosten van Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. en Klaverblad Assurantiën B.V., incidentele kosten die niet aan het technisch resultaat zijn toegewezen en waardevermindering van het immaterieel vast actief.

1. Immateriële vaste activa

Onder de immateriële vaste activa zijn opgenomen de investeringen voor het ontwikkelen en implementatie van een verzekeringsadministratie (software). Het immaterieel vast actief is nog niet in gebruik genomen. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Het verloop is als volgt:	2024	2023
Aanschaffingswaarde per 1 januari	2.076	2.215
Investeringen	1.695	1.480
Waardevermindering	2.076	1.619
Aanschaffingswaarde per 31 december	1.695	2.076
Cumulatieve afschrijving per 1 januari	-	-
Afschrijving verslagjaar	-	-
Afschrijving desinvesteringen	-	-
Cumulatieve afschrijving per 31 december	-	-
Boekwaarde per 31 december	1.695	2.076

De activering van het immaterieel vast actief omvat ontwikkeling van software behorend bij het toekomstige verzekeringsadministratiesysteem. In het boekjaar is noodgedwongen voor een andere oplossing gekozen waardoor de investeringen niet meer bruikbaar zijn. Om die reden is voor het onbruikbare deel een eenmalige waardevermindering toegepast.

2. Beleggingen

2.1 Terreinen en gebouwen

Het verloop is als volgt:	2024	2023
Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	6.473	8.777
Overige terreinen en gebouwen		
> gebouwen	21.202	20.518
> landerijen	16.954	15.430
	44.629	44.725

Alle terreinen en gebouwen zijn getaxeerd door externe taxateurs per 31 december 2024. De aanschaffingswaarde van de terreinen en gebouwen per einde boekjaar bedraagt € 74.203.000 (2023: € 74.090.000).

Het verloop van de terreinen en gebouwen gedurende het boekjaar is als volgt:

	Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	Overige terreinen en gebouwen		Totaal
		Gebouwen	Landerijen	
2024				
Stand per 1 januari	8.777	20.518	15.430	44.725
Bestemmingswijziging	-2.702	2.702	-	-
Investeringsen	41	72	-	113
Herwaarderingen	357	-2.090	1.524	-209
Stand per 31 december	6.473	21.202	16.954	44.629
	Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	Overige terreinen en gebouwen		Totaal
		Gebouwen	Landerijen	
2023				
Stand per 1 januari	9.368	21.822	15.028	46.218
Herwaarderingen	-591	-1.304	402	-1.493
Stand per 31 december	8.777	20.518	15.430	44.725

2.2 Overige financiële beleggingen

		2024	2023
Aandelen en participaties in beleggingsfondsen	2.2.1	481.714	469.852
Obligaties	2.2.2	213.929	203.022
Vorderingen uit hypothecaire leningen	2.2.3	829	1.102
Vorderingen uit andere leningen	2.2.4	13.725	9.350
		710.197	683.326

2.2.1 Aandelen en participaties in beleggingsfondsen

Het verloop van de aandelen en participaties in beleggingsfondsen gedurende het boekjaar is als volgt:

2024	Aandelen	Bedrijfs- obligatie- fonds	Hypotheek- fonds	Mkb- leningen- fonds	Overige beleggings- fondsen	Totaal
Stand per 1 januari	256.849	109.850	103.153	-	-	469.852
Aankopen	62.951	3.000	2.254	14.440	825	83.470
Verkopen	86.910	-	-	-	-	86.910
Herwaarderingen	6.890	4.915	3.676	-44	-135	15.302
Stand per 31 december	239.780	117.765	109.083	14.396	690	481.714

2023	Aandelen	Bedrijfs- obligatie- fonds	Hypotheek- fonds	Mkb- leningen- fonds	Overige beleggings- fondsen	Totaal
Stand per 1 januari	227.461	101.641	84.075	-	-	413.177
Aankopen	39.753	-	17.026	-	-	56.779
Verkopen	41.911	-	-	-	-	41.911
Herwaarderingen	31.546	8.209	2.052	-	-	41.807
Stand per 31 december	256.849	109.850	103.153	-	-	469.852

Aandelen

De kostprijs van de aandelen per einde boekjaar bedraagt € 184.722.000 (2023: € 193.223.000).

Bedrijfsobligatiefonds

Klaverblad participeert in een Europees bedrijfsobligatiefonds met een portefeuille van uitsluitend bedrijfsobligaties. Het fonds heeft de structuur van een fonds voor gemene rekening met een open-end karakter.

Hypotheekfonds

De herwaarderingen zijn onder aftrek van beleggingskosten in het fonds van € 478.000 (2023: € 324.000).

Klaverblad participeert in een Nederlands hypotheekbeleggingsfonds met een portefeuille van uitsluitend Nederlandse non-NHG hypotheekleningen. De particuliere Nederlandse woonhuizen dienen als onderpand. Het hypotheekbeleggingsfonds heeft de structuur van een fonds voor gemene rekening met een open-end karakter, met dien verstande dat de mate waarin participanten in en uit kunnen treden te allen tijde afhankelijk is van de hypotheekproductie respectievelijk de beschikbare liquide middelen.

Mkb-leningenfonds

Er is iedere maand een mogelijkheid tot verkoop aan het fonds tot een maximum van 10% van het fondsvermogen, voor zover de vrij beschikbare liquiditeiten binnen het fonds dit toelaten. De verkrijgingsprijs bedraagt € 14.000.000 (2023: € 0).

Overige beleggingsfondsen

Het overige beleggingsfonds heeft betrekking op een fonds welke investeert in duurzame voedselsystemen. De verkrijgingsprijs bedraagt € 825.000 (2023: € 0).

2.2.2 Obligaties

Het verloop is als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	203.022	178.700
Aankopen	65.434	116.394
Verkopen	49.970	102.757
Amortisatie en aangroei	580	-45
Herwaarderingen	-5.085	9.916
Mutatie lopende rente	-52	814
Stand per 31 december	213.929	203.022

De kostprijs van de obligaties per einde boekjaar bedraagt € 232.570.000 (2023: € 217.301.000).

De nominale waarde van de obligaties per einde boekjaar bedraagt € 250.342.000 (2023: € 230.707.000).

De obligaties hebben een gewogen gemiddelde resterende looptijd van 12,1 jaar (2023: 12,5 jaar).

De gemiddelde rentevoet bedraagt 1,0% (2023: 1,1%).

2.2.3 Vorderingen uit hypothecaire leningen

De vorderingen uit hypothecaire leningen betreffen aan (ex-)personeel, assurantieadviseurs en derden verstrekte leningen waarvoor als zekerheid het zakelijk recht van hypotheek is gevestigd op in Nederland gelegen onderpanden.

In het boekjaar vonden er geen executoriale verkopen plaats. Er zijn geen indicaties dat contractueel overeengekomen kasstromen niet zullen worden ontvangen.

Het verloop is als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	1.102	1.566
Aflossingen	299	487
Waardeverandering	26	23
Stand per 31 december	829	1.102

De nominale waarde bedraagt einde boekjaar € 857.000 (2023: € 1.157.000). De gemiddelde looptijd tot contractuele herziening van de hypothecaire leningen bedraagt 2,4 jaar (2023: 3,2 jaar) en de gemiddelde rentevoet 2,9% (2023: 3,1%).

2.2.4 Vorderingen uit andere leningen

Het verloop is als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	9.350	8.855
Verstrekkingsen	4.000	-
Mutatie lopende rente	93	-
Waardeverandering	282	495
Stand per 31 december	13.725	9.350

De nominale waarde bedraagt einde boekjaar € 20.500.000 (2023: € 16.500.000). De vorderingen hebben een gewogen gemiddelde resterende looptijd van 22,3 jaar (2023: 24,5 jaar). De gemiddelde rentevoet bedraagt 1,0% (2023: 0,4%). De verstrekkingen zijn onder garantie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw.

2.2.5 Overzicht waarderingmethoden beleggingen

De waarderingmethoden van de beleggingen zijn hieronder samengevat:

2024	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxatie	NCW berekening	Andere methode	Totaal
Terreinen en gebouwen	-	44.629	-	-	44.629
Aandelen en participaties in beleggingsfondsen	239.780	-	690	241.244	481.714
Obligaties	213.929	-	-	-	213.929
Vorderingen uit hypothecaire leningen	-	-	829	-	829
Vorderingen uit andere leningen	-	-	13.725	-	13.725
	453.709	44.629	15.244	241.244	754.826
2023	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxatie	NCW berekening	Andere methode	Totaal
Terreinen en gebouwen	-	44.725	-	-	44.725
Aandelen en participaties in beleggingsfondsen	256.849	-	-	213.003	469.852
Obligaties	203.022	-	-	-	203.022
Vorderingen uit hypothecaire leningen	-	-	1.102	-	1.102
Vorderingen uit andere leningen	-	-	9.350	-	9.350
	459.871	44.725	10.452	213.003	728.051

3. Vorderingen

3.1 Vorderingen uit directe verzekeringen

Op de vorderingen uit directe verzekering is een voorziening voor dubieuze vorderingen op verzekeringsadviseurs van € 89.000 (2023: € 89.000) in mindering gebracht. Verliezen wegens oninbaarheid zijn ten laste van de voorziening gebracht.

3.2 Overige vorderingen

De samenstelling is als volgt:

	2024	2023
Vennootschapsbelasting	1.823	-
Buitenlandse dividendbelasting	1.919	1.375
Betaalde waarborgsommen	55	55
Overige vooruitbetaalde kosten en vorderingen	1.965	653
	5.762	2.083

De looptijd van de overige vorderingen is korter dan een jaar.

4. Overige activa

4.1 Materiele vaste activa

Onder de materiële vaste activa zijn opgenomen de aanschaffingen van informatie verwerkende apparatuur, kantoormachines, -inventaris en -interieur en telecommunicatieapparatuur.

Het verloop is als volgt:	2024	2023
Aanschaffingswaarde per 1 januari	5.500	5.500
Investeringsen	1.293	-
Desinvesteringen	30	-
Aanschaffingswaarde per 31 december	6.763	5.500
Cumulatieve afschrijving per 1 januari	5.281	5.021
Afschrijving verslagjaar	205	260
Afschrijving desinvesteringen	28	-
Cumulatieve afschrijving per 31 december	5.458	5.281
Boekwaarde per 31 december	1.305	219

4.2 Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

5. Groepsvermogen

Voor een nadere specificatie van het groepsvermogen wordt verwezen naar de enkelvoudige jaarrekening van Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A.

Solvabiliteit

De SCR is het eigen vermogen dat Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. (groep) en Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. op basis van wettelijke eisen moet aanhouden.

De jaarrekening is opgesteld in lijn met de bepalingen van BW2 Titel 9. Volgens deze bepalingen is discontering van kortlopende schadevoorzieningen niet toegestaan. Voor Solvency II berekeningen is discontering verplicht. Daarnaast zijn in de jaarrekening uitgaven geactiveerd onder de immateriële vaste activa welke in de Solvency II balans in mindering wordt gebracht op het eigen vermogen. Dit leidt tot een verschil tussen het eigen vermogen volgens de balans in de jaarrekening en de Solvency II balans.

Voor de berekening van de SCR wordt gebruik gemaakt van het standaard model. Voor de gevoeligheidsanalyse van de solvabiliteitsratio wordt verwezen naar het hoofdstuk 5.1.

Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. (groep)	2024	2023
Eigen vermogen volgens de jaarrekening	497.356	505.670
Waarderingsverschil immateriële vaste activa	-1.695	-2.076
Waarderingsverschil schadevoorzieningen	8.563	10.857
Belastingeffect	-1.771	-2.266
Solvency II vermogen	502.453	512.185
SCR	189.333	189.944
SCR ratio	265%	270%
Interne norm	200%	200%
Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V.	2024	2023
Eigen vermogen volgens de jaarrekening	210.435	217.206
Waarderingsverschil schadevoorzieningen	8.563	10.857
Belastingeffect	-2.209	-2.801
Solvency II vermogen	216.789	225.262
SCR	146.203	141.593
SCR ratio	148%	159%
Interne norm	140%	140%

In het monitoren van de solvabiliteit wordt de SCR ratio afgezet tegen de normering vanuit de toezicht-houder (externe norm, 100%) en tegen een interne normering. Deze interne normering is strenger dan de externe normering. Het onderschrijden van de interne norm leidt tot mitigerende maatregelen. De mate waarin de interne norm onderschreden wordt, bepaalt de urgentie en reikwijdte van de maatregelen. Per balansdatum voldoen de SCR ratio's van Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. en Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. ruimschoots aan de interne norm die beschreven is in het kapitaalbeleid.

De solvabiliteitscijfers zijn op het moment van het vaststellen van de jaarrekening ingediend bij de Nederlandsche Bank. Er kunnen echter nog wijzigingen plaatsvinden op basis van eventuele aanwijzingen van de toezichthouder.

5.1 Gevoeligheidsanalyse

De gevoeligheidsanalyse laat zien wat de effecten op het eigen vermogen zijn van wijzigingen in financiële parameters en voor diverse verzekeringstechnische risico's. Voor het effect van elke gevoeligheidsfactor worden alle overige aannames gelijk verondersteld. In de praktijk zal dit waarschijnlijk niet het geval zijn. In de tabel hierna zijn de gevoeligheden weergegeven per balansdatum.

	Eigen vermogen (Solvency II)	SCR	SCR-ratio
Gerapporteerd	502.453	189.333	265%
SII rentecurve +/-1,0%-punt (100bp)	490.677	195.979	250%
SII rentecurve +/-1,0%-punt (100bp)	506.888	185.041	274%
Aandelen +/-20%	466.870	176.374	265%
Vastgoed +/-10%	499.141	188.674	265%
Kosten +/-10%	512.694	188.800	272%
Kosten +/-10%	492.084	189.975	259%
CPI-Inflatie +/-1,0%-punt, kosteninflatie verandert mee	512.168	186.544	275%
Inflatie +/-1,0%-punt, kosteninflatie verandert mee	494.203	192.685	256%
Invalideringskansen +/-10%	539.075	192.514	280%
Invalideringskansen +/-10%	463.713	188.530	246%
Revalideringskansen +/-10%	467.888	187.739	249%
Revalideringskansen +/-10%	533.875	191.493	279%
LAC-DT light model	502.453	201.016	250%
Geen LAC-DT	502.453	240.169	209%
Geen FMA	418.536	268.060	156%

In het LAC-DT light model wordt voor de onderbouwing van de fiscale compensatie onder Solvency II enkel de 'zekere' elementen toegepast. Deze bestaan uit de achterwaartse verliesrekening en de latente belastingverplichting.

6. Technische voorzieningen

6.1 Voor niet-verdiende premies en lopende risico's

Het verloop is als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	-161.493	-203.681
Mutatie	31.443	42.188
Stand per 31 december	-130.050	-161.493
 De samenstelling is als volgt:	 2024	 2023
Motorrijtuigen WA	6.730	2.040
Motorrijtuigen overig	524	998
Brand	4.965	7.219
Aansprakelijkheid	1.816	2.081
Rechtsbijstand	-512	-280
Overige	-27	61
	13.496	12.119
Medisch	-143.546	-173.612
	-130.050	-161.493

De verandering van de voorziening voor medisch is het gevolg van de schattingswijziging en de gedaalde marktrente. Bij de beste schatting voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen wordt gerekend met een contractgrens tot eindleeftijd. Bij deze looptijd hebben de schattingswijziging alsmede een wijziging van de marktrente een grote impact op de voorziening.

De beste schatting van rechtsbijstand is negatief omdat de toekomstige baten hoger zijn dan de toekomstige lasten.

De risicomarge bedraagt € 78.088.000 (2023: € 69.522.000). De stijging van de risicomarge is overeenkomstig de toelichting bij medisch.

6.2 Voor te betalen schaden en uitkeringen

Het verloop is als volgt:		2024	2023
Stand per 1 januari		335.893	262.459
Mutatie		14.834	73.434
Stand per 31 december		350.727	335.893

De samenstelling is als volgt:	Bruto	Herverzekering	Eigen rekening 2024	Eigen rekening 2023
Medisch	208.942	-	208.942	187.588
Motorrijtuigen WA	84.260	3.250	81.010	90.278
Motorrijtuigen overig	1.559	17	1.542	1.157
Brand	21.575	665	20.910	21.192
Aansprakelijkheid	28.741	-	28.741	25.962
Rechtsbijstand	9.474	-	9.474	9.480
Overige	108	-	108	236
	354.659	3.932	350.727	335.893

De risicomarge bedraagt € 19.119.000 (2023: € 18.317.000).

Mutaties van het afgelopen jaar kunnen als volgt worden verklaard:

- > De toename van de technische voorziening voor medische verzekeringen kan worden toegewezen aan de schattingswijziging en de gedaalde rente.
- > De afname van de technische voorziening bij motorrijtuigen WA door onder meer afwikkeling van (grote) schades.

De voorziening heeft een overwegend langlopend karakter.

7. Overige voorzieningen

7.1 Voor belastingen

Het verloop is als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	41.710	56.289
Mutatie	-7.293	-14.579
Stand per 31 december	34.417	41.710
De samenstelling is als volgt:	2024	2023
Fiscaal lagere waardering beleggingen	18.072	20.886
Voorwaartse verliesverrekening vennootschapsbelasting	-3.543	-8.243
Fiscaal hogere waardering overige activa	-42	-44
Fiscaal hogere waardering technische voorzieningen	19.736	28.925
Fiscaal hogere waardering calamiteitenreserve	194	186
	34.417	41.710

Voor fiscale verliesverrekening is een latente belastingvordering opgenomen. De voorziening voor belastingen heeft een overwegend langlopend karakter.

7.2 Voor vitaliteitsverlofregeling

Het verloop is als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	173	217
Dotatie	124	54
Onttrekking	64	98
Stand per 31 december	233	173

In de cao voor het verzekeringsbedrijf is een afspraak opgenomen inzake vitaliteitsverlof en duurzame inzetbaarheid. De werknemer kan in overleg met de werkgever vakantiedagen inzetten om het salaris in de periode van vitaliteitsverlof aan te vullen en/of om de verlofperiode uit te breiden tot maximaal drie maanden. De aanvulling kan tot maximaal het huidige salaris van de werknemer. De voorziening voor de vitaliteitsverlofregeling is gebaseerd op de beste schatting van de in de toekomst uit te keren bedragen voor vitaliteitsverlof.

7.3 Voor regeling vervroegde uittreding (RVU)

Het verloop is als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	547	525
Mutatie	-103	83
Ottrekking	142	61
Stand per 31 december	302	547

In de cao voor het verzekeringsbedrijf is een afspraak opgenomen inzake regeling vervroegde uittreding (RVU) welke voortvloeit uit het pensioenakkoord van 2019. De werknemer kan mits die voldoet aan de voorwaarden eerder stoppen met werken.

8. Schulden

8.1 Overige schulden

De samenstelling is als volgt:	2024	2023
Loonheffing en premies sociale verzekeringen	1.915	1.656
Assurantiebelasting	3.339	3.109
Vennootschapsbelasting	-	220
Omzetbelasting	42	-
Crediteuren	587	1.859
Transitorische posten en diverse schulden	5.382	4.741
	11.265	11.585

Het totale bedrag aan schulden is binnen een jaar verschuldigd.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Beleggingen

Het in depot gehouden bedrag inzake reeds gepasseerde hypotheekaktes op nieuwbouwwoningen en verbouwingen bedraagt € 24.000 (2023: € 24.000).

Verplichting inzake herverzekering terrorisemeschaden

Uit hoofde van het deelnemen in de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorisemeschaden N.V. bestaat er voor Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. een voorwaardelijke verplichting tot het uitkeren van terreurschaden voor een totaal bedrag van maximaal € 629.000 (2023: € 874.000). Er heeft zich in dit verslagjaar geen terreurschade voorgedaan.

Herverzekeringspremies

De herverzekeringspremie 2025 op basis van in 2024 afgesloten herverzekeringscontracten voor catastrofe events en incidentele grote schades bedraagt € 6,3 miljoen (2023: € 6,4 miljoen) (bedrag indicatief, afhankelijk van ontwikkeling portefeuille).

Verplichtingen uit hoofde van leasecontracten

De verplichtingen uit hoofde van autoleasing bedragen in totaal € 912.000 (2023: € 810.000). Hiervan vervalt binnen een jaar € 338.000 (2023: € 300.000) en tussen de twee en vijf jaar € 574.000 (2023: € 510.000). De in verslagjaar ten laste van het resultaat verwerkte leasekosten bedragen € 701.000 (2023: € 625.000).

De verplichtingen uit hoofde van leasing van printers bedraagt in totaal € 1.000 (2023: € 15.000). Hiervan vervalt binnen een jaar € 1.000 (2023: € 14.000).

Systemen en onderhoud

Voor het beschikbaar stellen van ict-systemen en het onderhoud daarvan zijn contracten afgesloten van € 23,0 miljoen, waarvan € 8,6 miljoen (2023: € 2,9 miljoen) betrekking heeft op 2024. Dit betreft een inschatting van de afname op basis van de afgesloten overeenkomsten. De contracten hebben betrekking op software (licenties), infrastructuur (server en storage) en sourcing (uitbesteding).

Verbouwing kantoorpand

Klaverblad verbouwt de kantoorruimtes die in eigen gebruik zijn. Voor de verbouwing zijn aanneemovereenkomsten met verschillende partijen afgesloten. Zoals contractueel afgesproken zijn er bedragen verschuldigd naar voortgang van het geleverd werk zoals vastgelegd in de aanneemovereenkomst. De contracten hebben een totale aanneemsom van € 2.690.000 inclusief omzetbelasting. Per 31 december 2024 bedraagt de voorwaardelijk verplichting nog € 1.958.000.

Fiscale eenheid

Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. vormt met haar 100% deelnemingen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting en - met uitzondering van Klaverblad Exploitatie Bedrijf B.V. - voor de omzetbelasting. Op grond daarvan is Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschulden van de fiscale eenheid.

Klaverblad Verzekeringen hanteert de fiscale regels voor alle van toepassing zijnde belastingen waar Klaverblad Verzekeringen onder valt en zij heeft geen specifieke afspraken gemaakt met de Belastingdienst welke afwijken van de geldende wet- en regelgeving.

De wettelijke borg Waarborgfonds Motorverkeer

Door de werking van artikel 24a lid 1 van de Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen staan verzekeraars en de Staat in beginsel ongelimiteerd borg voor de verplichtingen van het Waarborgfonds Motorverkeer (WBF). Het WBF kan daarmee ten allen tijde en per direct verhoogde bijdragen opleggen aan verzekeraars en de Staat wanneer het kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen dat vereist.

Juridisch geschil

Klaverblad heeft een geschil met een partij waarmee de samenwerking vroegtijdig is beëindigd. De partijen zijn in gesprek over de aansprakelijkheid en eventuele financiële afwikkeling. Over de richting van de uitkomst en eventuele financiële afwikkeling kan, omdat de gesprekken gaande zijn, geen verdere details worden vermeld.

Verbonden partijen

Intercompany transacties

Tussen de groepsmaatschappijen van Klaverblad Verzekeringen vinden reguliere intercompany transacties plaats op het gebied van huur en kosten.

Verbonden partijen

Tussen Klaverblad Verzekeringen en haar directie en commissarissen vinden marktconforme transacties plaats. Hiervoor wordt verwezen naar de bezoldiging bestuurders en commissarissen in de toelichting op de bedrijfskosten.

Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening

9. Specificatie brancheresultaten schadebedrijf

		Medisch		Brand		Aansprakelijkheid	
		2024	2023	2024	2023	2024	2023
Brutopremies		67.157	64.813	92.283	87.630	21.223	18.220
Uitgaande herverzekeringspremies		16	12	4.234	3.639	5	3
Wijzigingen technische voorzieningen niet-verdiende premies en lopende risico's		-30.066	-42.122	2.254	252	265	-468
Verdiende premie eigen rekening	9.1	37.075	22.679	90.303	84.243	21.483	17.749
Toegerekende opbrengst uit beleggingen	9.2	-2.948	14.674	1.235	1.438	1.223	1.522
Bruto schaden	9.3	32.686	30.773	46.549	38.168	10.593	10.348
Aandeel herverzekeraars	9.4	-	-	16	901	-	-
Wijziging voorziening voor te betalen schaden bruto	9.5	21.354	33.534	-289	10.121	2.779	5.383
Aandeel herverzekeraars	9.6	-	-	-7	-884	-	-
Schaden eigen rekening		54.040	64.307	46.251	48.272	13.372	15.731
Bedrijfskosten	9.7	9.348	9.652	33.870	32.584	8.535	7.176
Resultaat technische rekening schadeverzekering		-29.261	-36.606	11.417	4.825	799	-3.636

		Rechtsbijstand		Motorrijtuigen WA		Motorrijtuigen overig	
		2024	2023	2024	2023	2024	2023
Brutopremies		18.105	16.459	32.449	32.763	19.064	18.811
Uitgaande herverzekeringspremies		4	3	575	383	798	793
Wijzigingen technische voorzieningen niet-verdiende premies en lopende risico's		232	26	-4.690	200	474	-126
Verdiende premie eigen rekening	9.1	18.333	16.482	27.184	32.580	18.740	17.892
Toegerekende opbrengst uit beleggingen	9.2	347	539	3.318	4.970	121	112
Bruto schaden	9.3	9.980	10.689	33.978	27.980	11.156	10.763
Aandeel herverzekerders	9.4	-	-	-	-	-	19
Wijziging voorziening voor te betalen schaden bruto	9.5	-6	759	-8.318	22.802	385	65
Aandeel herverzekerders	9.6	-	-	950	300	-	-17
Schaden eigen rekening		9.974	11.448	24.710	50.482	11.541	10.826
Bedrijfskosten	9.7	5.293	4.798	10.853	11.138	6.061	5.803
Resultaat technische rekening schadeverzekering		3.413	775	-5.061	-24.070	1.259	1.375

		Overige varia		Totaal Schadebedrijf	
		2024	2023	2024	2023
Brutopremies		3.055	2.546	253.336	241.242
Uitgaande herverzekeringspremies		37	24	5.669	4.857
Wijzigingen technische voorzieningen niet-verdiende premies en lopende risico's		88	50	-31.443	-42.188
Verdiende premie eigen rekening	9.1	3.106	2.572	216.224	194.197
Toegerekende opbrengst uit beleggingen	9.2	13	15	3.309	23.270
Bruto schaden	9.3	1.621	910	146.562	129.631
Aandeel herverzekeraars	9.4	-	-	16	920
Wijziging voorziening voor te betalen schaden bruto	9.5	-129	169	15.777	72.833
Aandeel herverzekeraars	9.6	-	-	943	-601
Schaden eigen rekening		1.492	1.079	161.381	202.145
Bedrijfskosten	9.7	1.159	1.034	75.119	72.185
Resultaat technische rekening schadeverzekering		468	474	-16.966	-56.863

Onder brutopremies, die nagenoeg geheel vanuit Nederland zijn behaald, zijn tevens de aan de verzekeringnemers doorberekende premieopslagen en bijkomende kosten opgenomen. Deze opslagen en kosten bedragen € 17.000 (2023: € 30.000).

De lagere verdiende premie Medisch dan de geboekte premie in 2024 en 2023 is het gevolg van de schattingswijziging bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen.

De toegerekende opbrengst uit beleggingen bestaat vooral uit ongerealiseerde resultaten van de langlopende staatsobligaties. De rente is net als in 2023 gedaald, wat normaliter zorgt voor een positief resultaat, echter vanwege de opgelopen spread is het resultaat in 2024 negatief. De daling van de rente leidt tot een hogere voorziening voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. Per saldo heeft de rentewijziging, door de eerder genoemde opgelopen spread, een negatief effect op het resultaat van medisch.

De verbetering van het brancheresultaat motorrijtuigen WA en aansprakelijkheid komt door eenmalig hogere schaden eigen rekening in 2023 als gevolg van versterking van de schadevoorziening en gebruik van dossiervoorzieningen voor de bepaling van de actuariële voorziening.

Uitloopresultaten

De uitloopresultaten betreffen de in het boekjaar betaalde schaden over voorgaande jaren en de mutaties in de voorzieningen over deze voorgaande jaren voor aftrek van herverzekeringen.

Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen is vanwege de 'similar to life'-methodiek uitgesloten van het uitloopresultaat omdat het resultaat afhankelijk is van de renteontwikkeling.

Uitloopresultaat 2024	2023	2022	2021	2020 en ouder	Totaal
Ongevallen	-434	-191	75	-164	-714
Motorrijtuigen WA	845	-960	-320	2.810	2.375
Motorrijtuigen overig	-236	3	-32	-46	-311
Brand	98	-36	-60	-148	-146
Aansprakelijkheid	280	-1.029	109	787	147
Rechtsbijstand	332	61	-218	-40	135
Overige	-49	-3	-4	-	-56
	836	-2.155	-450	3.199	1.430

Het positieve uitloopresultaat motorrijtuigen WA en aansprakelijkheid is het gevolg van gunstigere afwikkeling van grotere letselschades.

Uitloopresultaat 2023	2022	2021	2020	2019 en ouder	Totaal
Ongevallen	-731	-710	102	-203	-1.542
Motorrijtuigen WA	-4.502	-2.516	-3.050	-10.370	-20.438
Motorrijtuigen overig	-371	11	45	83	-232
Brand	-3.721	-463	-265	119	-4.330
Aansprakelijkheid	-2.075	-680	-41	-1.994	-4.790
Rechtsbijstand	-499	278	110	228	117
Overige	-6	1	-	-	-5
	-11.905	-4.079	-3.099	-12.137	-31.220

Het negatieve uitloopresultaat motorrijtuigen WA en aansprakelijkheid is het gevolg van stijging van de reservering voor letselschades.

10. Bedrijfskosten

De samenstelling is als volgt:	2024	2023
Acquisitiekosten		
> betaalde provisie	42.866	41.212
> overige acquisitiekosten	18.945	18.851
Beheerskosten en afschrijvingen op bedrijfsmiddelen	16.558	15.505
Schadebehandelingskosten	20.734	18.148
	99.103	93.716
Overgeheveld naar schaden en uitkeringen eigen rekening	-20.734	-18.148
Overgeheveld naar andere lasten	-3.250	-3.383
	75.119	72.185

De toerekening van de bedrijfskosten aan de technische rekening is als volgt:

	2024	2023
Acquisitiekosten	61.811	60.063
Beheerskosten en afschrijvingen op bedrijfsmiddelen	13.308	12.122
	75.119	72.185

De bedrijfskosten zijn door middel van een kostenallocatiemethodiek toegerekend aan schadeverzekeringen en vervolgens aan de activiteiten acquisitie, beheer en schadebehandeling.

10.1 Personeelskosten

De samenstelling is als volgt:	2024	2023
Salarissen	29.540	26.747
Premies sociale verzekering	3.045	2.722
Pensioenlasten	4.740	4.538
Overige personeelskosten	21.640	26.199
Doorberekende schadelasten	-8.806	-10.566
	50.159	49.640

Het gemiddeld aantal medewerkers, herrekend op fulltime basis, bedraagt 370 (2023: 363).

De eigen bijdrage is in mindering gebracht op de pensioenpremie. De pensioenlasten hebben betrekking op het pensioencontract van de medewerkers van Klaverblad Verzekeringen waarvan de regeling is ondergebracht bij een pensioenverzekeraar. De hoogte van de premie is bepaald op basis van de in de uitvoeringsovereenkomst afgesproken uitgangspunten.

De overige personeelskosten bestaat voor het grootste deel uit inhuur van tijdelijk personeel, die zijn ingehuurd voor de strategische projecten.

10.2 Bezoldiging statutaire directie

	2024	2023
Periodiek betaalde beloningen	432	799
Beloning van gewezen bestuurders	185	663
Het maandsalaris per 31 december		
Algemeen directeur	27	27
Directeur Financiën en risicomanagement	25	23
Directeur Commercie	18	-

De salarissen van de statutaire directie zijn in het boekjaar aangepast met de reguliere CAO-verhoging.

10.3 Bezoldiging commissarissen

De beloning op jaarbasis is als volgt:	2024	2023
Voorzitter	40	40
Leden	30	30
Onkostenvergoeding	1	1

10.4 Honoraria accountant

De samenstelling is als volgt:	2024	2023
Onderzoek van de jaarrekening	638	598
Andere controleopdrachten	12	21
	650	619

Het honorarium betreft de in het verslagjaar verantwoorde kosten. Deze heeft betrekking op de geschatte kosten van de controle van het boekjaar en eventueel naverrekening van voorgaand boekjaar. Naast de wettelijke controle van de jaarrekening heeft EY Accountants B.V. de volgende diensten geleverd:

- > Controle van de openbare 'Quantitative Reporting Templates' ten behoeve van De Nederlandsche Bank;
- > Assurance rapport bij de opgave aan het Waarborgfonds.

11. Opbrengst uit beleggingen

De samenstelling is als volgt:	2024	2023
Opbrengsten uit andere beleggingen		
> terreinen en gebouwen eigen gebruik	414	439
> overige terreinen en gebouwen	891	1.231
> opbrengsten uit aandelen en participaties in beleggingsfondsen	11.535	9.892
> rente obligaties	3.235	2.291
> amortisatie en aangroei obligaties	580	-45
> overige beleggingen	1.839	1.634
Directe opbrengsten uit beleggingen	18.494	15.442
Gerealiseerde winst op beleggingen	1.854	1.033
	20.348	16.475

De opbrengsten uit terreinen en gebouwen zijn na aftrek van exploitatiekosten. De opbrengst van terreinen en gebouwen voor eigen gebruik bestaan uit huuropbrengst € 1.388.000 (2023: € 1.503.000) en exploitatiekosten € 974.000 (2023: € 1.064.000).

12. Niet-gerealiseerd resultaat op beleggingen

De samenstelling is als volgt:	2024	2023
Terreinen en gebouwen	-209	-1.493
Aandelen en participaties in beleggingsfondsen	15.782	42.250
Obligaties	-5.085	9.916
Hypothecaire leningen	26	23
Andere leningen	282	495
	10.796	51.191

13. Beleggingslasten

De samenstelling is als volgt:	2024	2023
Kosten beheer van beleggingen	1.077	817

14. Toerekening beleggingsresultaat technische en niet-technische rekening

De beleggingsresultaten zijn als volgt toe te rekenen aan de technische en niet-technische rekening.

	2024	2023
Opbrengst uit beleggingen (11)	20.348	16.475
Niet-gerealiseerd resultaat op beleggingen (12)	10.796	51.191
Beleggingslasten (13)	-1.077	-817
Beleggingsresultaat	30.067	66.849
Beleggingsresultaat technische rekening	3.309	23.270
Niet-technische rekening	26.758	43.579
	30.067	66.849

15. Andere lasten

De samenstelling is als volgt:	2024	2023
Bedrijfskosten Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. en Klaverblad Assurantiën B.V.	3.250	3.383
Incidentele kosten niet toe te rekenen aan technisch resultaat	15.646	14.762
Waardevermindering immaterieel vast actief	2.076	1.619
	20.972	19.764

De incidentele kosten niet toe te rekenen aan technisch resultaat betreffen uitgaven voor de implementatie van een nieuwe verzekeringsadministratie en kosten van interne transformaties.

Bij de ontwikkeling van software behorend bij het toekomstige verzekeringsadministratiesysteem is noodgedwongen voor een andere oplossing gekozen waardoor een deel van de investeringen niet meer bruikbaar is. Voor het onbruikbare deel is een waardevermindering toegepast.

16. Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsvoering

De samenstelling is als volgt:	2024	2023
Vennootschapsbelasting	4.427	6.309
Mutatie latente vennootschapsbelasting	-7.293	-14.579
	-2.866	-8.270

Bij de bepaling van de vennootschapsbelasting is uitgegaan van het geldende belastingregime.

De aansluiting tussen het wettelijke en het effectieve belastingpercentage is als volgt:	2024	2023
Resultaat voor belastingen	-11.180	-33.048
Wettelijk belastingpercentage	25,8%	25,8%
Wettelijke belastingbedrag	-2.898	-8.540
Vennootschapsbelasting voorgaande jaren	-	241
Permanente verschillen	32	29
Effectief belastingbedrag	-2.866	-8.270

Effectief belastingpercentage	25,6%	25,0%
--------------------------------------	--------------	--------------

Het effectieve belastingpercentage wijkt af van het wettelijk tarief door de beperkte verrekening van fiscale verliezen.

17. Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

Enkelvoudige jaarrekening 2024

Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A.

Activa

Bedragen in duizenden euro's

	31-12-2024	31-12-2023
Immateriële vaste activa ¹		
Software	1.695	2.076
Beleggingen ²		
Terreinen en gebouwen	16.954	15.430
Beleggingen in groepsmaatschappijen en deelnemingen	245.522	252.309
Overige financiële beleggingen		
> aandelen	202.354	205.769
> obligaties	40.258	39.240
> vorderingen uit hypothecaire leningen	143	214
	505.231	512.962
Vorderingen ³		
Vorderingen uit directe verzekering		
> verzekeringsadviseurs	3.892	4.038
Overige vorderingen	4.866	7.559
	8.758	11.597
Overige activa ⁴	3.415	1.354
Totaal activa	519.099	527.989

* de vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting.

Passiva

Bedragen in duizenden euro's

	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen ⁵		
Wettelijke reserve	1.695	2.076
Herwaarderingsreserve	8.383	7.252
Overige reserves	487.278	496.342
	<u>497.356</u>	<u>505.670</u>
Overige voorzieningen ⁶		
> voor belastingen	9.730	8.937
> voor vitaliteitsverlofregeling	233	173
> voor regeling vervroegde uittreding (RVU)	302	547
	<u>10.265</u>	<u>9.657</u>
Schulden ⁷	<u>11.478</u>	<u>12.662</u>
Totaal passiva	519.099	527.989

Enkelvoudige resultatenrekening

Bedragen in duizenden euro's

	2024	2023
Resultaat uit deelnemingen na belastingen	-16.787	-41.570
Overige resultaten na belastingen	<u>8.473</u>	<u>16.792</u>
Resultaat na belastingen	-8.314	-24.778

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Algemeen

Voor de algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening, de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat en voor de toelichting op de activa en passiva en de resultaten, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening en de geconsolideerde balans, voor zover hierna niet anders is vermeld.

Presentatiewijziging

Met ingang van dit boekjaar presenteren wij de te vorderen buitenlandse dividendbelasting afzonderlijk in de toelichting op de balans, waar dit voorheen was gesaldeerd met de post vennootschapsbelasting. Door de vordering buitenlandse dividendbelasting afzonderlijk te presenteren geven wij beter inzicht in de samenstelling van de kortlopende vorderingen en schulden. Omwille van de vergelijkbaarheid zijn de vergelijkende cijfers overeenkomstig aangepast, dit heeft geleid tot een toename van het balanstotaal.

Beleggingen ²

Beleggingen in groepsmaatschappijen en deelnemingen ^{2.2}

Deelnemingen worden - voor zover er sprake is van overwegende zeggenschap - gewaardeerd op netto-vermogenswaarde. Dit is het aandeel in het eigen vermogen van de desbetreffende onderneming, bepaald op basis van de grondslagen zoals vermeld in de toelichting op de geconsolideerde balans.

Toelichting op de enkelvoudige balans

1. Immateriële vaste activa

Voor een toelichting op de immaterieel vaste activa wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

2. Beleggingen

2.1 Terreinen en gebouwen

Voor een toelichting op de terreinen en gebouwen wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

2.2 Beleggingen in groepsmaatschappijen en deelnemingen

Alle 100% directe deelnemingen, zijnde Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V., Klaverblad Exploitatie Bedrijf B.V. en Klaverblad Assurantiën B.V. zijn statutair gevestigd te Zoetermeer.

Het verloop is als volgt:	Klaverblad Schade- verzekerings- maatschappij N.V.	Klaverblad Exploitatie Bedrijf B.V.	Klaverblad Assurantiën B.V.	Totaal
Stand per 1 januari	217.206	34.246	857	252.309
Agiostorting	10.000	-	-	10.000
Resultaat deelneming	-16.771	-826	810	-16.787
Stand per 31 december	210.435	33.420	1.667	245.522

2.3 Overige financiële beleggingen

De samenstelling is als volgt:

		2024	2023
Aandelen en participaties in beleggingsfondsen	2.3.1	202.354	205.769
Obligaties	2.3.2	40.258	39.240
Vorderingen uit hypothecaire leningen	2.3.3	143	214
		242.755	245.223

2.3.1 Aandelen en participaties in beleggingsfondsen

Het verloop van de aandelen en participaties in beleggingsfondsen gedurende het boekjaar is als volgt:

2024	Aandelen	Bedrijfs- obligatie- fonds	Hypotheek- fonds	Mkb- leningen- fonds	Overige beleggings- fondsen	Totaal
Stand per 1 januari	134.799	27.727	43.243	-	-	205.769
Aankopen	31.378	-	946	14.440	825	47.589
Verkopen	56.810	-	-	-	-	56.810
Herwaarderingen	3.237	1.208	1.540	-44	-135	5.806
Stand per 31 december	112.604	28.935	45.729	14.396	690	202.354

2023	Aandelen	Bedrijfs- obligatie- fonds	Hypotheek- fonds	Mkb- leningen- fonds	Overige beleggings- fondsen	Totaal
Stand per 1 januari	119.903	25.655	35.529	-	-	181.087
Aankopen	20.937	-	6.850	-	-	27.787
Verkopen	22.594	-	-	-	-	22.594
Herwaarderingen	16.553	2.072	864	-	-	19.489
Stand per 31 december	134.799	27.727	43.243	-	-	205.769

Aandelen

De kostprijs van de aandelen per einde boekjaar bedraagt € 87.660.000 (2023: € 102.487.000).

Bedrijfsobligatiefonds

Klaverblad participeert in een gesloten bedrijfsobligatiefonds met een portefeuille van uitsluitend bedrijfsobligaties. Het fonds heeft de structuur van een fonds voor gemene rekening met een open-end karakter.

Hypotheekfonds

De herwaarderingen van het hypotheekfonds zijn onder aftrek van beleggingskosten in het fonds van € 200.000 (2023: € 136.000).

Klaverblad participeert in een Nederlands hypotheekbeleggingsfonds met een portefeuille van uitsluitend Nederlandse non-NHG hypotheekleningen. De particuliere Nederlandse woonhuizen dienen als onderpand. Het hypotheekbeleggingsfonds heeft de structuur van een fonds voor gemene rekening met een open-end karakter, met dien verstande dat de mate waarin participanten in en uit kunnen treden te allen tijde afhankelijk is van de hypotheekproductie, respectievelijk de beschikbare liquide middelen.

Mkb-leningenfonds

Er is iedere maand een mogelijkheid tot verkoop aan het fonds tot een maximum van 10% van het fondsvermogen, voor zover de vrij beschikbare liquiditeiten binnen het fonds dit toelaten. De verkrijgingsprijs bedraagt € 14.000.000 (2023: € 0).

Overige beleggingsfondsen

Het overige beleggingsfonds heeft betrekking op een fonds welke investeert in duurzame voedselsystemen. De verkrijgingsprijs bedraagt € 825.000 (2023: € 0).

2.3.2 Obligaties

Het verloop is als volgt:

	2024	2023
Stand per 1 januari	39.240	37.673
Aankopen	13.991	14.830
Verkopen	13.721	14.454
Herwaarderingen	752	1.417
Mutatie lopende rente	-4	-226
Stand per 31 december	40.258	39.240

De kostprijs van de obligaties per einde boekjaar bedraagt € 41.747.000 (2023: € 41.301.000). De nominale waarde van de obligaties per einde boekjaar bedraagt € 41.900.000 (2023: € 41.500.000). De obligaties hebben een gewogen gemiddelde resterende looptijd van 2,4 jaar (2023: 2,6 jaar). De gemiddelde rentevoet bedraagt 0,2% (2023: 0,2%).

2.3.3 Vorderingen uit hypothecaire leningen

De vorderingen uit hypothecaire leningen betreffen aan een assurantieadviseur verstrekte lening waarvoor als zekerheid het zakelijk recht van hypotheek is gevestigd op in Nederland gelegen onderpand.

In het boekjaar vonden er geen executoriale verkopen plaats. Er zijn geen indicaties dat contractueel overeengekomen kasstromen niet zullen worden ontvangen.

Het verloop is als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	214	281
Aflossingen	72	69
Waardeverandering	1	2
Stand per 31 december	143	214

De nominale waarde bedraagt einde boekjaar € 142.000 (2023: € 214.000). De gemiddelde looptijd tot contractuele herziening van de hypothecaire lening bedraagt 1,9 jaar (2023: 2,9 jaar) en de gemiddelde rentevoet 3,5% (2023: 3,5%).

3. Vorderingen

3.1 Vorderingen uit directe verzekeringen

Voor een toelichting op de vorderingen uit directe verzekeringen wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

3.2 Overige vorderingen

De samenstelling is als volgt:	2024	2023
Rekening courant Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V.	-	5.739
Rekening courant Klaverblad Assurantiën B.V.	87	216
Vennootschapsbelasting	1.823	-
Buitenlandse dividendbelasting	1.001	720
Omzetbelasting	-	41
Betaalde waarborgsommen	55	55
Debiteuren	-	135
Overige vooruitbetaalde kosten en vorderingen	1.900	653
	4.866	7.559

Over de vorderingen op groepsmaatschappijen is geen interest verschuldigd en er zijn geen zekerheden gesteld. De looptijd van de overige vorderingen is overwegend korter dan een jaar.

4. Overige activa

De samenstelling is als volgt:	2024	2023
Materiële vaste activa	1.263	211
Liquide middelen	2.152	1.143
	3.415	1.354

Voor een nadere toelichting van de overige activa wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

5. Eigen vermogen

Het verloop en de samenstelling van het eigen vermogen is als volgt:

2024	Wettelijke reserve	Herwaarderings-reserve	Overige reserves	Totaal
Stand per 1 januari	2.076	7.252	496.342	505.670
Netto resultaat boekjaar	-	-	-8.314	-8.314
Toevoeging / onttrekking	-381	1.131	-750	-
Stand per 31 december	1.695	8.383	487.278	497.356
2023	Wettelijke reserve	Herwaarderings-reserve	Overige reserves	Totaal
Stand per 1 januari	2.215	6.954	521.279	530.448
Netto resultaat boekjaar	-	-	-24.778	-24.778
Toevoeging / onttrekking	-139	298	-159	-
Stand per 31 december	2.076	7.252	496.342	505.670

Voor het nog niet afgeschreven deel van de ontwikkelde software is een wettelijke reserve ten laste van de overige reserves gevormd.

De herwaarderingsreserve is gevormd uit hoofde van herwaarderings van gebouwen en terreinen. Voor de herwaarderings is een voorwaardelijke belastingverplichting gevormd tegen het toekomstige belastingtarief van 25,8% (2023: 25,8%).

Voorstel bestemming van het resultaat over het verslagjaar 2024

Na vaststelling van de jaarrekening over 2024 door de algemene vergadering zal het negatief resultaat van € 8.314.000 in mindering worden gebracht op de overige reserves. Daarnaast wordt per saldo € 750.000 aan de overige reserves onttrokken door een vrijval van de wettelijke reserve ter grootte van € 381.000 en een dotatie van € 1.131.000 aan de herwaarderingsreserve. Voorgaande is als zodanig in de jaarrekening verwerkt.

6. Overige voorzieningen

6.1 Voor belastingen

Het verloop is als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	8.937	4.070
Mutatie	793	4.867
Stand per 31 december	9.730	8.937

De voorziening voor belastingen heeft een overwegend langlopend karakter.

6.2 Voor vitaliteitsverlofregeling

Voor een toelichting op de voorziening voor vitaliteitsverlofregeling wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

6.3 Voor regeling vervroegde uittreding (RVU)

Voor een toelichting op de voorziening voor regeling vervroegde uittreding wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

7. Schulden

De samenstelling is als volgt:	2024	2023
Schulden uit directe verzekering	4.240	3.816
Overige schulden		
> rekening courant Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V.	224	-
> rekening courant Klaverblad Exploitatie Bedrijf B.V.	113	49
> vennootschapsbelasting	-	1.596
> loonheffing en premies sociale verzekeringen	1.202	989
> omzetbelasting	68	-
> crediteuren	253	1.825
> overige	5.378	4.387
	11.478	12.662

Over de schulden aan groepsmaatschappijen is geen interest verschuldigd en er zijn geen zekerheden gesteld. Het totale bedrag aan schulden is binnen een jaar verschuldigd.

Zoetermeer, 10 april 2025

Commissarissen

drs. A.P. Mijer-Nienhuis AAG RBA

drs. H.J. Dijkers

drs. J.M. Niessen

Directie

mr. A.D.C.P. van Herel

J.H.M. van Irsen MSc MBA

drs. C.P.G. Réz

Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het resultaat

Artikel 12 van de statuten van Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. bepaalt: "Indien de winst- en verliesrekening een voordelig saldo toont, zal dit saldo aan de algemene reserve toegevoegd worden; een nadelig saldo zal daaraan onttrokken worden."

Accountants- verklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de leden en raad van commissarissen van Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2024 van Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. te Zoetermeer gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2024;
- de geconsolideerde en enkelvoudige resultatenrekening over 2024;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Ons inzicht in de coöperatie

Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. (hierna de coöperatie of, samen met de geconsolideerde deelnemingen, Klaverblad Verzekeringen of de groep) is hoofdzakelijk actief op het gebied van schade- en inkomensverzekeringen. De activiteiten worden in Nederland uitgevoerd.

Wij hebben de materialiteit bepaald en de risico's geïdentificeerd en ingeschat dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, om in reactie op deze risico's de controlewerkzaamheden te bepalen ter verkrijging van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€ 9.9 miljoen (2023: € 10 miljoen).
Toegepaste benchmark	2% van het groepsvermogen per 31 december 2024 (2023: 2%).
Nadere toelichting	Wij beschouwen het groepsvermogen en de solvabiliteit van de coöperatie, alsmede het vermogen te kunnen voldoen aan verplichtingen aan polishouders en anderen, als de belangrijke indicatoren voor de gebruikers van de jaarrekening. De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is consistent met voorgaand boekjaar.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van commissarissen overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 500.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de groepscontrole

Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. staat aan het hoofd van Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V., Klaverblad Exploitatie Bedrijf B.V. en Klaverblad Assurantiën B.V.. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de jaarrekening.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de groepscontrole om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsonderdelen binnen de groep als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening. Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op, de beoordeling en de evaluatie van de controlewerkzaamheden die in het kader van de groepscontrole zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Op basis van ons inzicht in de groep en haar omgeving, het van toepassing zijnde verslaggevingsstelsel en het interne beheersingssysteem van de groep, hebben wij risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening en de belangrijke posten en toelichtingen geïdentificeerd en ingeschat. Op basis van deze risico-inschatting hebben we de aard, timing en omvang van de uitgevoerde controlewerkzaamheden bepaald, inclusief de entiteiten of bedrijfsonderdelen binnen de groep (groepsonderdelen) waar controlewerkzaamheden worden uitgevoerd. Daarbij hebben wij rekening gehouden met de aard van de relevante gebeurtenissen en omstandigheden die aanleiding gaven tot de geïdentificeerde risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening, het verband dat deze risico's hebben met groepsonderdelen alsmede de materialiteit of de financiële omvang van groepsonderdelen ten opzichte van de groep.

Wij hebben zelf de controlewerkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot de financiële informatie van de significante groepsonderdelen Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A., Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. en Klaverblad Exploitatie Bedrijf B.V..

Dit resulteerde in een dekking van circa 100% van het resultaat vóór belastingen, circa 100% van het groepsvermogen en circa 100% van de totale activa.

Voor Klaverblad Assurantiën B.V. hebben wij specifieke werkzaamheden en analytische procedures uitgevoerd ter bevestiging dat onze risicoanalyse en de reikwijdte van de groepscontrole gedurende de controle passend bleven.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij (groeps)onderdelen, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op groepsniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

Opdrachtteam en gebruikmaken van het werk van specialisten

Wij hebben zorggedragen dat het opdrachtteam over de juiste kennis en vaardigheden beschikt die nodig zijn voor de controle van een verzekeringsgroep actief op het gebied van schade- en inkomensverzekeringen. Wij hebben in het opdrachtteam specialisten opgenomen op het gebied van IT-audit, forensische specialisten en belastingsspecialisten. Wij hebben onze actuariële specialisten ingezet bij de controlewerkzaamheden op de bepaling van de technische voorzieningen en eigen deskundigen ingeschakeld voor de controle van de waardering van terreinen en gebouwen en andere niet-(beurs)genoteerde beleggingen.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de coöperatie en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop de directie inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van commissarissen toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar de onderdelen 'Compliance' en 'Operationeel risico' van de paragraaf Governance en risicomanagement in het Verslag van de directie, waarin de risicoanalyse van de directie is opgenomen na overweging van mogelijke frauderisico's.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld het integriteitsbeleid, de klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie in nauwe samenwerking met onze forensische specialisten. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij houden rekening met het risico dat het management interne beheersmaatregelen kan doorbreken, aangezien dit risico in alle organisaties aanwezig is. Vanwege dit risico hebben wij onder meer schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, zoals toegelicht in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening onder “Gebruik van schattingen en veronderstellingen”. Ook hebben wij data-analyse gebruikt om journaalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen en de zakelijke beweegredenen (of het ontbreken daarvan) beoordeeld van bijzondere transacties, waaronder die met verbonden partijen. Zoals beschreven in ons kernpunt van de controle ‘Schattingen gehanteerd bij de bepaling van de technische voorzieningen’, hebben wij vanwege het risico dat management interne beheersmaatregelen kan doorbreken, onder meer oordeelsvorming en schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang.

Wij hebben geen frauderisico geïdentificeerd ten aanzien van de opbrengstenverantwoording, in aanvulling op het risico dat het management interne beheersmaatregelen kan doorbreken.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van de directie, de sleutelfuncties interne audit, compliance, risicomanagement en actuariel en de raad van commissarissen.

Uit de door ons geïdentificeerde frauderisico's, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controleaanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening, op basis van onze ervaring in de sector, door afstemming met de directie, het kennis nemen van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA), het lezen van notulen, het kennisnemen van rapporten van interne audit, compliance en risicomanagement afdelingen en de afdeling veiligheidszaken en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

We hebben verder kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle in het bijzonder met betrekking tot indicaties voor eventuele tekortkomingen in relatie tot naleving van de Sanctiewet en Algemene Verordening Persoonsgegevens. Ten slotte hebben we schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

Zoals toegelicht in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening onder “Continuïteitsbeginsel”, is de jaarrekening opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opmaken van de jaarrekening heeft de directie een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van de coöperatie om haar continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met de directie besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van de directie op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de coöperatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, waarbij wij ons ook hebben gericht op de vraag of de coöperatie kan blijven voldoen aan de wettelijke solvabiliteitsvereisten voor een verzekeringsgroep. Hiertoe hebben wij onder andere kennis genomen van de Own Risk & Solvency Assessment (ORSA) en de negatieve resultaten overwogen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang

bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit geïdentificeerd. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een coöperatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van commissarissen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen relevante wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle.

Schattingen gehanteerd bij de bepaling van de technische voorzieningen	
Risico	Klaverblad Verzekeringen heeft een significante post technische voorzieningen van in totaal € 221 miljoen (na aftrek herverzekeringsdeel) per 31 december 2024. Waar mogelijk hanteert Klaverblad Verzekeringen Solvency II grondslagen voor de waardering van technische voorzieningen. Als gevolg hiervan is de waardering van de technische voorzieningen gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en andere schattingselementen. Belangrijke veronderstellingen die door de directie worden gehanteerd zijn onder andere voor de voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen het verwachte verval in de portefeuille, de contractgrens van de polissen, in- en revalideringskansen en de toekomstige beleidsregel (FMA), en voor de voorziening voor te betalen schade/uitkeringen voor schadeverzekeringen de verwachte maar nog niet aangemelde schade, alsmede voor toekomstige kosten. Wij houden hierbij rekening met het risico dat management interne beheersingsmaatregelen kan doorbreken. Zoals toegelicht in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening onder "Schattingswijziging", heeft Klaverblad Verzekeringen per 31 december 2024 de huidige methode voor het vaststellen van de kostenvoorziening verfijnd, die zowel onderdeel is van de technische voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's als van de technische voorziening voor te betalen schade en uitkeringen. De wijziging in de kostenvoorziening heeft een totale impact (verhoging) van € 27 miljoen op de technische voorzieningen. Wij hebben de schattingen gehanteerd door de directie bij de bepaling van de technische voorzieningen als kernpunt van onze controle aangemerkt. Klaverblad Verzekeringen heeft de waarderingsgrondslagen voor de technische voorzieningen beschreven in sectie "Technische voorzieningen" (6) van de Grondslagen voor waardering balansposten en resultaatbepaling en een nadere toelichting is opgenomen in noot 6 van de geconsolideerde jaarrekening.
Onze controleaanpak	Onze werkzaamheden bestonden onder andere uit het evalueren of de door Klaverblad Verzekeringen gehanteerde grondslagen voor de waardering van de technische voorzieningen in overeenstemming zijn met Titel 9 Boek 2 BW en Richtlijn voor de Jaarverslaggeving (RJ) 605 'Verzekeringsmaatschappijen' en of deze grondslagen en de gehanteerde modellen en veronderstellingen bij de bepaling van de schadevoorziening consistent zijn toegepast of, in het geval van (schattings)wijzigingen, of deze in de gegeven omstandigheden passend zijn.

Schattingen gehanteerd bij de bepaling van de technische voorzieningen

Wij hebben onze actuariële specialisten ingezet bij de controlewerkzaamheden op de bepaling van de technische voorzieningen, inclusief de wijzigingen in de gehanteerde veronderstellingen.

Onze belangrijkste controlewerkzaamheden met betrekking tot de technische voorzieningen hadden betrekking op:

- het evalueren van de opzet en het bestaan van interne beheersingsmaatregelen die door Klaverblad Verzekeringen zijn uitgevoerd op de bepaling van de technische voorzieningen;
- het vaststellen van de juistheid en volledigheid van de basisgegevens die door Klaverblad Verzekeringen zijn gebruikt, waaronder uitgekeerde claims aan de hand van schadedossiers;
- het evalueren van de aanvaardbaarheid van de gehanteerde methoden en veronderstellingen, inclusief de hierin doorgevoerde wijzigingen in 2024, voor de waardering van de technische voorzieningen. Wij hebben de veronderstellingen getoetst aan de hand van historische informatie, sectorinformatie, professionele oordeelsvorming en het verrichten van back-testing;
- Het professioneel-kritisch evalueren van de verwerking van de genoemde wijzigingen in de gehanteerde veronderstellingen bij de bepaling van de technische voorzieningen als schattingswijzing in de jaarrekening;
- het vaststellen van de juistheid en volledigheid van gealloceerde kosten aan Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V. vanuit de door Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A. gebruikte kostenallocatiemethodiek (een zogenoemd Activity Based Costing-model);
- het beoordelen op redelijkheid van de intern opgestelde analyses van de uitkomsten van de technische voorzieningen en het verloop tussen perioden;
- het toetsen van de totstandkoming en het evalueren van de gevoeligheidsanalyses aan hand van de onderliggende berekeningen;
- het kennisnemen van de werkzaamheden en rapportages van de Actuariële Functie.

Ten slotte hebben wij geëvalueerd of de toelichting op de technische voorzieningen voldoet aan de vereisten van Titel 9 Boek 2 BW en RJ605.

Belangrijke observaties

Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de schattingen gehanteerd bij de bepaling van de technische voorzieningen per 31 december 2024.

Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen

Risico

De beleggingen zijn een significante post op de balans van Klaverblad Verzekeringen. Voor een groot deel van de beleggingen is de marktwaarde te verifiëren met transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (genoteerde marktprijzen). Er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van andere methoden waarbij de inherente waarderingsonzekerheid hoger is.

Deze hangt samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens en de mate van subjectiviteit van veronderstellingen gebruikt in de waardering.

Bij Klaverblad Verzekeringen betreft dit de terreinen en gebouwen, de participaties in beleggingsfondsen en de vorderingen uit hypothecaire en andere leningen.

Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen

Klaverblad Verzekeringen heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen beschreven onder “Beleggingen (2)” in de Grondslagen voor waardering balansposten en resultaatbepaling en heeft een nadere toelichting opgenomen in noot 2 van de geconsolideerde jaarrekening. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2024 voor een bedrag van

€ 45 miljoen is belegd in terreinen en gebouwen, voor € 109 miljoen is belegd in een hypotheekfonds, voor € 118 miljoen in een bedrijfsobligatiefonds, voor € 14 miljoen in een Mkb-leningen-fonds, en voor € 15 miljoen in vorderingen uit hypothecaire en andere leningen.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen niet juist gewaardeerd zijn. Wij hebben de waardering van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen derhalve aangemerkt als kernpunt van onze controle.

Onze controleaanpak

Onze controlewerkzaamheden omvatten, onder andere, het evalueren van de geschiktheid van de door Klaverblad Verzekeringen toegepaste waarderingsgrondslagen met betrekking tot de waardering van beleggingen in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ) 213 “Vastgoedbeleggingen” en RJ 290 “Financiële instrumenten”.

Tevens hebben wij beoordeeld of de waarderingstechnieken en inputgegevens die zijn gehanteerd in de bepaling van de reële waarde passend zijn en consistent zijn toegepast.

Wij hebben verder de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2024:

- Voor de posities in terreinen en gebouwen hebben wij de interne beheersingsmaatregelen rond het taxatieproces onderzocht. Met gebruikmaking van eigen vastgoedspecialisten hebben wij voor een selectie van objecten de onafhankelijke taxaties en daarbij gehanteerde uitgangspunten getoetst op basis van marktgegevens.
- Voor de waardering van het hypotheekfonds hebben wij de opgenomen nettovermogenswaarde getoetst met de gecontroleerde nettovermogenswaarde door de externe accountant van het fonds. Verder hebben wij vastgesteld of de gekozen waarderingsgrondslagen en de belangrijkste uitgangspunten daarbij aansluiten op de grondslagen van Klaverblad Verzekeringen.
- Voor de waardering van het bedrijfsobligatiefonds hebben wij de opgenomen nettovermogenswaarde getoetst door kennis te nemen van de opgave van de nettovermogenswaarde van het fonds, door de waardering van de onderliggende beursgenoteerde obligaties te toetsen aan de hand van externe bronnen, en door back-testing uit te voeren aan de hand van de door de externe accountant gecontroleerde jaarrekening van het bedrijfsobligatiefonds voor het boekjaar geëindigd per 30 september 2024.
- Voor de waardering van de Mkb-leningen-fonds hebben wij de opgenomen nettovermogenswaarde getoetst door kennis te nemen van de opgave van de nettovermogenswaarde van de bewaarder, en door back-testing uit te voeren aan de hand van de door de externe accountant gecontroleerde jaarrekening voor het boekjaar geëindigd per 31 december 2023 van het Mkb-leningen-fonds.
- Voor de waardering van de vorderingen uit hypothecaire en andere leningen hebben wij met behulp van actuarieel specialisten de waardering getoetst via een onafhankelijke,

Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen

	eigen berekening en hierbij de uitgangspunten vergeleken met uitgangspunten gehanteerd in de markt. Daarnaast hebben wij onderzoek gedaan naar (waarderings)informatie die beschikbaar is gekomen na balansdatum tot aan de datum van onze controleverklaring. Ten slotte hebben wij geëvalueerd of de toelichting op de beleggingen voldoet aan de vereisten van Titel 9 Boek 2 BW.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2024.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking

Risico	Klaverblad Verzekeringen is voor de continuïteit van de bedrijfsprocessen en voor het opmaken van de jaarrekening sterk afhankelijk van de betrouwbaarheid en beschikbaarheid van haar geautomatiseerde systemen. Effectieve algemene IT-beheersmaatregelen met betrekking tot wijzigingsbeheer, logische toegangsbeveiliging, infrastructuur en bedrijfsvoering, ondersteunen de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en de effectieve werking van de geautomatiseerde beheersmaatregelen. Klaverblad Verzekeringen is als verzekeringsgroep (inherent) onderhevig aan hogere risico's op cyberincidenten. Op basis van het bovenstaande hebben wij de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking aangemerkt als kernpunt van onze controle. Wij verwijzen naar de paragraaf Governance en risicomanagement van het Verslag van de directie.
Onze controleaanpak	Wij hebben met inzet van IT-audit professionals, die integraal onderdeel uitmaken van het controleteam, de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking onderzocht voor zover dit relevant is in het kader van de jaarrekeningcontrole. Onze controle is niet primair gericht op het geven van een oordeel over de continuïteit en de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking door Klaverblad Verzekeringen. Als onderdeel van onze jaarrekeningcontrole hebben wij de impact van wijzigingen in de IT-omgeving in 2024 beoordeeld. Verder hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd: • het evalueren van de opzet van de algemene IT-beheersmaatregelen en het toetsen van de effectieve werking van de algemene IT-beheersmaatregelen voor de voornaamste IT-processen. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd voor de IT-applicaties binnen de reikwijdte van onze jaarrekeningcontrole en voor het onderliggende besturingssysteem en omvatten tevens databasemanagement en tooling ter ondersteuning van de IT-processen; • het bepalen en uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden in geval algemene IT-beheersmaatregelen ontbraken of de effectieve werking van de algemene IT-beheersmaatregelen niet kon worden vastgesteld; • het testen van interne beheersmaatregelen op applicatieniveau met betrekking tot het verwerken van data, invoer van gegevens en interfaces voor zover relevant voor de financiële verslaglegging; • het evalueren van belangrijke IT-gerelateerde projecten en migraties van gegevens die relevant zijn in het kader van de jaarrekeningcontrole.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking

	Onze controle is niet gericht op het doen van een uitspraak omtrent cybersecurity. Wij hebben echter wel werkzaamheden uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de procedures, interne beheersmaatregelen en rapportages die Klaverblad Verzekeringen uitvoert met betrekking tot cybersecurity.
Belangrijke observaties	Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden, hebben wij voldoende en geschikte informatie verkregen omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking van IT-systemen die relevant zijn in het kader van de jaarrekeningcontrole.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening**Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening**

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de coöperatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de coöperatie te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de coöperatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de coöperatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie Informatie ter ondersteuning van ons oordeel hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel.

Onze controle bestond verder onder andere uit:

- het in reactie op de ingeschatte risico's uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de coöperatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Communicatie

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 10 april 2025

EY Accountants B.V.

w.g. J.G. Kolsters RA ACA

Personalia

Commissarissen

drs. A.P. Mijer-Nienhuis AAG RBA

drs. J.M. Niessen

drs. H.J. Dijkers

Management Team

drs. A.F.J. Bakker

mr. A.D.C.P. van Herel

J.H.M. van Irsen MSc MBA

drs. C.P.G. Réz

ir. M.R. Dee

drs. M.J.B. van der Putten

drs. E.H.L. Bodde

Algemeen directeur a.i. tot 1 juni 2024

Algemeen directeur vanaf 1 juni 2024

Directeur Financiën en risicomanagement

Directeur Commercie vanaf 1 september 2024

Divisiemanager IT & Change

Divisiemanager Verzekeren

Divisiemanager HR & Facilities

Sleutelfunctiehouders

mr. I. van der Sijpt CCP

drs. B. Lanza RE CFE

ing. R. Wortman MSc

Compliance

Interne audit

Risicomanagement en actuariael

Externe accountant

EY Accountants B.V.

Functie en nevenfuncties raad van commissarissen

Annemarie Mijer-Nienhuis (1970)

Nationaliteit Nederlandse
Hoofdfunctie Chief Risk Officer Athora
Benoemd tot 2027

Bestuurlijke en toezichthoudende functies

- > Voorzitter raad van commissarissen Klaverblad Verzekeringen
- > Lid Raad van Advies Financial Assets
- > Lid raad van commissarissen ESC
- > Lid raad van toezicht SPMS

Jacqueline Niessen (1963)

Nationaliteit Nederlandse
Hoofdfunctie Commissaris/toezichthouder
Benoemd tot 2024

Bestuurlijke en toezichthoudende functies

- > Lid raad van commissarissen en voorzitter remuneratie- en benoemingscommissie Klaverblad Verzekeringen
- > Lid Raad van Toezicht St Jansdal ziekenhuis
- > Lid Raad van Toezicht Cordaid

Hessel Dijkers (1962)

Nationaliteit Nederlandse
Hoofdfunctie Chief Information Officer Nederlandse Spoorwegen
Benoemd tot 2026

Bestuurlijke en toezichthoudende functies

- > Lid raad van commissarissen en voorzitter auditcommissie Klaverblad Verzekeringen
- > Lid raad van commissarissen Translink Systems
- > Lid raad van commissarissen Reis Informatie Groep
- > Lid audit advies commissie Nederlandse Zorg Autoriteit

Functie en nevenfuncties directie

Sharon van Herel (1980)

Nationaliteit Nederlandse

Hoofdfunctie Algemeen directeur Klaverblad Verzekeringen

Bestuurlijke en toezichhoudende functies

- > Lid Sectorbestuur Verbond van Verzekeraars
- > Lid Platform Kleine en Middelgrote Maatschappijen Verbond van Verzekeraars
- > Lid Sectorbestuur Arbeidsvoorwaarden Verbond van Verzekeraars

Jordi van Irsen (1977)

Nationaliteit Nederlandse

Hoofdfunctie Directeur Financiën en risicomanagement Klaverblad Verzekeringen

Bestuurlijke en toezichhoudende functies

- > Lid Commissie Financieel Economische Zaken (FEZ) Verbond van Verzekeraars
- > Lid Sectorbestuur Inkomen Verbond van Verzekeraars

Stijn Réz (1971)

Nationaliteit Nederlandse

Hoofdfunctie Directeur Commercie Klaverblad Verzekeringen

Bestuurlijke en toezichhoudende functies

- > Lid POV-bestuur

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van Klaverblad Verzekeringen.

Bezoek- en vestigingsadres

Afrikaweg 2
2713 AW Zoetermeer

Postadres

Postbus 3012
2700 KV Zoetermeer

www.klaverblad.nl